

Проповеди
Том III - Нов Завет
п-р Цветан Литов

п-р Цветан Литов

П-р Цветан Литов

Проповеди

Том III – Нов Завет

Евангелска Методистка Епископална Църква в България

*В памет на п-р Цветан Литов, един от „героите“
на Методистката Църква на отминалото столетие,
оставил трайни следи в сърцата и паметта
на няколко поколения методисти.*

*В памет на мъчениците за вярата
на Методистката Църква,
които не са забравени
и ще живеят завинаги заедно с нас.*

От признателната Църква

Проповеди, Том III – Нов Завет
п-р Цветан Литов
Първо българско издание
©2009 Евангелска Методистка Църква

Редактор: Суперинтендент Бедрос Алтунян
Предпечат и дизайн: п-р Самуел Алтунян
Печат: Хеликс Прес, Варна

Съдържание

Богати бедняци	7
Към нов живот	11
Кой ще ни спаси?	16
Християнинът се познава	20
Един Йерусалимски процес	24
Духовен поврат	28
Изложба на християни	32
Спасението на една душа	35
Бог не е далеч	39
Как се става християнин?	42
На прага на християнството	45
Мъртва вяра	48
Как да се молим?	51
Молитва за другите	54
Основата на взаимния християнски живот	57
Лек против грижите	60
Нов свят	64
Христос – нашият Ходатай	68
Провалянето на християнството	72
Великото благовестие	76
Гневът на Бога	80
Смисълът на страданието	84
Герои на вярата	87
Увереността на християнина	91
Нов дух	95
Какво да правим в днешните тежки времена?	99
Искаме мир	103
Есенцията на Евангелието	106
Божии съработници	110
Как да се приготвим за причастието?	114
В морето на тайните	117
Християнско мъжество	119

Бунт против Бога	122
Сега е време	126
Обнова на живота	129
Духовна пробуда	133
Времена на изпитания	136
Нашето въоръжение	139
Голямата необходимост днес	144
Чрез смърт към живот	150
Плодовете на Духа	153
Християнска солидарност	157
Твоята съдба	161
Спасението на човека	166
Преоценка на ценностите	170
Задачите на деня	174
Една забравена добродетел – благодарността	177
Какво да правим?	181
Кой е служител на Христос?	185
Християнски дух	188
Един добър войник	191
Личната ти карта	195
Бог говори	199
Цената на нашето „днес“	203
За вярата	207
Погледни на Исус	211
Защо има страдания?	215
Помни Исус Христос	218
Първата любов	223
Бленуващи души	227
Бъди верен до смърт	230
Пред затворените врати	234
Пред отворената врата	238

Богати бедняци

„Сребро и злато аз нямам; но каквото имам, това ти давам; в името на Исус Христос Назарянина, стани и ходи.”

(Деян. 3:6)

„Богати бедняци”. Това звучи парадоксално. Как е възможно? Тия две неща взаимно се изключват. И все пак, ще видим, че такива хора има.

Ще се спрем на една хубава случка из живота на ранните апостоли. В нея има три фактора: учениците – това са всички християни; Бог, към Когото вървящите се стремят; сакатият – светът, който страда от хиляди недъзи. Това е картина на световното положение от вчера и днес. И само така трябва да се разбира, за да можем да открием в нея вечно съдържание, полезно и за нас, хората на новото време. Само така случката ще ни се представи извънредно съдържателна. В нея има три момента.

По пътя към Бога

Двама от най-надеждните ученици на Христос отиват в храма. Настанал е час на молитва. Двамината искат да се приобщят към молитвите и копнежите на толкова души, които вдигат глас към Бога. И това е хубаво. Хубаво е да търсим Бога тук и там. Но никога да не забравяме нашите близки задължения, които са край нас.

Народът се тълпи към храма, но унесени по молитвите си минават като слепи по храмовите стълби. Само двама имат очи да видят сакатия, домъкнат там от добри приятели, да протяга ръка за помощ. И те се спират. А тълпата тече в храма към Бога. Кой ли ще отиде по-напред? Кой ще го намери най-добре? Той може да не е вътре, а

да е въвн на стълбите, невидимо застанал при сакатия, може да е взел неговия образ.

Отивайки към Бога, те се спряха при човека. Преди да поискат от Бога, дадоха на нещастника. Това са богатите души. Те са за облажаване. Те дават внимание даром на брата-човек.

Очакванията на света

„Замоли да му се даде милостиня”. Нещастникът очакваше лептата на богомолците. Към всеки минавач протягаше ръка. Това поиска и от двамина ученици.

Светът не е съзрял още своя основен недъг; той иска в своето нещастие онова, което е в състояние само за малко да го задоволи и зарадва. Търси в материалното своето щастие и добруване. Спира се на парите; за тях протяга ръка, от тях очаква спасението си.

В това се състои основната му грешка, другаде би трябвало да бъде насочен неговият поглед. От основа трябва да се премахне злината. На първо място да се търси Царството Божие, каза някога Христос; а ние търсим царството на мамона. Забравяме духовното. Но по този път никога не ще стигнем до здрав, нормален живот: все ще има сакати и просяци край нас.

Повече от злато и сребро

Какво би станало, ако Христовите ученици биха подхвърлили просешка милостиня като другите? Би се нахранил човекът и после – пак гладен, пак беден, пак сакат на храмовите двери. Ние не сме призвани да му даваме материалното; ако имаме, добре, но това не е най-важното. Петър казва: „Сребро и злато аз нямам”. И дрехите му показват това, беден изглежда въвншно. И затова просякът отвърща поглед от него към другите богомолци. Без пари какво може да се направи? Без пари, това звучи като смъртна присъда. Може! Има неща, които не се купуват, не могат да се купят. „Стани и ходи” – това не може да го каже всичкото злато на света. Учениците Христови от тях трябва да дават. И първите апостоли дадоха: те обогатиха човечеството със своята проповед и своя пример.

1. Да имаме.

Желаното и търсено злато и сребро може да ни липсва, джобовете и кесията да са празни, но в душата да има. Когато светът застане със своите нужди и болки, когато срещнем нещастна душа, да има какво да ѝ дадем, нещо, което другите не дават, защото нямат. Светът боледува, християните трябва да го привдигнат – ето великото призвание. С богатите си души да го привличаме към Бога. С какво разполагаме? Кои са нашите съкровищници?

2. Нищо да не остане неизползвано.

Иска се материална помощ, но апостолът не отминава. Той има нещо друго и това предлага. Скритото в себе си го слага в обращение. И в нас има скрито. Имаме ли малко познание – нека идем при невежите; имаме ли съчувствие – да идем при нещастните; имаме ли вяра – да отидем при безверните; имаме ли радост – при скръбните. Каквото имаме, нека даваме. Защо да го задържаме само за себе си? Сейте широко и постоянно хубавото. Не го дръжте в хамбари, хвърлете го в световната нива и то ще нахрани хиляди.

3. Винаги откровени.

„Каквото имам” – не се преструва. Не показвайте любов, която е чужда; не се смейте с усмивка, която не е ваша; не се опитвайте да раздавате милосърдие, което нямате; не се показвайте в одеждите на добротата, които сте взели за малко в заем. Така не се помага на другите, а на себе си вредите.

Имането и даването е мерило. Но е важно какво хората мислят за нас, защото може да сме успели да ги заблудим. Каквото сте в състояние действително да направите, това сте. Опитайте се да дадете своето, за да се уверите какво и колко имате. Може би повече, отколкото предполагате, и това е възможно, и тогава ще се зарадвате; а може да се разочаровате горчиво, защото не ще намерите нищо от търсеното в душата си. Колко любов има там, колко ще дадете? Колко прошка? Колко вяра? Колко искреност? Можете ли да задоволите поне едного с това, което имате?

Учениците и апостолите имаха, защото бяха във връзка с Бога. А ние нямаме, защото сме я скъсали и изкуствено я кърпим. Правилното и тясно отношение с Бога непременно би се проявило в живота ни, би дало своите плодове.

Нека даваме от своето християнство, дух и вяра; кой какво има. Давайте доброто: само така ще се попълни празнотата на живота.

Амин.

София, 10 май 1936 г.

КЪМ НОВ ЖИВОТ

*„Затова, покайте се и се обърнете,
за да се заличат греховете ви.“*

(Деян. 3:19)

Приятели, този път ще се занимаем с предмета: „Към нов живот“.

Старото трябва да бъде изоставено, то трябва да бъде погребано. Да се простим веднъж завинаги с него, да го забравим, даже в паметта ни да не живее. Това чувства и желае всеки един нормален и здрав човек. Ние сме вече преситени от стария живот; опитахме неговите сладости, брахме и берем достатъчно, предостатъчно неговите горчиви плодове. Ние сме недоволни от това, което е било в миналото. Човекът днес е нещастен, защото бавно се убеждава, че пътищата, по които е вървял и върви, към печални резултати го отвеждат. Той се вижда жертва на стари заблуждения и сега прави опити вече да тръгне по нови пътища. Самият живот ни налага това. Защото от ден на ден положението става по-тежко, даже непоносимо. Оловното бреме на живота ни смазва, ние гинем.

Старият живот ни е донесъл материална мизерия, която най-нахално се подиграва с човешкото достойнство. Много сирачета протягат своите треперещи и съсухрени ръчички за парче хляб. Много наскърбени и отчаяни майки проливат потоци сълзи. Изстрадалата гръд на много бащи, угрижени за прехраната и бъдещето на своите мили, се къртят дълбоки и тежки въздишки. Моралното падение е лепнало своето черно петно върху иначе чистата и божествено красива човешка душа. Религиозната криза тормози човечеството и руши вечните ценности на духа, придобити с толкова труд и жертви. Безверническият бацил изсмуква жизнените сокове на толкова

нещастници. Ето ви картината на стария живот. И с право ние сме недоволни от него.

Стига сме пили от горчилката му. Достатъчно сме се взаимно изяждали, достатъчно сме вършили неправди, достатъчно мизерия, достатъчно страдания, достатъчно лъжи и измами, достатъчно студенина и мрак. Трябва да се тури край на стария ни живот, край на позорните ни пътища, край на нашите престъпления, край на нашите стари, криви схващания за живота, Бога и душата. Нещо в нас неудържимо копнее по нов живот, по нови схващания, разбирания, служба, вяра. Ние искаме да видим зората на новото време, зора светла и сияйна. Ние трябва да работим и да жертваме всичко за един нов живот, когато не ще има неправди, когато не ще има поробени братя, когато никой не ще вдига законително ръка против своя брат. Ние жадуваме по един нов живот, когато не ще се пролива вече ценна човешка кръв; когато не ще има нещастни майки, изгубили скъпите си рожби по бойните полета; когато не ще има беззащитни сирачета, останали без бащина закрила; когато не ще има вдовици жалби да жалеят по своите другари, гниеци в незнани и безкръстни гробове. Ние се нуждаем от един живот, където не ще се леят потоци сълзи, където ще престанат лютите клетви и тежките въздишки, когато ушите ни не ще пицят от сърцераздирателни плачове. Ние искаме нов живот на мирен труд, на песни, на възклицания, на кръшни смехове, на творчество; живот, когато цялото човечество ще живее като едно голямо семейство, в което всички са братя, а Бог им е баща. У нас гори един неугасим копнеж по слънце и щастие. Всеки чувства една вътрешна желязна необходимост по мир, разбирателство, любов и братство.

И хората търсят новите пътища и новия живот. Та веднъж се живее! Те се лутат, те скитат, те се впускат и пак спират. Ще намерят ли това, що търсят? Ще налучкат ли пътя? Ние сме го намерили и сме твърдо убедени, че той е истинският, и затова искаме да го кажем и на другите, на всички, които са недоволни, които търсят, копнеят.

Кое създава нов живот

1. Не външните подобрения.

Старата сграда на живота не търпи кърпеж. Ще я задържим само за малко, та нейното падане по-късно да бъде още по-голямо и

страшно. Тя е попукана, тя е разнебитена, тя е поставена на пясък. Трябват нови основи, трябва нов градеж. Една мазилка не е достатъчна. Грешно е, ако се мисли, че чрез промяна на условията ще дойде нов живот. Та кой ще ги промени, старият човек ли? По-голямо противоречие и безумие има ли? Можеш да облечеш просяка с великолепни дрехи, но душата му ще си остане пак просешка; можеш да обезоръжиш разбойника, но в душата си той пак си остава такъв. Не трябва да се почва отвън, ако искаме добри резултати.

Един неграмотен идва при лекаря и му иска да му предпише очила, та да се научи да чете. Не очила, нови очи му трябва.

2. Но новородените души.

Когато хората се променят, тогава и животът ще се промени; когато ние станем нови, тогава и животът ще стане нов. Той не се създава, той се ражда, ражда се в човека. Няма да влезете в Царството небесно, в новия живот, ако се не новородите, ни казва Христос. Това е единственият път към нов живот. Сдобиеш ли се с нова душа, ти ще имаш и нови нозе, които никога не ще тръгнат по смъртоносните пътища на греха и престъпленията; ще имаш нови ръце, които знаят да се кръстосват за молитва, които знаят да държат ралото, но никога не ще се протегнат към оръжието; ще имаш устни, които отправят горещи молитви към Бога, които насърчават и утешават и които никога не ще се осквернят от хула или лъжа. Ако носиш Божия дух в себе си, ще чувстваш подобните си като братя, ще постъпваш с тях като такива, това е вече нов живот.

Как се постига нов живот

Такъв, какъвто си сега, не можеш да останеш, трябва да станеш друг. Процесът на обновлението трябва да започне в твоята гръд. Там се ражда нов живот. Затова викът на предтечата край бреговете на Йордан, прокламацията на Христос и зовът на апостолите са все: „Покайте се”. Те са били най-големите ратници за един нов живот и затова – и за нови хора. Те могат да ни кажат най-добре как се стига до нов живот, никой друг.

1. Покаяние.

Това е основната ни нужда. Оттук трябва да започнем, от нийде другаде. Ние трябва да имаме лична среща с Бога, да паднем на колене пред Него, да стане един прелом, едно пречупване на душата ни. Ние трябва да се сепнем. Да чуем гласа на Бога, да ни извади той от спокойния ни сън, да ни разтърси. Да анализираме живота си. Да видим какво е било миналото ни, какви – идеалите, какви – постъпките. Ние трябва да сравним това, което сме, с това, което трябва да бъдем. Да изпъкне пред нас голямата разлика, контрастът да стане не само очевиден, но и очеваден. Ние трябва да скърбим за нашето изгубено и пропиляно минало, за прахосаните години и възможности; да плачем за греховете, които сме извършили; да ни заболи остро за черното минало; себе си да обвиняваме. Да се отвратим от всичко, що сме извършили; да се погнусим от дън душа, да намразим старото в нас, стария човек със старите страсти и пожелания. Да се променим. Да скъсаме със старото, да се сдобием с нови схващания, разбирания, идеали, с нови сърца, души, уши, очи, уста, та да не чуваме, виждаме, говорим старото. Да преминем тази скрита, но гигантска душевна борба на блудния син. Вътрешно да се пречистим: да изживеем една смърт и едно възкресение. Това е покаяние.

2. Обръщение.

Да обърнем гръб на досегашното. Да оставим зад себе си всичко. Да вземем нова насока в живота. Да тръгнем по нови пътища, да догонваме нови идеали. Да обърнем лице и сърце към Бога; към Онзи, Когото досега сме забравяли, отблъсквали, гонили и презирали. Той да ни стане сега помощник, съветник, другар.

Нищо друго не ни спасява, нищо друго не ни помага, освен тия двете: покаяние и обръщение. Това ни се налага. Защото:

А. Наближило е Божието Царство

Ще се случи нещо мощно, което ще те помете по твоите криви пътища; ще се тури край на старото; Бог само ще се намеси с второто идване на Христос;

Б. „*Да се заличат греховете ви*”

По друг път няма спасение; смърт и заслужено наказание ни чакат; само така ще има прошка;

В. „*Освежителни времена*”

Преди всичко за твоята душа. Нов мир, щастие, радост, доволство. Ново слънце ще блесне.

Покайте се и обърнете се, вие, загубени синове. Отивате към смърт. Спрете. Елате при Христос. Претопете се. Покаяние и обръщение – ето здравите основи на новия живот.

Амин.

София, 26 декември 1934 г.

Станимака, 19 януари 1935 г.

Пловдив, 20 януари 1935 г.

Кой ще ни спаси?

„И чрез никой друг няма спасение...”

(Деян. 4:12)

Приятели, тоя път ще се занимаем с предмета: „Кой ще ни спаси?”.

В днешните критични времена едва ли има друг въпрос, по-важен и по-навременен от този. Та вгледайте се в своите смутени сърца или пък разгледайте нерадостната картина около нас и този въпрос, сам по себе си, ще изникне и застане пред нас като едно страшилище. Той се отронва почти ежечасно от всяка една уста. Хората са в недоумение, не могат да налучкат истинския път, който би ги извел от това ужасно положение. Те ходят и търсят, и питат, но никой не може да даде един задоволителен отговор. Действително, има такива, които обещаваат много и които привличат тълпите, та не след дълго да ги отблъснат от себе си с разочаровани сърца и повиснали глави. Кой ще ни спаси – ето въпроса. Та от ден на ден положението става по-лошо! Хиляди стават жертви на кризата. Хората са обезсърчени, изгубили са вече надежда. Те тръгват безгрижно по широкия път. Интересът към духовното, чистото и свящото намалява. Идеализмът чезне като дим. Ние отиваме към пропаст. Затова трябва да се запитваме: „Кой ще ни спаси?”.

Какво мислят другите

1. Силната ръка.

Тя е необходима, за да могат да бъдат премахнати големите неравенства в живота. Тя ще се стовари тежко върху изкуствено построената стълба на ония, които са били хитри и безсърдечни и благодарение на това са се издигнали за сметка на другите. Тя ще подигне и тия, които тънат в мизерия и не познават още радостите

на живота. Силна ръка, която ще обедини всички около себе си и ще ги поведе в борбата за извоюване на правдини и нови ценности. И затова днес мнозина прекланят глава и се въодушевяват пред силната личност. Милиони тръгват по стъпките на един. Те вярват, че той, който е плът от тяхната плът и кръв от тяхната кръв, подобен тям във всяко отношение, ще им донесе очигледно спасение. И те се унасят до забрава. Готови са всичко да жертват в името на вожда. А знаем, че човекът си остава човек. Той е несъвършен, несъвършено е и неговото дело. Мнозина са повеждали тълпите. Но накъде? Към спасение ли? Ако бе тъй...

2. Промяна на условията.

Мнозина са станали носители и проповедници на тая идея. Те искат с един замах да премахнат днешното положение. Искат изкуствено да си построят един нов ред на нещата. Но една такава сграда не може да бъде солидна. Тя ще рухне рано или късно. Те не се запитват кой създаде днешното положение. То не ни се подхвърли от някой друг свят. То е дело на нашите ръце. Всеки опит да се направи водата на соления извор сладка не е ефикасен. Искате ли да имате сладка вода, намерете сладък извор. Чрез едно моментно прекатурване на днешното положение ние не ще се спасим.

Какво мислим ние

1. Само Христос.

Каквито и опити да правим, каквито и отговори да търсим, ние не можем да минем, без да обръщаме внимание на онова, което пламенният апостол Петър е казал: „*чрез никой*”. Може би за хора, които стоят извън християнския кръг, тия думи звучат невероятно. Но фактите и днешното тежко положение подчертават тяхната истинност. Ако ние не бяхме вървели слепешком и, при това, гордо по нашите забъркани човешки пътища, ако ние не бяхме оставили Христос десетки столетия във от нашия живот и нашите сърца, положението ни днес би било съвсем друго, коренно различно. В това е бил дълбоко убеден и апостол Петър. Затова той е имал смелостта да застане пред същите ония, които макар

и духовници, бяха убийците на Христос, и да им говори за Онзи, без Когото няма спасение. С тази своя вяра, с тия свои слова още тогава той е успял да разтърси сърцата на хиляди, да ги спечели за Спасителя и да прави чудеса, пред които цял град е немеел в почуда.

Когато днес хората търсят изход, когато са в недоумение какво да сторят, за да се избавят, непременно трябва да си припомним тези думи. Знаем, че мнозина Го отхвърлят, но рано или късно те ще признаят своята грешка и отново ще погледнат към Оногова, Когото прободоха. Чрез никой друг. Нашите любимци, учители на човечеството, издигнати мъже имат своето място за почит, но те трябва да се изгубят пред Христос, тъй както звездите при изгрев слънце.

„*Чрез никой друг*” – тия думи трябва да бъдат запомнени не само от безверниците, но и от ония, които смятат себе си за последователи на Христос. Колко радикален е апостолът в своите изявления! Чрез никой друг и чрез нищо друго. Оставете настрана вашите треби, иска да ни каже той, престанете с вашите нескончаеми молитви на неразбрани езици, с вашите кръщавания, с вашите подразделения. Чрез нищо друго няма спасение, освен чрез Христос. Той трябва да бъде центърът на вашата вяра. Ето ви голямата световна криза и единствения световен Спасител. Христос ни трябва, ако искаме да се спасим. От Него се нуждаем ние. Това е най-голямата нужда. Христос да се възцари в сърцата ни, Христос да властва в живота ни. Да бъдем изпълнени от Неговия дух. Без Него животът не е живот.

2. Промяна на сърцето.

Тя става под влиянието на Христос и е необходима. Защото не че касите са останали без пари, не че земята е оскъдна в своите давания, та да има такава мизерия. Но единствената, най-главна причина е, че сърцето е завладяно от страшно себелюбие. Когато то бъде променено и премахнато, тогава ще бъдем спасени.

От какво ще ни спаси

1. Материалната криза.

Тая, от която ние най-много се оплакваме днес, под чийто натиск хиляди измират. Само с помощта Христова ще може да се

осъществи хубавият принцип „Един за всички и всички за един”. Тогава само всеки ще има достъп до благата на майката земя. Където е Христос, там няма умиращи от глад; където е Той, няма голи меса.

2. Омразата.

Тя се е вмъкнала в нас и ни тормози, тя ни отделя един от друг и прави нашия живот тъмен и горчив. Христос ще ни каже, че сме братя, че сме чада на един баща. Ние ще го почувстваме, ще се убедим и така ще заживеем. Тогава дните ни ще станат приятни. Около нас ще бъде светло. Всеки човек ще ни бъде мил. Само с Христос може да се реализира жадуваното общочовешко братство.

3. Греховете.

А те са тъй много! Съзнателно или несъзнателно ние сме ги вършили постоянно. И отплатата за тях ще дойде върху нас. Натегналата ни от грехове душа може да се освободи, ако Христос отнеме бремето. Ако Той понесе нашето наказание, ако заеме нашето място. Това може да го стори само Той. Тогава душата ни ще се избистри. Защото сме намерили прощение чрез Него.

Ако нямаме този Спасител, всичко ни липсва; сдобием ли се с Него, всичко имаме.

Амин.

София, 28 януари 1934 г.

Християнинът се познава

„... и познаха, че са били с Исус.”

(Деян. 4:13)

След Своето коронно дело и безсмъртен подвиг, възкресението, Христос остави Своите непосредствени и първи ученици сами на земята да извършат една огромна работа. Делото бе в зачатъка си, хората – прости и неуки, гоненията страшни, омразата безкрайна. Но въпреки всичко те не се претопиха и не се уеднаквиха с околната среда, но със своето чисто дело и мощна проповед доказаха, че са ученици на Възкръсналия. В деня на Петдесетница говорят езици и пламенното им слово обръща хиляди. В храма, където има сакати, те вършат чудеса. Изправени на съд, държат се и отговарят така, че навсякъде личи: те са християни – винаги едни и същи, винаги верни на себе си. Казва ни се: *„и познаха, че са били с Исус”*. С това искаха да ги обвинят, а всъщност дадоха най-вярното и, при това, похвално и почетно свидетелство за тях.

И днес, в многообразието, пъстротата и препълнеността на живота християнинът се познава. Около нас има кипеж на идеи, на мисли, на грях, на творчество, на движения. Да не се боим, че нашето християнство ще бъде заличено или ще изгуби значение. Колкото нощта става по-тъмна, толкова звездите – по-бляскави. Критиките, недоволствата, насмешките растат, но всеки, макар само в дълбината на душата си, чувства, че християнинът има нещо особено в себе си. Говоря за истинския.

Само кога?

Това не става всякога. Не са достатъчни нашите претенции, нито нашите хвалби. И през тях хората виждат. Лицемерието и пре-

стореността за дълго не се крият, хората чувстват куклотата. „*Че са били с Исус*”. А това значи: да си Му близък, да Го познаваш, чуваш, следваш, да делиш съдба с Него. А то е естествено. Може ли да има християнин, без Христос да е в него? Може ли да има поет, без да има поезия в него? С каквото си в допир, такъв и ставаш. Възможно ли е да сме до слънцето и да не се сгреем? Христос ни въздейства, Той ни облагородява. Той моделира в ежедневието нашите души, отразява се в нас.

Това е единственото обяснение за големите промени и чудните дела, които стават с някои. Фактите ни подсказват, че са били с Исус. Когато видите грейналото като слънце лице на Моисей, знаете, че той е бил на среща с Бога; видите ли паралитика да ходи, да знаете, че Христос се е допрял до него. За това всички се досещат. Когато престъпник стане порядъчен или даже светец, знаете, че Христос живее в него. Доброто идва от Бога.

Защо?

Християнинът има нещо характерно и постоянно в себе си. Той има своя духовна и житейска физиономия. Тя се вижда даже от слепите.

1. Има нещо различно.

Той не може да бъде като другите; ако е такъв, не е християнин. В мисъл, слово и обноски той се различава. („И недейте се съобразява с този век” (Римляни 12:2) Доволен е, където другите се оплакват; мълчи, където другите хулят; владее се, когато другите се дразнят; надява се, когато другите се отчайват. Той не е от този свят.

2. Има нещо повече.

Той не пренебрегва обикновените и всечовешки задължения, не изоставя необходимото, но не се грижи само за хляб и дрехи, а и за душата си. Не мисли само за утре, но и за вечността. „Ако вашата праведност не надмине праведността на книжниците и фарисеите...” (Матей 5:20). Християнинът има идеал, съвест, добродетели.

По какво?

1. По Духа.

Учениците имаха вече своята Петдесетница, Духът кипеше в тях. Не бяха празни, нито отпаднали. По Духа ще ни познаят. Колко сила, колко устрем, колко вяра, колко жизнерадост, ревност!

2. По дързостта.

Как страхливи бяха по едно време, едно разпръснато стадо! Способни бяха да кажат „Не Го познавам”. А сега: стоят пред хиляди, не се боят от гонения и съд. Убиха Учителя им, могат и тях самите да убият.

Ще ни познаят по безстрашието: колко говорим и свидетелстваме, на колцина казваме за Христос.

3. По мъдростта.

В началото бяха прости рибари, но минали през школата на Христос, засрашиха мнозина знатни. Познаваха Божиите тайни, познаваха и човешката душа. А това е достатъчно.

По мъдростта ще ни познаят: дали разбираме живота и целта му, дали нашият мироглед е пълен и солиден, дали познаваме истини, които не се усвояват от никоя скамейка, дали имаме небесни откровения.

4. По милостта.

На храмовите врати намериха един нещастник. Не го отминаха безчувствени. Сребро и злато нямаха, здраве му дават. Дали имаме сърце за страданията на другите? Можем ли да простим? Колко търпим? Колко даваме?

От кого?

Истинското християнство не може да бъде отречено от никого. Всеки го вижда.

1. Който хвърли само един поглед.

Пред съда са: само да ги видиш, е достатъчно да отсъдиш какви са.

Да не говорим за себе си. Предварително хората знаят кои сме. По един жест, дума можеш да познаеш човека.

2. Който даже не иска.

Исправени са пред своите неприятели. Искат да ги съдят. Но пак не могат да не признаят особеното в тях: „Не можем да опровергаем”.

Християнинът се познава, познава се в живота. Ти познаваш другите, но и другите познават тебе.

Как ни познават хората? Могат ли да кажат, че и ние сме били с Христос? Говори и живеи, но не забравяй, че християнинът се познава.

Амин.

София, 23 май 1937 г.

Един Йерусалимски процес

„Тогава станаха първосвещеникът и всички, които бяха с него... и изпълнени със завист сложиха ръце на апостолите и ги хвърлиха в общата тъмница.”

(Деян. 5:17)

„Йерусалиме, Йерусалиме! Ти, който избиваш пророците и с камъни убиваш пратените до теб, колко пъти съм искал да събера твоите чеда, както кокошката прибира пилетата си под крилата си, но не искахте!” (Матей 23:37). Даже нещо повече: със смъртна омраза намразиха те своя най-достоеен Син, Който имаше смелостта да им каже тия изобличителни слова направо в очите. И заредиха се гонение след гонение, удар след удар, но и подвиг след подвиг, та чак до днес.

Християнството е религия на кръста. Кръст лежаш върху плещите на Христос, кръст тегне върху всяка християнска душа. „Който не вземе кръста си и не върви след Мен, не е достоен за Мен” (Матей 10:38).

Никак не е чудно, нито е ново, да се говори за християнския процес. Защото барометърът на църквата винаги е показвал буря. Така започна и, изглежда, пак така ще свърши. Погледнете на историята: отначало досега все има процеси, гонения, омраза, желание за мъст, ту с груба сила, ту с духовни оръжия. Светът на кръст уби Христос, на кръст иска да разпъне всеки християнин. Но все пак „не се гаси туй, що не гасне”.

Йерусалимският процес, който ще разгледаме, ни разкрива началото на християнските гонения и подвизите на вярващите, нестихнали и до днес. Ще го разгледаме в шест картини.

Предварителният арест (17-18 стих)

Ако на самото възкресенско утро тялото на Христос победи смъртта и гроба, то Петдесетница е едно второ възкресение: възкръснаха душите и вярата на отчаяните до смърт апостоли, възкръснаха свежи и силни, дар отгоре им се даде и те започнаха една невиджана дотогава усилена дейност. Говореха, изцеляваха, свидетелстваха, спасяваха души. Но и противодействието не закъсна. Официалната духовна власт започна гонение. Първо повикаха само Петър и Йоан и им забраниха да проповядват. После обаче хвърлиха всички апостоли в тъмница.

„Изпълнени със завист” – ето ни мотивите на процеса. Не правда, не благо, но завист. Те бяха мъртви и закостенели в своята религия. А младите апостоли с хиляди обръщаха на ден. Виждат жалкото си положение: остават началници без войска.

„И ги хвърлиха в общата тъмница” – за да парализират работата и влиянието им. Където отидат, запалват; трябва да се ограничи пожарът. И най-сетне: сигурни искаха да бъдат в борбата си с тия немирни духове. Сложи ги в тъмница, пък нека да говорят, да пеят, да се молят. Когато така са им на разположение, лесно ще могат да осъществят пъклените си планове, предварително скроени: убийство.

Неочакваното чудо (19-26 стих)

Доволни спят в меките си легла утрешните съдии. От какво да се боят? Силата е тяхна, тяхна е и победата. Докато те сънуват своите блажени сънища, вериги звънкат по ръцете на апостолите, ръце, които не бяха опръскани с кръв, но виновни, че сочеха към Христос и привдигаха болните. Какво ще стане, питаме се и сякаш се досещаме. Нека съмне. Не, Бог не ще чака дотогава. Още през нощта се намесва. Ангел отваря тъмничните врати; никой нищо не чува, никаква следа.

Съмва се. Спокойно е. Разшетват се членовете на Синедриона. Всички са на местата си. *„Да дойдат подсъдимите.”* Но къде са? Вратата е заключена, стражите на пост, но килиите – празни. Няма ги. Можете ли да си представите почудата и страха? Докато се гледат като ударени от гръм, някой съобщава: *„Ето, човеците, които хвърлихте в тъмницата, стоят в храма и поучават народа”* (25 ст.). Тъй ли? Бързо ги доведете. А там, действително, тия чудни хора говорят думите на живота.

Колкото и да сме властни, да не забравяме, че има един Бог над нас. Колкото и да сме сигурни, да знаем, че Той може да обърка нашите планове, макар и най-добре обмислени.

Даже една нощ не стояха в затвора. А в началото кой знае какви страшни предположения са ги смуцавали. Когато Бог реши да действа, нищо не Го спира. За Божието дело затворите са нищо, веригите – играчка. Винаги ще даде възможност за работа. Или в храма ще ни отведе, или затвора в храм ще превърне. Изненадите са в Божиите ръце.

Тежкото обвинение (27-28 стих)

Успокоени са старците: жертвите са още в ръцете им. А лицата на апостолите сияят като ангелски. Заседанието започва. Първосвещеникът пита и обвинява същевременно: „*Строго ви забранихме*”. Та какво лошо има в това? Кого научиха на кражба, лъжи, убийства? Защо ги съдите? Нямате право. Не виждате ли, че пред вас стоят светци? И за доброто човек може да бъде обвинен и съден.

Но кой ги обвинява? Първосвещеникът. Да е светската власт, разбирам, а то – свещениците. Тия, които се молят, искат да убиват; които трябва да поучават, затварят устата; които трябва да работят за Бога, оковават ревностните Му служители. И мислят, горките, че Богу служба служат.

Смелата защита (29-32 стих)

Тогава Петър и останалите апостоли вземат думата. Поне това елементарно право не им е отречено: да се защитят, и то свободно. Развиват три главни мисли в своите речи.

„*Да се покоряваме на Бога*”. Те не правят нищо на своя глава. Тази задача отгоре им е възложена. От огромно значение е това съзнание.

„*Вие убихте*”. Това контраобвинение като бомба разтърсва целия съд. В миг съдиите стават подсъдими. А не е ли вярно? Факти се изнасят.

„*Ние сме свидетели*”. Те имат зад себе си опитност. Те знаят в кого вярват. Кой ще ги заблуди или задържи? Та те Го чува, видяха, пипнаха и преди, и след смъртта Му! Тяхната вяра бе дораснала до степен на положително знание. Кой ще ги обвини за това? Как се държаха!

Съдийското застъпничество (33-39 стих)

Положението става неудобно. „Късаха се от яд”. Тогава един от тях става. Това е Гамалиил, „законоучител, почитан от целия народ”. Държи реч. Дава примери за загасването на много движения, като завършва със знаменателните думи: „Ако това намерение или това дело е от човеци, ще пропадне... Пазете се да не би да се окажете и противници на Бога”. И сядат.

Бог и с неприятелите си служи, за да извърши Своето дело.

Нима двехилядната история не е доказателство, че християнството е Божие дело? Защо се съмняваме още? Какви по-големи доказателства?

Поразяващият край (40-42 стих)

Прокънтятва последната дума на Гамалиил. Като магия им подейства. Допреди малко, ужилени от истината, беснееха за мъст, сега кротки деца.

Нарочно го назовавам „поразяващ”. По-подходящо определение не намирам.

„Бичуваха ги и им заръчаха да не говорят.” Това ли е всичко? Много шум за нищо. Не, те искаха кръв. Но завършиха там, където не помисляха. Всичко бе на тяхна страна и пак не сполучиха. Не е ли поразяващо?

„Радостни, че бяха удостоени да претърпят опозоряване.” Вместо да скърбят и плачат, те се смеят; вместо да се срамят, те се гордеят. Нека за това ги обвиняват хората. Не е ли поразяващо?

„Нито един ден не преставаха”. Очакваме, че ще се опомнят и уплашат. Животът им виси на косъм, но това не ги стряска. Все същите. Продължават и в храма, и по къщите да поучават. Не е ли поразително?

Този процес още не е завършил. Всеки на свой ред ще бъде обвинен. Какво да сторим? Има само един отговор: по техните стъпки.

Амин.

София, 20 март 1938 г.

Духовен поврат

„... като приближаваше Дамаск, внезапно блесна около него светлина от небето.”

(Деян. 9:3)

Чудни са Божиите пътища. Онова, което ние смятаме за изгубено, всъщност е най-добре осигурено. Интересно и полезно е да проследяваме пътищата и въздействието Божие в сложната мрежа на живота. Тогава много тайни ще открият голотата си пред нас и много скърби и сълзи ще изчезнат като роса.

Говоря ли за духовен поврат, аз трябва да се спра на най-типичния, този на първия по значението си християнски апостол, Павел. Знаем, че този съдбоносен момент от живота му е силно критикуван от едни, но за други, от които съм и аз, той е извор на вдъхновение и обаяние.

Онова „много”, което става за толкова малко време пред стените на Дамаск, не мога да го назова с друго име, освен „духовен поврат”. *„Внезапно блесна около него светлина от небето”*. Поврат е, защото нещо мощно и неудържимо като ураган се разигра в душата на Павел; поврат е, защото стана една коренна промяна; от старото нищо не остана.

В какво се състои?

Генерална промяна на човешката душа и живот. Човек става неузнаваем. Най-големият враг на християнството, въоръжен и с мъдрост, и със сила, е бил Павел; най-големият му защитник и разпространител, въоръжен с дух и опитност, е пак той. Между тия двете стои като обединително звено моментът на духовния му поврат.

1. Срутване на старото.

„Падна” – сам той и всичко негово. Падна неговата гордост, че е Божий защитник, и видя, че е враг; падна неговата увереност, че е просветен, когато се почувства, че не е нищо друго, освен слепец; падна неговата заблуда, че Христос е измамник, защото Го видя пред себе си преобразен; падна неговата самонадеяност, защото бе сразен от непреодолима сила и видя, че е нищо. Какво са неговите препоръки, оръжия, свита, когато с Бога се сблъска? Нищо, даже и детска играчка не са. Увери се, че Христос е жив, че е велик. От предишното естество и разбиране нищо не остана.

При всеки поврат старото пада. На него не се гради. Имаме ли в живота си такива развалини?

2. Установяване на новото.

„Стана” – въздигна се от предишното си състояние. Какво стана? Апостол, проповедник, мисионер, мъченик, философ за Христос. Вместо зъл враг, в Дамаск влезе смирен брат. Нови пътища се открояват пред него, нова цел изгрява в живота му, нов живот започва, въобще живот. Вместо другите да бие, той е бит; вместо да гони, защитава; вместо да затваря, окован е; вместо да убива, е убит.

Кое е новото, на което служим? Доколко сме се посветили?

За кого е?

Отговорът е лесен: щом става с Павел, трябва да стане и с всеки. Да не изключваме себе си. Днес има повече нужда от всякога.

1. За явните грешници.

Тук сме съгласни. Такъв бе Савел – страшилище за християните, където отиде, диша смърт и лее кръв. Кой ще изброи жертвите му?

Какво би станало с него, ако вървеше все по същия път? Какво ще стане и с нас?

2. За привидните праведници.

Въпросът има и друга страна. Тук едва ли на първо време ще сме съгласни. Така е мислил и Павел. Какво искате от него? Та не е ли

той най-добър от всички? Кой е по-ревностен, по-убеден, по-способен, по-съвестен? Но Бог не мислеше така и той трябваше да се промени.

Най-мъчни за промяна са привидните праведници. (Саду Сундар Синг¹: „Един ден седях край една река в Хималаите. Извадих един объл и красив камък и го строших. Вътрешността му бе съвършено суха. Камъкът бе стоял дълго във водата, но тя не бе успяла да проникне в неговата среда. Така е и с хората в Европа. За векове те са били обливани от християнството, но то не е проникнало в тях и не живее в тях. Вината обаче не е в него, а в коравината на сърцата им”). Не е ли това самата истина, неприятна и жалка?

На какво се дължи?

Тая чудна промяна има своите причини. Поотделно или съвместно те действат и днес.

1. Християнският пример.

Бог се бе спрял на Павел и действаше още преди той или който и да е друг да подозира. Първото въздействие: когато наблюдаваше смъртта на първия мъченик Стефан – каква вяра, държане, блаженство, спокойствие и усмивка! А след това: неизброимите знайни и незнайни мъченици бяха чудни хора. Това го вбесяваше, но не можеше да го отрече и премахне. И дълго е мислил, бавно е работила в него тая мисъл: има нещо особено в тия хора.

Едно дело, един характер са чудотворци и днес: от врага правят приятел, от буйния лъв – кротко агне.

2. Божието вмешателство.

Най-после Бог непосредствено подежда. „Внезапно”. Имаше една среща с Бога.

Дали сразява, дали дава, дали взима, дали пита Бог, то е все за нашето свестяване и спасяване. Да не чакаме радикалните Му мерки.

Значението му

Обръщането на Павел е само един момент, а последствията

1 Саду Сундар Синг – индийски християнски мисионер (1889 – 1929).

му са от значение за векове; веригата от резултати стига до нас. Не остава незабелязан, помни се, доказва се.

1. Лично.

За самия него: бе скъпа опитност. Пази го като зеницата на окото си, позовава се на него, това му е духовното сърце, гръбнак, сила, никой не може да му го отнеме.

Бог го спаси, като го направи нов човек. И всичко около него стана ново. Ще сме доволни ние самите най-много, ще се чувстваме като новородени, подмладени.

2. Общо.

За другите и християнството. Това е момент, когато втори път се реши съдбата на християнството, както на Голгота. Това е второ възкресение, втори Великден. Този поврат промени Европа, а оттам и света.

Духовните процеси са от голямо значение: надалече и задълго. Да не гледаме с пренебрежение на тях.

Духовен поврат – в края на краищата, всичко от него зависи. Успех ли искаме, сила, радост, влияние – ще дойдат, ако има духовна промяна. Чак тогава и християнството, и светът, и животът, и ние ще станем други, по-добри.

Амин.

София, 15 май 1938 г.

Изложба на християни

*„И първо в Антиохия учениците се нарекоха християни.”
(Деян. 11:26)*

Безспорно е, че най-достойното име за един човек е „християнин”. Да има нещо Христово в него – това е най-голямото отличие. Само от честа употреба и много фалшификации сме отвикнали така да го ценим.

Същевременно то е и най-трудното за носене и заслужване. По-лесно се става обушар, шивач, търговец, учител, отколкото християнин. Много усилия, благодат, съвест, време трябва.

Да тръгнем из изложбата. Колко видове християни има? За две хиляди години много типове са създадени. Доброто и лошото ще видим.

Видове:

1. По наследство.

Получили са го от своите родители. Тъй както се получава име и имот. Сами обаче не знаят защо. Биха могли и други да бъдат.

2. По преживяване.

Бог ги е обърнал. Някога е срещнал тяхната съвест и душа (Павел, Закхей). Нещо не забравимо.

3. По мода.

Такива са роднините и приятелите. Тълпата – покрай другите, заради другите.

4. По убеждение.

Така мислят. Не могат другояче. Вътрешно ги задължава.

5. Променливи.

„Осанна!”, „Разпни Го!” – това се откъсва от едни и същи уста. Интересите, настроението могат да им повлияят.

6. Постоянни.

Не се променят. Остават твърди. Изтъкани от вярност. Въпреки гонения, не се отказват. С кръвта си са готови да запечатат своите разбирания и вяра.

7. Парадни.

Само в неделя, по празници, при особени случаи. Но през седмицата не можеш ги позна. Пак са вълчите кожи облечени.

8. Всекидневни.

Цял живот за тях е богослужение. Навсякъде е храм.

9. Повърхностни.

Не познават още Христос, не знаят пътя Му, бързат да се произнесат и обещаят. Не обмислят, не си пресмятат силите.

10. Обмислящи.

Знаят, че има да се отречат от много неща. Знаят, че имат да носят кръст. Знаят, че това ще бъде и възнаградено.

11. Страхливи.

„Не Го познавам” повтарят, като Петър в оная съдбоносна нощ. При противодействие се отказват. Правят компромиси.

12. Смели.

„И на смърт съм готов!” От нищо не се плашат, ни от мъки, ни от смърт.

13. Само на думи.

„Господи, Господи!”. Теоретици. Знаят да говорят само.

14. Деятелни.

Християнството за тях е живот.

15. Неми.

Нищо не казват. Само за себе си пазят всичко, таят го в сърцето си.

16. Свидетелстващи.

Изповядват Исус пред хората.

17. Горделиви.

Смятат се за повече от другите, надменно се държат. Бият се в гърдите като фарисея. Презират и светските, и друговерците.

18. Смирени.

„Аз съм по-лош”.

19. Лениви.

Мъчноподвижни. Не отиват на лозето Божие. Отвреме-навреме ходят на църква.

20. Ревностни.

„Ревността за Твоя дом ще ме изяде” (Йоан 2:17). С време и без време. Гори огън.

21. Полухристияни.

Малко Библия, пеене, молитва. Малко грях и малко благодат; топли и студени; небе и земя. На двама господари служат. Като богатия младеж и като Ирод.

22. Пълни.

„Не живея аз”. С цяло сърце.

23. „Барометрови”.

„Според налягането”. Като дъгата: докато има дъжд и облаци. Грейне ли слънце, забравят Бога.

24. Всякогашни.

При всяко положение. Каквото и да става – губене или печелене, плач или смях.

25. Недостатъчни.

„Едно не ти достига” (Марк 10:21). Все има нещо да се довършва.

26. Завършени.

„Добри и верни”. Бог ги одобрява.

Дали видяхме някъде себе си? Доволни ли сме?

Кой ще бъде нашият модел?

Амин.

София, 1 март 1942 г.

Спасението на една душа

„... какво трябва да направя, за да се спася?“

(Деян. 16:30)

Къде ли не стъпи кракът на апостола, какво ли не видяха очите му! Той бе в горда Атина, бе и в силния Рим. Заставал е всред ареопага, пред беловласи мъдреци, които са познавали и живота, и душата човешка. Бил е по сборища и площади, където са кръстосвали хора от всички земни краища, бели и черни, свободни и роби. Заставал е пред строгите римски съдии. Губил се е по безбрежни и бурни води. Навсякъде с една мисъл, едно желание: да открие на човека, че спасение има само чрез Исус Христос. Неговата бурна, силна, пламенна душа е успяла да доведе хиляди други при Христос, да ги върне при Бога и направи щастливи. Върху спасението на една от тях ще се спрем.

Къде става то?

Там, където ние най-малко бихме го очаквали. Не в някой великолепен храм, не сред блясък и сребро, не при великолепна служба, но в един студен и мрачен затвор. Вместо светила, там всичко е било потънало в мрак дълбок; вместо благоухания, плесен; вместо звън на кандила, се е чувало ръждивото и глухо тракане на вериги, неотваряни от години.

Влажно и мрачно, и страшно е там. Апостолът е във вериги. Който прогласяваше свобода чрез Христос, сега е окован; който обичаше широкия свят, сега е между четири тесни стени.

Навън градът заспива в меките обятия на нощта и последният шум чезне. А само там няма покой: вериги дрънчат, проклетие на някоя озлобена душа прокълтява под тежките сводове, закана се чува

– закана на някой невинно осъден, плач трогва сърцето – плачът на някой сломен и убит от живота, ограбен и захвърлен, вик разкъсва ушите – вик на някой забравен, или тъпата болка и сподавено стенание на някой, който от години е тук и вече загасва. И сред този земен ад апостолът пада на колене и вдига поглед нагоре, и отваря уста, и започва да се моли. Гласът му става по-ясен, надделява над всичко; плач и стенание, злоба и вериги млъкват. Клетите затворници спотайват дъх, ослушват се; всеки долепва ухо до студените и влажни стени да чуе.

Бог ни среща и говори по хиляди пътища, където най-малко Го очакваме: в пустинята на Моисей и Илия, по пътя за Дамаск.

Как започва?

Слуша и началникът. Слуша той молитвите горещи, звънките песни и убедителните слова на апостола. Никога не е чувал подобно нещо. А Павел знае, че не със стени, а с уши е заобиколен, и затова продължава с увлечение да говори. Говори той за Бога, за Неговата безкрайна, безсмъртна любов; говори за чистия живот, за невидяните страдания, за героичната смърт на Христос; говори за Неговото изкупително дело; за грях и оправдание, спасение и смърт, свобода и затвор. И нещо се пробужда в душата на началника, лежало там, без той да знае откога. Той се замисля над себе си и живота си. И всичко му се вижда тъй дребно и нищожно, тъй должно и греховно! А душата на апостола израства пред него чиста, сияйна, горда и героична. И пожелава да бъде като него. От себе си се отвращава. Минавал е живота си като в затвор, около него е имало винаги вериги, мъки, страдания и мрак. А може да стане другояче. Бог иска това. Ето, той говори. Остра болка пронизва сърцето му, че досега е могъл да бъде такъв.

Това е първата стъпка към спасението: да се видиш какъв си и да се отвориш. За да се излекуваш, трябва да признаеш, че си болен, и да пожелаеш здраве. Тежко на болните, които не знаят, че са такива! Тежко на грешните, които не знаят, че трябва да бъдат спасени!

Но не стига това. Той изживява криза до нейните дълбини. В миг земята се разтърсва. Чува се грохот и писък; стените рухват. Останалите живи затворници се разбягват. Критичен момент. И в

отчаянието си той взима меч, за да се самоубие. Застанал е той между живота и смъртта, само още една крачка и всичко ще се свърши. Изгуби, пропадна, виновен е той: такъв му се вижда не само този сетен момент, но целият живот.

Бог прави всичко възможно, за да ни спаси. Той ще прати праведника в затвор, ще прати трус, болест, страдание, молитвата и песента на някого.

Който не е заставал между живота и смъртта, не може да бъде спасен. Чашата на съмнението и отчаянието трябва да бъде изпита до дъно. Да бъдеш разтърсен от основи, да ти остане само една крачка, мечът да се допре до гърдите, да няма никаква друга надежда или опора.

Как се постига?

Над развалините се разнася гласът на окаяника: „Какво да сторя, за да се спася?“. Това е вик на душата, която иска да живее, търси и е готова на всичко. „Вярвай“, казва ѝ Божият пратеник. Нищо друго не спасява, освен вярата.

И днес ние се питаме: „Какво да сторим, за да се спасим?“. Светът отива към заник. Семейството се руши, престъпници плъзват, мрак се стеле. Какво? Вярвай! Всичко друго ще остане напразно. Вярвай, когато всичко рухне пред очите ти; вярвай, когато всички се разбягат; вярвай, когато нищо не ти остане. Вярвай в Бога, в любовта на Христос. Само тази вяра е в състояние да направи голямото чудо: от смърт да ни възвърне към живот. Само чрез вярата в Христос ще има спасение.

Как се изявява?

1. В любов.

„И им изми раните“. Той повярва и сърцето му се промени, промени се и животът му – едното е свързано с другото. Ако е бил груб, сега е милостив; ако по-рано е бил страшилище за затворниците, сега мие раните им и им слага трапеза. Да вярваш в Христовата любов и да не любиш, възможно ли е? Да се прекланяш пред Христовата жертва и да не жертваш, възможно ли е? Спасеният трябва да стане спасител на други. Здравият трябва да превързва раните на болните.

Спасената душа ще зазdrави и заличи старите рани, тя никога не отваря нови.

2. В радост.

„Зарадва се с целия си дом”. Той става нов човек и животът става за него нов. Светът друг му се вижда: няма вече затвор, няма вериги и тъма; всичко мина. Сърцето му ликува. И с него целият му дом, всичко наоколо.

Истинският християнин не е песимист, не е отчаян, не провисва глава, не отпуска ръце. Той има свежа душа, светли очи, музика се лее около него, пролет цъфти. Където и да отиде, раните, каквито и да са, заздравяват и душите запяват.

Тъй започва и тъй свършва спасението на една душа; на твоята и моята душа.

Бързай, спаси душата си! „Понеже каква полза ще има човек, ако спечели целия свят, а живота си изгуби?” (Матей 16:26).

Бързай! Защо да се чака? Излез от затвора на стария живот, приличен на гробница; разкъсвай веригите на грях и безверие; влез в слънчевото царство на новия живот! Така хубаво е да вярваш и да си спасен!

Амин.

София, 20 септември 1935 г.

Бог не е далеч

„... Той не е далеч от всеки един от нас; защото в Него живеем, движим се и съществуваме...”

(Деян. 17:27-28)

Ще чуем думите на един, който е гордост за християнската мисъл и дух; който живееше това, което вярваше; колкото повече животът го мачкаше, толкова по-здраво за Бога се държеше. Това е Павел.

Ще отминават вековете, но той няма да отмине; ще залязва слънцето, но той няма да залезе; ще заглъхват бурите на таз земя, но гласът му не ще замре; ще се погребват много човешки величия, но той ще живее завинаги. Защото свързва себе си с Бога.

Умът му бе голям, сърцето му гореше като вулкан, духът му бе неспокоен, ръката му творческа, устата му смела. Тръгнете по пътищата на Мала Азия, Македония, Гърция, Рим, ще намерите следи от неговите стъпки. Неуловим като сянка, бърз като стрела, смел като лъв, начетен като философ. Кръстосва, говори и пише за Бога и човешката душа. Плете мрежите си, за да плени и спаси цял свят.

В Атина е дошъл, горда и красива. Люлка на изкуството, литературата, науката, философията, театъра, спорта, религията. Там има обществени игрища, богати храмове, красиви статуи, сладкодумни оратори, земни богове. И на това световно духовно пазарище Павел донася най-скъпото: вестта за великия Бог.

Свършена е неговата реч. Кой не би се вдъхновил от нея, и по форма, и по съдържание! Богата е с мисли. Само на една ще се спрем: *„Той не е далеч... защото в Него живеем, движим се и съществуваме”*.

Непознатият Бог трябва да стане познат. Далечният Бог трябва

да стане близък. Недостъпният Бог трябва да стане другар на човека. Към това се стреми Павел. Няма полза от незнаен, далечен, чужд Бог.

Неговата теза е: Бог не е далеч. Той всичко обгръща, като въздуха. Потопени сме в Бога. Докато сме в Него, живеем. Тъй както рибата, докато е във водата, е в своята жизнена среда. Къде е Бог, питат някои. Това са тия, които са духовно умрели.

Може да не Го познаваме като своята длан, както може и да не знаем химическия състав на въздуха. Но ние се борим за въздух.

С оглед на усилените времена, в които живеем, ще разгледаме нашия текст. Сътресения, развалини, мъгли пред очите ни, страхове и тревоги. В един такъв свят какво да правим? За какво да се държим? Бог не е далеч! Чувстваме се като на гробище, така е пусто, страхотно, самотно, самотник между хиляди мъртъвци! С какво да се тешим? С едно: „Бог не е далеч“!

1. Бог е около нас.

На каквото и да се спрете, то е дело на Неговите ръце. Снежинка, кокиче, звезда, аромат на роза, белота на планински връх, бездънната синева, цъфтящата усмивка на детето, лекият повей на вечерния зефир, цветовете на дъгата, песента на вълната, чудото на човешката мисъл: всичко това за Бога говори.

Защо Бог да е чужд и далечен? Творенията на ръцете Му са около нас, чрез тях Той е близо. Чрез слънцето грее, чрез бурята говори, чрез ветреца гали, чрез дъжда благославя.

Представете си всемира: хиляди, а може би и милиони небесни тела летят безспир, гъмжат в безкрайността, като пчели пред кошер. И нямало Бог? И питаме къде е? Ти, който питаш, направи само едно малко подобие на Слънчевата система в твоята стая и го пусни да видим как ще върви.

Той ни пази. Колко пъти сме казвали: „Добре че не стана това“. Той ни е пазил от незнайни опасности и злини. Защото е бил около нас. Като стена и крепост ни обгражда.

2. Бог е зад нас.

Досега веднъж ли е помагал, веднъж ли е чувал молитви, веднъж ли е протягал ръка? Миналото ни не е ли една картина на

Неговите проявления? Не беше ли той зад Израел, когато побеснелият фараон ги подгони и настигна при водите на Червеното море?

3. Бог е пред нас.

Той ни води. Той ни е надеждата. Към Него вървим. И в неизвестността ще се сблъскаме пак с Него. Да не се плашим.

4. Бог е над нас.

Силен е да помогне. Далече повече от нас може да стори. Знае повече, отколкото ние. Да не се бунтуваме.

Бог вижда твоите мъки, неправди, жертви, тегло, сълзи. Не се отчайвай.

5. Бог е под нас.

Носи ни в Своите шепи. Той ни е подпора. И колко здрава и солидна! Колко пъти на Него трябва да се опрем! Когато всичко друго се клати и руши, Той стои. Добре е, че сме в Неговите ръце, по-здраво е от скала.

6. Бог е с нас.

Той споделя, съпричастен е на трудовете ни, неволите, радостите. Той е невидимият спътник. Не сме изоставени, не сме самотници. Той съдейства. Имаме Неговото сътрудничество. Това е най-добрият съюз.

С тая вяра да живеем: Бог не е далеч – нито в живот, нито в смърт, нито в радост, нито в беда. А един такъв живот е съдържателен, сладък, слънчев.

Амин.

София, 17 март 1946 г.

Как се става християнин?

„... да им отвориш очите, за да се обърнат от тъмнината към светлината... и да приемат прощение на греховете си и наследство между осветените чрез вяра в Мен.”

(Деян. 26:18)

Как се става християнин?

Християнин, това е име и призвание. То означава много нещо. А обикновено ние го подценяваме. Свеждаме го до нивото на най-обикновеното.

Предварително трябва да се отбележат две главни неща:

1. Християнинът не се ражда такъв, затова говорим, че става такъв.

2. Не изведнъж се става. Минават се няколко степени. То не е толкова състояние, колкото развитие.

Тая истина е подчертана от апостол Павел в неговата защитна реч пред Агрипа.

1. Отворени очи.

Естественият човек е сляп и не се познава. Даже и тия, които мислят, че виждат, често се лъжат. Затова и древната мъдрост казва: „Познай себе си”. Йоан 9:39 гласи: „ И Исус каза: За осъждане дойдох на този свят, за да виждат невидящите...”. Ние се смятаме за достатъчни. Не виждаме греховете си, окаяното си положение, вината си пред Бога, печалната си участ.

Колко е необходимо да ни се отворят очите! Какво би станало, ако лекарят не отвори очите на своя пациент, ако книговодителят не отвори очите на собственика на предприятието, ако духовникът не отвори очите на болната от грях човешка душа!

Жалко е, че някои пак си затварят очите. (Бит. 19:14 – Лот говори на зетъвете си, но на тях им се видя, че той се шегува. Лука 19:41-42: „Плака за него... Сега това е скрито от очите ти”.) Заспиват пак, защото като пробудени от сън не стават веднага.

2. Обръщение.

„*За да се обърнат*”. От тъмнина към светлина. Мрачното да оставим. Да избегнем пропастта и нощта. Към светлина: чистота, висина. От властта на Сатана към Бога. Нему да служим, Него да слушаме, за Него да живеем, към Него да се стремим, Нему да подражаваме.

3. Прощение на греховете.

„*Да приемат прощение на греховете си*”. Да признаем. Притчи 28:13: „Който крие престъпленията си, няма да успее, а който ги изповядва и оставя, ще намери милост”; 1 Йоан 1:9: „Ако изповядваме греховете си, Той е верен и праведен да ни прости...”.

Да се отречем. Исаия 55:7: „Нека нечестивият изостави пътя си... нека се обърне към Господа и Той ще се смили над него...”.

4. Святост.

„Между осветените”. Ефесяни 1:4: „...да бъдем святи и без недостатък пред Него...” . „Вие сте светлината на света” (Матей 5:14).

Едно малко момченце било разведено из големи катедрали, по чиито прозорци виждало изрисувани църковни светци. Запитали го знае ли какво нещо е светец. То отговорило: „Светецът е човек, през когото минава светлината”.

Така ли е? Ние такива ли сме?

5. Наследство.

„*Да приемат наследство*”. 1 Петрово 1:4: „... наследство – нетленно, неоскверняемо и което не повяхва...”. Евреи 9:15: „... призваните да получават обещаното вечно наследство...”. 2 Тим. 4:8: „... отсега нататък се пази за мен венецът на правдата, който Господ, праведният Съдия, ще ми въздаде в онзи ден...”.

6. Вяра.

„*Чрез вяра в Мен*”. В Кого? 1 Йоан 3:23: „И това е Неговата заповед – да вярваме в името на Неговия Син Исус Христос...”. Ефесяни 1:7: „... в Когото имаме изкуплението си чрез кръвта Му, прощението на прегрешенията ни...”. Важност: Евреи 11:6: „А без вяра не е възможно да се угоди на Бога”.

Минахме ли всички тия степени? Имаме ли всичко това?

Нека довършим започнатото. Никога да не спираме, това е най-доброто християнство.

Амин.

София, 28 юли 1940 г.

На прага на християнството

„... Още малко и ще ме убедиш да стана християнин!”
(Деян. 26:28)

Действието се развива в големия пристанищен град Кесария. Павел е във вериги, обвинен е, трябва да се оправдава, наклеветен от юдеите. Въвеждат го в залата, пазена от вярна римска стража. Изправя се пред Фест и Агрипа и държи своята блестяща защитна реч. Той говори за себе си, но повече за възкръсналия Христос. И думите му падат особено в душата на царя. Бавно той превзема крепостта на своя съдия. И в заключение Агрипа му казва: „Още малко и ще ме убедиш да стана християнин!”. Ето една душа, застанала на прага на християнството.

Кои са там?

Той не е сам. Заставали са на същото място хиляди до днес, пък и днес числото им няма край, безброй са другарите му по съдба. И ние сме там. Хилядолетия са минали, но още не сме се нарадвали на пълния цъфтеж на християнските добродетели, още не сме вкусили богато от благата на Царството Божие. Ние сме били и сме „почти християни”. Това е най-многобройният вид. Все нещо не ни е достигало, винаги сме казвали: „още малко”.

1. Тези, чиято мисъл е за християнството.

Агрипа слуша блестящата реч, чудните доводи на обвинения, желязната логика. Убеден е в правотата на апостола. Но това не е достатъчно, „още малко...”.

И днес всеки здравомислещ човек ще се преклони пред гениалността на Христовото учение. Къде другаде има по-хубава програма, по-добър ред, по-светли принципи? Искреният ще признае правотата на християнската кауза. Но ако сме дотолкова християни, сме още на прага.

2. Тези, чието чувство е за християнството.

Агрипа се трогва, не може да остане спокоен пред пламенните слова, почита вярата и смелостта на апостола. В душата му става нещо, сърцето му го влече към Онзи, Който тъй геройски е умрял за хората и тъй славно победил смъртта. Но и с чувствата си той остава още на прага.

Много сърца биха се трогнали, ако им заговорите за Христовия подвиг, за Божието търпение и благности, за любов, състрадание, честит живот, песни, мир и творчество. Всички са за това. Всеки проповедник на християнските добродетели се акламира. Одобрението е всеобщо. Но всичко това е само едно заставане на прага на християнството.

3. Но тези, чиято воля е слаба.

„Още малко”. Това „малко”, което всъщност е много и е от решаващо значение, е волята да се направи крачка напред, да се навлезе в новия живот, да се оставят старите методи и да се започне нещо от основа ново. Хората на прага не се решават: мисълта им подсказва правотата и чувството ги влече, но е потребно нещо повече.

Не са ли всички такива? Пък и ние, християните? Не сме ли християни, защото сме застанали на християнския праг? Възхищаваме се от любовта и вярата, но кой ще ги приложи? От блудния син, но кой ще го прости? От милостивия самарянин, но кой ще го последва? Ако не решим да започнем нов живот и ако не извършим исканията на Христос, ние ще сме още на прага на християнството. И го обвиняваме, и недоволстваме, защото само отдалеч се възхищаваме, без да навлезем в него.

Защо са там?

1. Консерватизъм.

В много области сме напредничави: техника, наука; вървим с бързи крачки, правим чудеса; на мястото на вчерашното днес ново се издига. Обаче в навика, обичаите, нравите и вярата сме корави консерватори. Мъкнем изтърканите и старомодни верски дрехи на своите предци. Свикнали сме с форми и положения и за нищо не бихме се откъснали от тях.

2. Невежество.

Не знаем кое е за наше вечно добро – че трябва преди всичко душата си да спасим. Мислим, че ще залъжем Бога със своите голи обещания и празни възхищения.

3. Светът.

Той ни влече с неговите примамки, удоволствия, свобода и разнообразие. А християнинът расте под знака на кръста.

4. Страхът.

Че ще ни погледнат с особено око, ще ни се надсмеят. Трябва да се върви против течението, заради другите погубваме себе си.

Положението им

1. Мъчение.

Раздвоение, недоволство. Ни в света, ни в Царството Божие; нито вън, ни вътре.

2. Загуба.

Нечуван трагизъм се крие в това признание: „още малко...”. Почти избавен, почти влязъл във вечния живот. Напразно са многото жертви и усилия, напразно надеждите. Някога ще има горчив плач, но ще бъде късно!

3. Вина.

Спирали са другите, давали са лош пример като фарисеите.

На прага да не стоим, колко критично е положението там! Да се решим: докрай. На двама господари не може да се служи. Да действваме смело, от това зависи нашето бъдеще.

Амин.

София, 19 април 1936 г.

Мъртва вяра

*„Така и вярата, ако няма дела, сама по себе си е мъртва.”
(Яков 2:17)*

Приятели, тоя път ще се занимаем с предмета: „Мъртва вяра”. С това ние навлизаме в практическите области на верския живот. Ние искаме да видим каква е нашата вяра, посадена на земна почва, какво влияние може да окаже и какво може да стане от нея.

Вярата може да умре

Тя е нещо, което пониква и се ражда, расте и крепне. Тя може да стане толкова силна, че планини да премести. Тя може да възвърне зрението на слепия, да избави потъващия във вълните на морето, да привдигне болния и да го накара да си вдигне постелята, на която с години е изживявал своето страдание. Тя прави чудеса в тоя свят.

Но тя може и да стане хилава, да залинее, да замре. Даже и тогава, когато постоянно бива оросявана от Словото, може да дойде моментът, когато да пожълтее – признак на застаряване – и ще повехне.

Особено днес, когато изживяваме един такъв голям упадък, можем често да констатираме печалния факт, че вярата на много места е мъртва. В широкото общество, пък и в много църкви тя е отишла към своя залез. Вие ще срещнете мнозина, които знаят красноречиво да говорят за нея, има мнозина, които отлично ви я описват, те се възхищават от нейната красота, но всичко това е напразно, защото тя им липсва. Надникнете в църквите и ще ви замирише на плесен. Не е ли това свидетелство за мъртвата вяра?

Потърсете я в живота и ще намерите само нейния скелет. А ако бихме могли да надзърнем в човешките сърца, ще видим че

вярата прекарва там своя вечен сън. Те са се превърнали в гробници на вярата. Всичките ония хубави думи, които ще ви се кажат за нея, са само една излишна надгробна песен на мъртвата вяра. Да отворим очи и да видим, че онова, което имаме в ръце, е безжизнена вяра!

Коя вяра е мъртва

1. Която не е вяра с дела.

Която се е превърнала само в една суха теория. Безплодието на вярата е най-убедителното доказателство за това, че тя е мъртва. Делата са рожбите на вярата, те са нейното въплъщение. Чрез тях тя взема видими образи. Онова, което е само думи, не може да бъде в никой случай вяра. Хубавите фрази са само една черупка, те са една украса. Мъртвата вяра може да бъде един хубав накит, но и нищо повече. Вярата се проявява като любов към ближния. Тя не може да литне горе към небесата, преди да се е опитала да достигне човешкото сърце. Тя не може да се допре до Бога, преди да се е докоснала до голото и болно тяло на нещастния човек. Вяра без дела е тяло без душа.

2. Която не е вяра на дело.

Тя трябва да се прояви като послушание спрямо волята на Бога. Ние трябва да бъдем готови да понесем всичко. Не онова, което ние бихме си пожелали, онова, което е нам приятно, но онова, което Бог иска да извърши чрез и над нас.

Не е жива вяра онази, която може да се намери само под покрива на църквата, която само там може да се запази, там, на завет. Не е жива вярата, която понася само атмосферата на приятелския кръг. Не е жива вярата, която се намира само в самотата, където липсват присмехите и подигравките на тълпата.

Мъртва е онази вяра, която не може да устои на изпитанията в живота, колкото и сериозни да са те. Именно в ежедневния живот тя трябва да покаже своята сила. Когато започнат да се стелят черни облаци над главите ни, тогава тя трябва да ни бъде светъл фар. Когато дойдат страданията, тя трябва да бъде здравият гръбнак, който би могъл да понесе всичко. Тя трябва да ни бъде здрава опора, о която ние можем да се заловим. Вярата трябва да бъде лодката, в която ние

можем да отседнем всред развълнуваното море, тогава, когато всичко останало, заедно с гордия параход, потъва във водната бездна. Тя трябва да има непременно практическо значение.

Нейната стойност

1. За нас.

Мъртвата вяра не може да бъде употребена именно в най-критичните моменти. Тя отказва да ни послужи. И затова е излишна. Тя е само един товар. Мъртвата вяра не може да ни оправдае, защото по естество не е вече вяра. А с какво друго ще се оправдаем пред Бога, когато тя се иска като единствено най-важно условие?

2. За другите.

Тя не отговаря на нуждите. Не влияе благотворно на отношенията ни с тия, които са около нас. Не може да твори добро. От мъртвата вяра няма никой полза. По-добре е да я захвърлим съвсем.

Необходимостта от деятелна вяра

В тоя свят на страдание и трудности се чувства особено осезателно нейното отсъствие. Днес, когато ужасна криза души човечеството. Когато има толкова много бедни около нас. Когато хората изнемогват под товара на живота. Днес именно трябва да се помага с вяра. Кой ще облече изпокъсаните? Кой ще нахрани гладните? Кой ще утеши наскърбените? Кой ще превърже наранените? Само делата на вярата. Необходима ни е деятелна вяра, която ще започне борба против греха и ще избави и запази намиращата се в опасност човешка душа.

Погребете мъртвата вяра. Сдобийте се с нова такава, вяра жива в живия Бог. Нека всеки вярващ да стане и деятелен човек. Защото деятелната вяра е единствената сила на земята, която в днешни дни би победила света.

Амин.

София, 5 ноември 1933 г.

Как да се молим?

*„Просите и не получавате, защото зле просите...”
(Яков 4:3)*

Приятелю, тоя път ще се занимаем с предмета: „Как да се молим?”.

Молитвата е една необходимост за християнина. Лутер се е молил по три часа дневно. Нашият Спасител ни даде отличен пример и в това отношение. Ако Той се молеше, колко повече ние! По цели ноци Той е прекарвал в молитва. Тогава, когато всичко друго спи, когато вън животът е замрял и пуст, Той е отивал често на някой хълм и там е прекарвал дългите нощни часове в молитва. Тогава душата Му е говорила на Бога. Вън може да е било тъмно, вън може да е било мрак, но светлина е проблясвала в Него, когато е подгъвал колене да се моли. Пък и когато е бил сред тълпите, които са Го обгръщали със своята ярост или със своята любов, когато те са гъмжели около Него, тогава Той пак се е молил безмълвно. Когато гладните тълпи са се събирали около Него и са чакали да ги нахрани, Той се е помолвал и тогава е нахранвал хилядите. Когато болни са идвали или са били слагани пред Неговите нозе, Той първо е поглеждал небето и тогава е слагал ръка върху болния. Целият Му живот е бил молитва. Тя е била едно незаменимо, мощно средство в Неговите ръце. Такава тя може да бъде и за нас.

Въпросът ни се налага

От една страна, ние имаме хубавия и светъл пример на Христос, Който знаеше как да се моли и Който високо ценеше молитвата. Ние имаме големите обещания за всеки един, който прибегне към молитвата. Разгърнете страниците на Новия Завет и там ще намерите

чудни обещания. „Искайте и ще ви се даде” (Матей 7:7); „И каквото и да поискате в Мое име, ще го направя...” (Йоан 14:13).

Но от друга страна, ние с болка си спомняме за много молитви, които не са стигнали до ухото на Бога. Ние сме искали толкова неща, прекарвали сме толкова часове на колене и пак желаното не е още в наши ръце! Ние не виждаме молитвите ни да са увенчани с успех. И обикновено или идваме до заключение, че молитвата не е толкова ефикасна, или пък сме готови да хвърлим вината върху Бога. Търсим и искаме да намерим причината винаги в Него. Малцина се запитват дали пък вината не е тяхна. Малцина се позамислят над своите молитви. И ние трябва да кажем: „Научи ни да се молим”.

Как да се молим?

1. Със страхопочитание.

Действително Божието отношение към нас, хората, е като на баща към неговите чада. Той ни обича, готов е винаги да ни приеме, да ни прости. Но ние никога не трябва да се забравяме, за да не ставаме нахални. Трябва да знаем пред кого заставаме. Да благоговеем, защото Той не е като нас, трепет да изпълва сърцата ни. Трябва да събуем обувките си, защото земята е свята.

2. С вяра.

„И всичко, което поискате в молитва, като вярвате, ще получите” (Матей 21:22). Необходимо условие. Без вяра няма резултат. Тя е силата. В молитвата си още да виждаме, че сме получили онова, по което копнеем. Христос, преди да извърши някое чудо, е запитвал молещите Го: „Вярваш ли?”, а после е добавял: „Да бъде според вярата ти”.

3. С искреност.

И в молитвата устата ни трябва да говори от онова, което препълва сърцето (Матей 12:34). Което чувстваме, това да казваме. Не да говорим за другите, да се възхитят от думите ни, но да не забравяме, че ние сме пред Онзи, Който вижда и знае всичко. Тайна за Него няма. Лицемерие Той не може да търпи.

4. С усърдие.

Не само отвреме-навреме, но непрестанно, където и да се намираме. Един постоянен молитвен огън да гори в сърцата ни. Да не се обезсърчаваме, да сме настойчиви.

5. В хармония с Неговата воля.

Да се пазим да не сме против Него. Да не се забравим и да станем егоисти и в молитвите си. Вижте Христос: „Не Моята воля, а Твоята да бъде” (Лука 22:42). Когато успеем да искаме това, което Той иска, когато Той е с нас, кой може да бъде против нас? Да не слагаме своето удоволствие на първо място, но да се съобразяваме с плана Божи.

6. Кратко.

Да не говорим излишно. Всяка дума да е къс от душата ни. За християнина молитвата е дело на сърцето.

Нека да знаем как да се молим. И тогава Той ще даде повече, отколкото сме искали.

Амин.

София, 4 януари 1934 г.

София, 14 февруари 1934 г. – „Солунска”

Молитва за другите

„... и се молете един за друг...”

(Яков 5:16)

Приятели, тоя път ще разгледаме молитвата, за която ние толкова често сме говорили и която тъй много употребяваме в нашия живот като вярващи, но в една нейна особена форма. Ние ще я разгледаме именно в нейната социална форма. Това е молитвата за другите. „Молете се един за друг”.

Най-ценна и свята

Не зная дали сте размисляли върху това, докъде стига нашият човешки егоизъм. Не зная дали сте забелязали как той, под една много благовидна маска, се вмъква даже в нашите молитви, когато говорим с Бога. И ако размислим сериозно, ще се убедим, че тъкмо по време на молитвите си ние се намираме в едно много опасно положение. Опасността се крие в това, че тогава ние се грижим най-много, да не кажа изключително, за себе си. Ние искаме, па макар с цената на много сълзи, да осигурим първото място, което най-много би ни ползвало, за себе си. Когато сме на колене, ние изказваме най-големите претенции върху благата на живота, желяем всичко да бъде напълно и всецяло предоставено на нас, молещите се. А за другите не ни минава ни най-слаба мисъл. Ние не помисляме за тях, не се интересуваме от тях. Като че ли само ние съществуваме за Бога, сякаш само ние имаме право да се ползваме от Неговите добрини. Сякаш ние сме галените чада на Бога, а другите са Негови храненияци, които трябва да са доволни и на трошичките, които биха случайно паднали от нашата, чрез молитви изпросена, богата трапеза.

Характерното на молитвата за другите е любовта. Тя е, която я прави толкова ценна и свята. Ако човек няма любов към своите

подобни и близки, то той не може и да се моли за тях. Да се молиш за другите, ще рече гласно да любиш.

Ако всяка друга молитва ни разделя от хората и ни свързва с Бога, то тая има и това преимущество, че ни свързва и с другите. По такъв начин тя е короната на молитвата въобще, най-благородната ѝ форма.

За кого да се молим?

1. За нашите неприятели.

Това го изисква сам Исус Христос. С това ние ще докажем, че действително сме Негови. Да се застъпваме пред Бога в молитва за всички ония, които ни мразят, които ни гонят, които ни се присмиват. Да ни боли, когато виждаме как те са заблудени, това да ни кара да се молим за тях.

2. За вярващите.

Връзките ни с тях трябва да бъдат най-близки. За ония, заедно с които ние заставаме пред лицето на Бога. Та мислите ли, приятели, че ние, ако когато сме заедно с тях в молитва, ги забравяме, ще се досетим и ще се грижим за тях, когато сме във, в живота, далеч един от друг?

Защо да се молим?

1. Те са наши братя.

Те са посветили живота си на същия Спасител, Комуто ние служим. Защото нашата съдба е свързана с тяхната. Техните болки трябва да са наши болки, техните радости – наши радости. Когато те напредват в духовния си живот, това ще се отразява благотворно и върху нас. Когато те търпят поражения, и нашият вървеж става по-труден. Ние сме членове на едно голямо тяло, затова трябва да се грижим един за друг.

2. Имат нужда.

Колко често идват моменти, когато ние духовно отпадаме, дотолкова, че не можем даже една молитва да отправим към Бога! Колко често ние се обезсърчаваме! Това сте го изпитвали всички. И представете си каква благодат би било, ако в един такъв момент някой искрено и усърдно се моли за вас!

3. Най-голямата услуга.

С това ние правим Бог техен помощник. Ние призоваваме най-силния да им се притече на помощ. Ние съдействаме те да получат нещо много по-голямо от това, което самите ние бихме могли да сторим със собствените си сили. Да се застъпим за него пред Бога, да се молим, да искаме усърдно Бог да му се притече на помощ, това е най-доброто, което можем да сторим за своя брат.

Примери

Старият Завет е изпълнен с такива. Моисей се е молил толкова пъти за своя народ! Когато битката долу, в долината, е била в разгара си, той е бил на колене горе, на планината. Христос се моли за Своите ученици да останат винаги верни, да бъдат едно помежду си и с Бога. Той се моли и за Своите неприятели, за ония, които Го приковаха на кръста.

Първите апостоли са били дълбоко убедени във важността и силата на молитвата за другите, затова толкова често напомнят на църквите тук и там: да се молят един за друг, а също и за самите тях, водачите на делото. Майката на Августин изгубила всяка надежда за сина си, който живял разпуснато. Със сълзи на очи тя отива при един епископ да му се оплаче. Той ѝ казва: „Един син, обграден с толкова много молитви, не може да погине”. И действително майката доживяла да го види посветен на Бога.

Колко много младежи са били предпазени от злото и от гибелния път, като са знаели, че въкъщи има една майка, която непрестанно се моли за тях! Колко много болни са почувствали, че животът им пак се възвръща, благодарение на горещите молитви, които са били отправяни за тях! Колко много благодения са извършени чрез такива молитви за другите! Само че ние не можем всичко да проследим, то става в повечето случаи тайно.

Приятели, не забравяйте другите. Молете се и за тях. Как хубаво е да чувстваш, че мнозина се молят за теб! Нека заедно отправяме към Бога молитвите си един за друг – това ще ни бъде най-сигурната защита пред света. Ще повтора думите на апостола: „Молете се един за друг”.

Амин.

София, 16 март 1933 г.

Основата на взаимния християнски живот

„И така, изповядайте един на друг греховете си и се молете един за друг, за да оздравеете. Голяма сила има усърдната молитва на праведния човек... който е обърнал грешния от заблудения му път, ще спаси една душа от смърт и ще покрие много грехове.“

(Яков 5:16, 20)

Приятелю, този път ще се занимаем с предмета: „Основата на взаимния християнски живот“. Това е въпрос, който трябва да ни интересува, защото ние като църква образуваме едно цяло и водим един такъв живот. Как трябва да бъде той регулиран? Какъв образ да му дадем? Как да го направим приятен, полезен за всички? А той трябва да бъде такъв, защото иначе защо сме се събрали? Има ли смисъл? Как да се отнасяме ние помежду си като части на едно голямо цяло? Върху какво да изградим нашия взаимен християнски живот? Да не бъде той жалка постройка, в която ще измръзнат и ще се разболеят душите ни, и то изградена на пясък, нещо, което лесно пада, рухва. Как да имаме солиден живот, който не се разклаща от никакви бури, който не пада под никакви удари? Отговор на този въпрос ни дава опитният апостол Яков, човекът с практически ум и сърце. Той ни посочва онова, на което почива солидният взаимен християнски живот.

1. Откривайте сърцата си едни на други.

„Изповядайте един на друг греховете си“. Колко страдаме ние, защото живеем с прикрити сърца! Колко много е пострадало и

самото дело от нашето опасно притворство! Често пъти по лицата ни цъфти усмивка, а в сърцата ни се гърчи омразата. От устата ни се откъсват песни, но в душите ни крещи злобата. Колко много има, които носят ада в своите собствени сърца! Ние живеем с две души: едната я даваме на показ за другите, а втората, същинската я пазим само за себе си. Не позволяваме на другите да хвърлят поглед в нашия вътрешен живот. Ние се боим от тях, защото ще намерят там нещо, което само ще ни изложи. И така с течение на времето в нас се натрупва повече омраза, повече ненавист, повече завист, повече лицемерие. Отделяща стена. А всичко това е отрова: тя подкосява нашия собствен живот, а също и живота на другите; тя е ръжда, която разяжда сърдечните ни връзки.

Затова – точка на тази опасна и смъртоносна затвореност и прикритост. Отворете сърцата, проветрете ги. Изкажете един на друг болките си. Открийте и доброто, и злото. И ще видите как това чудно ще ни спои.

2. Молете се едни за други.

Това е вторият ефикасен съвет на апостола. А молитвата е сила, тя върши чудеса, тя може да възкреси и мъртвия. Първо да прибягваме към молитвата. Преди да направим каквото и да е друго, нека се молим. С това ние ще подготвим почвата за по-сетнешната успешна работа. Опитай се първо да се помолиш за някого и тогава иди при него, и ще видиш какви ще бъдат резултатите.

Другите винаги се нуждаят от нещо. Ние може да нямаме пари да им дадем, но можем да се молим за тях; може да нямаме достъп до някого, но кой ще ни забрани да се молим за него? Може той да не приема нищо от нас, но молитвите ни не може да отхвърли; може да е далече, но пак ще го достигнем. Нека се научим поне в молитвите си да не бъдем егоисти, но да мислим и за другите.

3. Наставлявайте се едни други.

„Който е обърнал грешния от заблудения му път, ще спаси една душа от смърт и ще покрие много грехове”. За всеки един идват моменти на отпадане и обезсърчения, кризи. Някой може да се е подхлъзнал и отклонил. Какво да се прави? Дали да разтръбим

това на всички страни? Дали да ликуваме? Дали да дадем място на своето злорадство? Нека помним: ако той е паднал днес, нашият ред ще дойде може би утре. И колкото повече падат около нас, толкова по-лесно ще се подхлъзнем и ние. Има едно взаимодействие, има една зависимост.

Когато бях в Швейцария, направихме излет в Алпите. Тръгнахме по опасни глетчери. Още в началото се завързахме за въже, с това свързахме и съдбата си. Когато един хлътваше, всички теглеха. Ако не спасиш другия, значи себе си да погубиш.

Така е и с нас. Да протягаме ръка за помощ, да кажем една топла дума, да насърчим, да упътим. Да пръснем слънце пред затъмнения кръгозор на падналия. Да се осъзнае. Но с любов и тактичност.

Ето що трябва да практикуваме. Да подновим тия три стълба, на които се крепи нашият взаимен християнски живот. Да приложим и на дело тия хубави думи.

Амин.

София, 25 октомври 1934 г.

Лек против грижите

*„... всяка ваша грижа възложете на Него,
защото Той се грижи за вас.”*

(1 Петр. 5:7)

Приятели, тая вечер ще се занимаем с един предмет, който ще възбуди интереса на всеки един от нас, а именно: „Лек против грижите”. Едва ли има някой, който не би пожелал да го намери. Та нали всеки го търси и даже би бил готов да пожертва много нещо за него! На скъпа, даже прескъпа цена бихме си го набавили, ако някой би ни го предложил. Много страни бихме обходили и много пътища кръстосали, ако знаехме, че макар след много лутане, би могъл нейде да се намери.

Грижите измъчват всички

Върху плещите на всеки един жител на тая черна земя е положено едно тежко бреме, бремето на грижите. Оловно тежко е то. Горко на онзи, който пъшка под него, там той ще намери и своя гроб. Едничкият вечен спътник на човека са грижите му. Още от най-ранните дни, когато слънцето на новия живот е започнало мощно да се надига на хоризонта, обещавайки светли бъднини, тук и там са се заредили вече черните облаци на грижата. Човек може да постигне много неща, да се възрадва на много придобивки, да стане господар на несметни богатства, а също така да остави по своя път много непотребни неща, да загуби ценности, да пропилее даже всичко, но край него винаги ще се влачи един черен образ, който ни за минута не ще го остави насаме – това е неговата вечна спътница грижата. Тя ще го придружи даже чак до гроба; и него ще изпълни със своята студенина и мрак.

Малкото детенце, което се радва на румената зора на своя живот, и то чувства, че от време-навреме го навестява една неканена и отвратителна гостенка, грижата, пък била тя за най-дребни работи. Тя е вече добре позната на ученика, който има да се справя с разрешаването на трудни задачи. Чиновникът, който не знае какво да стори със своята малка и даже неизплатена заплата, която едва би стигнала само за него, а да не говорим вече за мили жена и деца или стара майка, и той е обронил глава, защото грижите за него са тежки, непоносими. Търговецът, който не знае какво ще му донесе утрешният ден, какви изненади ще се изпречат на пътя му, има да се бори с постоянни грижи. Фабрикантът, който недоумява къде да пласира своите произведения, и той бива измъчван от същото. Селякът, който е напоил земята с потта на своето погоряло от слънцето и вятъра чело, бива постоянно обезпокояван от грижата дали още утре някоя бясна стихия не ще сложи кръст на тежкия му труд. Родителите се грижат за своите деца, как да ги отхранят, какво образование да им дадат, грижат се и за тия, които са далече от майчиния поглед, там, в големия град, където многоликият грях се разхожда по широките улици. Грижата изпълва сърцето и на честния младеж, който иска да се отплати поне малко за голямата любов на родителите, които са давали и сетния си залък за неговата издръжка, а не може. Грижата за насъщния хляб тормози мнозина нещастници. На колко много клепки тя не позволява да бъдат през нощта навестени от сладък сън! Та и вие не сте ли прекрачвали прага на тоя дом Божи, защото сте чувствали, че тежкото бреме на грижите просто ще ви смаже, ако не откриете всичко на любящия небесен Баща?

Влиянието на грижите

1. Те грабят радостта.

Всеки път, когато слънцето на живота се усмихне и започва да пръска своите живителни топли лъчи, черните облаци на грижата закриват неговия светъл образ, та тъмнота и мраз покриват земята. Колчем нежното цвете на радостта разцъфне, грижите се спускат към него да го покосяват в един миг. Та защо има толкова много млади още, но дълбоко набръчкани лица? Нали това са браздите на онзи неуморен орач грижата, който винаги прибира богата жътва!

Побелелите коси, за какво свидетелстват те? Нали за една проточила се в безкрайността върволица от грижи! Където грижата влезе, там радостта излиза, смехът заглъхва и сълзи започват да се ронят. Тежката, граблива ръка на грижата се простира и към най-малкото зрънце радост, за да го премахне.

2. Те парализират силата.

Те са просто една отрова за човека. Това го е изпитвал всеки един от нас. Когато сме радостни и весели, сякаш силата ни се удвоява, а щом грижата ни навести, ние чувстваме, че силите ни напускат. Грижата отрязва най-безмилостно крилете на нашия дух, та той започва да се влачи по земята. Грижата ни прави сухи, неподвижни, мъртви.

Това е влиянието на грижите. Те вредят винаги. Те са врагове на човека. Затова по възможност да ги избягваме. Но как? Кое ще ни помогне в борбата против тях? Не е лесно, но опитният апостол ще ни каже какво да правим.

Необходимите лекове

1. Упование на Бога.

Никога не трябва да забравяме, че над нашите глави владее волята на Всемогъщия, че има Един, Който ни обича. Ние не сме сираци в тоя свят. Колкото и безнадеждно да е положението, да търсим утеха при тоя вечен Баща. Той е промислил за нас преди още ние да бъдем, та защо тогава да не възложим всичко спокойно в ръката Му? Без Неговата воля нищо не става.

2. Търпение.

Може би събитията не се развиват тъй бързо, както ние бихме желали, може би за известно време да цари тъмнина, може би бъдещето да ни се вижда мрачно и отвратително, сякаш няма да има никакво подобрене, но ние трябва да имаме предвид силата на Онзи, Който може всичко да стори, макар и по-късно. Колкото и безрадостна да е картината пред теб, чакай търпеливо – след тъмната нощ ще дойде светъл изгрев.

3. Молитвата.

Всяка грижа трябва да бъде превърната в молитва. По такъв начин ние ще я използваме за свое добро. Защото чрез нея ние се приобщаваме към силата и величието на Бога, Неговата сила става наша сила, Неговата воля – наша воля. Прав е Цвингли, големият швейцарски реформатор, когато казва: „Грижата ме въвежда в молитва, а последната ме извежда от грижата”.

Кога по пътя на живот
ти стигнеш твоята Голгота,
спомни тогава нашия Спас,
вдигни към Него своя глас.

Кажы, че страдаш ти тогава,
че мрак душата ти смущава,
и виж тогава – само Той
ще те изпълни с мир, покой!

Амин.

София, 27 април 1933 г.

НОВ СВЯТ

„А според обещанието Му очакваме ново небе и нова земя, в която да живее правда.“

(2 Петр. 3:13)

Приятели, този път ще се занимаем с предмета: „Нов свят“.

Било е преди години. Далече назад, докдето не може да стигне ничие човешко око, нито човешка мисъл. Творческата воля на Бога взима видими форми. В безкрая на простора тя създава светлото слънце, на което и днес се греем; звездите, на които и днес се радваме; земята, на която живеем. Как хубава е била тя тогава, току-що излязла изпод ръцете на Твореца, хубава като рай! Но идва след време съдбоносният момент на грехопадението. Ето че първичната хармония се нарушава. Земята става друга: тя ражда тръни и бодили; и небето става друго: то е мълчаливо и сърдито над трудовете и страданията на човека.

Големият копнеж

И до днес е така. Има недоволство във всяка човешка гръд. Разгърнете душите и на първите християни и ще намерите същото. Очаква се ново небе, т.е. нови хоризонти, перспективи, насоки, поглед, възход; нова земя, т.е. нова почва под нозете, не тази несигурност; нова храна, която да ни задоволи. Всички сме наситени от стария свят. Копнеем по нов живот. И днес особено хората търсят. Предлагат се нови програми, опитват се нови системи. Християнинът особено трябва да пази и подхранва в себе си тази надежда за нов свят и живот. Каквото и да става, колкото и положението да е безнадеждно, колкото и да е тъмно, колкото и да се влошава, колкото и да е страшно, каквато и да е безпътицата. Имаме Божие обещание.

Как ще дойде новият свят?

1. Чрез Божия намеса.

Че този свят ще има своя край, е естествено, както и всичко друго. Ние виждаме вече как бавно се руши. Старото гине. Правят се опити да се спре процесът на разложението, но това не помага много. Трябва да се направи път и място за новото. Наближава залез, та след него да дойде новият очакван ден.

Какъв ще бъде той? Някога потопът трябваше да измие позора на човешките синове, но сега огън тегне над земя и небе. Писанието ни разкрива далечните перспективи за края на стария свят и за идването на новия, като ни говори за страшни катастрофи. А те са непосредствена Божия намеса.

2. Чрез обнова на сърцето.

Защото то е централното и най-важното. То дава форма и съдържание на живота. Нови сърца: пълни с любов и правда. Тогава ще имаме и нови домове. Не като днешните, по-голямата част от които са разрушени, станали са мъчилище, вместо да бъдат тих пристан, където морният от живота спокойно и сладко може да си отпочине. Ще имаме и ново общество – всички ще съставляваме един организъм. Хората ще си подадат ръка, никой не ще стои спокоен, когато гледа мизерията на другите, пък такава не ще и да има, защото всички ще се грижат за един и един за всички. Нов народ – всички ще станат като един човек и ще заработят за реализирането на народните идеали.

Ето ви един свят нов, чуден, лъчист, светъл, приятен.

Характерното за него

Не външната хубост, от която ние се възхищаваме. Не толкова накитът на пролетта, не планинският свят, не морският бряг, не играта на вълните.

1. Правда към Бога.

Ние едва ли помисляме за подобно нещо. Да се говори за правда между хората, това е естествено и ние сме свикнали, но спрямо Бога това ни се вижда особено. А всъщност най-големите неправди се вършат спрямо Него. Той ни е дал живота, а ние Го отричаме. Къде е

правдата? Той ни дава възможност да се изхранваме, а ние Го мразим. Къде е правдата? Ние трябва да възстановим нормални отношения с Него. Да Му отдадем, което подобава. „*Ново небе*” – това са новите ни отношения към Бога.

2. Правда към човека.

„*Нова земя*”. Не ще има вече роби, не ще има потиснати, не ще има бездомни, не ще има безотечественици, не ще се проливат напразно потоци човешка кръв, не ще се протяга ръката към чуждото. Всички ще заживеят като едно голямо семейство. Където е имало плач и ридания, болки и страдания, там ще екнат песни и смехове, ще цъфне радостта и щастието ще грейне. На мястото на подозрението и разрушението ще зацарят доверието и творчеството. И тогава небето ще изглежда още по-синьо, земята по-богата, хората по-мили, животът по-сладък.

Днешният свят и живот е един позор за нас. Трябва да се умием час по-скоро от него.

Първите християни очакваха новия свят, и ние трябва да го очакваме. Да живеем с тази никога неугасваща надежда за едно ново небе и нова земя. Но не само да очакваме, но и да работим. Да допринесем и ние нещо за тази велика кауза. С това ще осмислим живота си и ще обезсмъртим името си. Да станем ратници и зидари на новия свят.

За старий свят настават сетни дни;
ракъсват се верига след верига -
и над самите му развалини
на правдата олтарът се въздига.

Отлита непрогледна тъмнина,
огрява слънце сънни небосклони.
И гордо вее свойте знамена
безбройна рат, безбройни легиони.

В очите утринни лъчи горят,
не ги смущава страх от тъмни срещи,
че пред сдружената им сила мрат
на гнет и мъка сенките зловещи.

Намериха те търсения брод
и виждат бряг във пурпурна позлата...
О, светла вяра в новия живот,
как сгряваш и повдигаш ти сърцата!

(„Светла вяра”, Димчо Дебелянов)

Амин.

София, 24 февруари 1935 г.

Христос – нашият Ходатай

*„...но ако някой съгреши, имаме Ходатай при Отца –
Исус Христос Праведния.”*

(1 Йоан 2:1)

Приятели, тоя път ще се занимаем с един предмет, който, от една страна, ясно ни обрисова нашето жалко положение като хора от катадневния живот, и от друга – възможността да се издигнем над всичко онова, което ни обвързва с тая земя. Предметът е: „Христос – нашият Ходатай”.

Нуждата ни от ходатай

1. Грешим.

Почти на всяка страница от Свещеното писание, което в своята същина ни разкрива плана на Бога за спасението на човека, ние намираме свидетелства и доказателства, че сме грешни. Още през ранното утро на своята история човекът заживява под знака на греха. И хилядолетията, протекли оттогава досега, най-красноречиво говорят за това. Дали ние сме съгласни с това, или не, дали ние съзнаваме тежестите на греха, които се трупат върху плещите ни, или не, фактът си остава факт – грешни сме. И да искаме да се опазим напълно от тая всеобща световна болест, едва ли бихме могли да го сторим, защото сме просто поставени при такива обстоятелства, такъв е целият живот. Грехът дебне като чудовище около нас и гледа кого да погълне. Той ни оплита в своите хитро скроени мрежи, та ние често пъти стоим пред него като безпомощни, най-послушни роби.

Грехът е многолик: ту като неограничен властелин той простира силната си десница към нас и ни принуждава да вършим волята му, ту като нежен, примамлив и съблазнителен образ ни повежда по

гибелни пътеки. И ние всички, малко или много, грешим. Та кой би имал смелостта да стане и с открито чело да каже, че е безгрешен? Кой може да ни покаже своята незамърсена още от прахоляците на живота душа? Кой ще твърди, че е чист, както е чист вечният сняг по алпийските върхове? Кой ще има дързостта да помисли да каже, че е напълно невинен?

2. Има наказание.

Грехът, като нарушение на Божията воля и закон, влачи след себе си сериозни последствия. Другояче не може да бъде. Там, където има престъпление, трябва да има и наказание. И Бог си остава верен: Той преследва греха и се бори против него. Той наказва виновника.

А. Сега

Вникнем ли по-дълбоко и сериозно в живота, ние ще видим колко често грехът бива наказван на самото местопрестъпление. Колкото по-нежна е една душа, колкото по-чувствителна е тя, толкова и терзанията за извършения грях са по-големи. И християнинът, като всеки друг, изпада в такова положение – да греша. Тогава и неговият душевен мир се нарушава. Гладката повърхност на неговата душа започва да се гърчи, признак на буря, която иде да потопи нещо. Чашата на греха е може би наглед примамлива, обещава удоволствие и наслада, но горчилка се крие на нейното дъно. И онзи, който още не е загубил вкуса си, щом я изпие, ще усети нейната горчивина. Та нали сте го изпитали, приятели, как остра е болката след всеки извършен грях! Сякаш с това падение е изгубено всичко. Сякаш предишната детска невинност е безвъзвратно отлетяла. И мъката отива дотам, че човек не може ни за момент да има покой. Зъбът, острият зъб на съвестта го безмилостно гризе. Светът става мрачен и тесен. Защото той се чувства виновен.

Всички вие, които сте ужасно терзани за своите престъпления, които се чувствате виновни пред себе си и пред Бога, чуйте: има един Ходатай за вас. Вие, които сте станали безрадостни в живота, които сте беззащитни, има Един, Който е готов да се застъпи за вас. Радвайте се. Вие, които сте виновни, има Един, Който взема вашите престъпления върху Себе Си, за да ви оправдае.

Б. Някога

Колко много има, които са потънали в грехове и пак са горди! Но ще дойде ден, когато те ще трябва да вземат своя заслужен пай. За тия неправди, които се умножават всеки ден около нас, за тия насилия, под които толкова много страдат, трябва да има някога една справедлива отплата. Ако Бог е Бог на правдата и на реда, то някога, макар и в нашите очи да е късно, грехът трябва да бъде наказан. И за тия има един ходатай. Чуйте го, за да не бъдете някога изненадани.

Кой може да бъде наш ходатай

1. Не хората

По простата причина, че ние всички сме грешни. Може да става въпрос само до каква степен. Даже и ония, които от мнозина биват превъзнесяни за своите добри дела, тачени може би като светии, и те се нуждаят от ходатай за себе си.

2. Само Христос

Той е Единственият, Който някога е бил по лицето на тая земя, без да бъде опетнен от земното. Той е Единственият, Който не може да бъде уличен в грях. Той е Праведникът, Който взима чуждите грехове върху Себе Си. Както само гръмоотводът може безопасно да отведе гърма в земята, така само Христос може да ни опази от светкавичния удар на греха.

Кога ще ни защити Христос

1. Когато Го признаем

Той трябва да стане за нас авторитет. В Негово лице да виждаме Онзи, Който Единствен може да се застъпи за нас. Да сме убедени, че Той е нашият защитник пред Бога.

2. Когато Му кажем всичко.

За да можем да се надяваме на оправдание, на застъпничество, ние трябва да Му открием вярно и точно кои сме и какво сме сторили. Ние трябва да Му поверим и най-големите си тайни. Той трябва да ни стане доверено лице. Всяко престъпление, всеки грях трябва да Му бъде открит лично от нас.

3. Когато Го замолим.

В нас трябва да се роди неудържимо желание да застанем пред Него и, ако трябва, със сълзи на очи да Го замолим да каже Своята дума за наше оправдание. Ние трябва да го искаме от Него, да го изпросим. Тия, които не искат, няма нищо да получат. Христос не се натрапва. Той чака нашата борба за ходатайство. Призовем ли Го – ще ни помогне.

Приятели, всеки път, когато сме съгрешили, когато тежкото бреме на греха ни смазва, когато сме виновни даже за смърт, когато отправяме поглед нагоре, нека знаем, че имаме Ходатай.

Амин.

София, 7 май 1933 г.

София, 16 юни 1935 г.

Провалянето на християнството

*„Дечица, да не обичаме с думи, нито с език,
но с дело и в действителност.“*

(1 Йоан 3:18)

Провалянето на християнството. Много смело е да се говори за подобно нещо, и много неприятно е, при това, да го чуем от един църковен амвон. Но го правя единствено от любов към това християнство и от желание да го видя живо, силно и творческо.

Трябва да признаем, че ако върви все така, както напоследък е тръгнало, краят не ще бъде добър. Християнската съвест по цял свят трябва да се сепне, християните трябва да тръгнат по нови пътища. Много неща са застарели и замрели в нашите души и в християнските среди. Има много бездушни традиции и унаследени навици, има повърхностност. И за жалост, сме стигнали до там, да бъдем доволни от това. Християнството губи от своята душа и първичен плам, застива с годините, като бездушен труп. Говоря за неговата вътрешна сила и живот. Християнството количествено се разраства, това трябва да признаем, то завладява нови страни и народи. Но за него има една смъртна опасност: да загуби качеството си. Днес ние сме милиони, но нашата вяра и живот са нищо в сравнение с живота и вярата на ония, които можеха така да свидетелстват, че само за един ден три хиляди да се обърнат; които отваряха очи на слепи, привдигаха болни, изпъждаха духове и даже възкресяваха мъртви; които знаеха да умират по арените и които не скъпяха имота си за делото, а даваха всичко, що имаха. Назад останахме ние от тях, далече назад.

Има един стих в Библията, пред който всяка една честна християнска душа трябва да се сепне и изтръпне. Когато го прочетох, почувствах как Бог чрез него с болка ми говори. Той не поразява

толкова със своята гръмкост в израза, а със своята истина в съдържанието. По-силен и по-правдив стих от този едва ли съм намирал някога: „Дечица, да не обичаме с думи, нито с език, но с дело и в действителност.” Поставям го наравно с Йоан 3:16 – малкото евангелие, което бих нарекъл „духовно”. А това бих назвал „социално, приложно евангелие”.

Кой ще го провали?

Предварително искам да изясня: когато става дума за провалянето на християнството, не искам да бъде криво разбран. Ще се провали не Христовото християнство, но нашето човешко и изопачено християнство. Това не ще стане завинаги, защото което е Божие, не загасва; ще се забави само с години, ще отложи идването на Царството Божие.

1. Не външни неприятели.

Историята ни доказва това. Короновани глави, меч, огън, зверове са били против него, но то всичко е надживяло. Устояло е на толкова гонения и мъчения! Отвън християнството е непобедимо. Последните няколко години още по-красноречиво и убедително доказаха това.

2. Но самите християни.

Затова и апостолът се обръща не към чужди и далечни, не към неприятелите и озлобените, но казва „дечица” – на своите и близките. Защото от тях зависи съдбата на християнството. Те или в гроб ще го заровят, или на световния трон ще го поставят. От нас, християните, зависи.

Как ще се провали?

1. Като няма любов.

Да любим – това значи християнство, да любим – това е най-пълното и правилно определение на целта и същината на християнския живот. Христос ни даде Своите две върховни заповеди: люби Бога и люби ближния си. Не е възможно да сме с Христос, без да имаме любов, а не сме ли с Христос, ние сме против Него и работим за провалянето на Неговото дело. Християнството е религия на любовта, тя е най-същественото в него.

Имаме ли я? Преди да отговорим, нека да знаем: любовта не търпи край себе си войни, грабителства, лъжи, неправди, завист, омраза, егоизъм, мизерия; или тя ще ги измести, или те нея ще убият.

2. Като няма дела.

Тук е слабото място. Пред идеята и учението на християнството всички благоговейно прекланят глави – нищо по-добро и съвършено не може да бъде дадено. Но докога само ще говорим, ще пеем, ще се вдъхновяваме? А не ще вършим нищо или ще вършим съвсем малко? „Да не обичаме с думи, но с дело”. Толкова хиляди години се минаха, откакто се говори за любов, за правда, за милост, за човештина, братство и изкупление, а къде са те? Хиляди години вече с хиляди уста християнството говори, но малко извърши. И безверниците тук ни обвиняват, и донякъде с право. Най-големият ни грях е, че само с думи се задоволяваме и залъгваме. А дойде ли ред до делото и приложението, намираме извинения безброй.

Един пастир разказва: „Водих събрания. Имаше един, с гръмки и дълги фрази говореше, не даваше възможност на другите и ни смущаваше. Веднъж помолих един друг човек да му каже да мълчи – като ударен с гръм онемя онзи. „Каква магическа дума му каза?”, попитах. „Замолих го да даде хиляда лева за църквата, това бе всичко”. Християнството му стига само до кесията. Ето такива хора провалят християнството; много говорят, а малко вършат.

Любовта не е меко, хилаво чувство, запомнете: любовта е дело. „По това познаваме любовта, че Той даде живота Си за нас” (1 Йоан 3:16). По това ще познаем всяка любов и християнство. Може в нечий живот да има песни, молитви, служби, Библия, но няма ли дело, което да им отговаря, няма и християнство.

Един пастир казва: „Една богомолка бе щедра да се моли, но скъпа да даде лептата си за Бога. Съмнявам се в тия молитви”. Християнството не се мери с думи, приказки, увещания, молитви. Християнството се мери с живот и жертви. Колкото живееш, толкова си християнин и колкото даваш, толкова любиш. Най-добре ще познаеш хората си, като им поискаш за църквата, в това се убедих.

3. Като няма истинност.

Като има преструвки, залъгалки, лъжи и прикриване. Любовта и делото не могат да бъдат разкъсани и да не водят едно към друго. Но единственото, което може и бива да ги свързва, това е истината. Да любим с истина! Щом наистина любим, трябва да има дела, в безплодна любов не вярвайте. Дето има дела, трябва от любов да са родени, иначе те са връх на лицемерието.

Крайно време е да изпълним съвета на апостола: дечица, християни, да не обичаме с думи, нито с език, но с дело и в действителност. Стига сме се залъгвали с набожни фрази, доста сме прекарвали в сладка дрямка под благия напев на духовни песни и молитви. Християнството днес, повече от всеки друг път, е на изпитание: или проваляне, или възвеличаване. Братя, християнството умира. Дайте му любов, дела и истина, за да живее. Бог и светът искат това.

Словесното християнство ще се провали, приложното християнство ще ни спаси.

Амин.

София, 27 декември 1936 г.

Великото благовестие

*„Защото не се срамувам от благовестието Христово;
понеже е Божия сила за спасение на всеки, който вярва...”
(Рим. 1:16)*

Приятелю, този път ще се занимаем с предмета: „Великото благовестие”.

Пред нас застава великият апостол на християнството като един най-разпален защитник на своята вяра и на своя Господ. Ние можем да видим как пламъци проблясват в неговите очи – очи, видели толкова много и далечни страни; как чертите на лицето му са изопнати. Можем да чуем как сърцето му бие силно и бързо. Той изживява сега един наплив на чувства, радост го облива и отваря уста, за да прогърмят думите: „Аз не се срамувам”. С това той открива своите карти и на най-големите си неприятели, извиква смело на двубой целия враждебен и невярващ свят. А това не е било лесно. Да застанеш в сърцето на гордия град на желязната Римска империя и да проговориш тези думи, е цял подвиг. Той не е прегъвал душата си под римската строгост, не е треперел от римското безсърдечие. Може би мъдреците на тогавашния свят да са съзирали глупост в неговото благовестие, но той е бил уверен в стойността и величието му. Той не може да мълчи.

Нашето становище за Евангелието

„Аз не се срамувам”. Вървим ли ние по стъпките на този велик апостол? Станали ли сме херолди на Евангелието Христово? Та не се ли срамуваме да кажем, че сме религиозни? Не се ли срамуваме да кажем, че сме последователи на Христос? Не се ли прикриваме страхливо, да не бъдем видени от всичко виждащите людски очи,

когато прекрачваме прага на църквата? Не се ли отдръпваме страхливо назад, когато стане дума за Бога, за нашето верую? Ако това действително става с нас, то свидетелства, че ние още не познаваме добре Евангелието Христово. Ако бихме изпитали неговата сладост, ако бихме се докоснали до неговите съкровища, ние никога не бихме го хвърлили така лекомислено в прахта.

Притеснението от Евангелието говори за нашата слабост. Говори, че сме безхарактерни. Обичаме нещо, признаваме го за ценно, а нямаме смелостта да го кажем пред другите. Липсва ни гръбнак. То говори и за това, че ние слагаме света над Бога. Така обаче Го унижаваме, поставяме Го на второ място, прикриваме Го. Сякаш Той би уронил човешкия ни авторитет. И най-сетне, това е една черна неблагодарност към Бога. Той ни дава онова, от което ние най-много се нуждаем, най-скъпото Си, а ние го захвърляме като непотребно, даже като недостойно.

Приятели, защо да се сраим? Ако Павел се срамеше, къде щяхме да сме сега? Срамува ли се болният от лекарството, което ще му възвърне здравето? Колкото повече светът парадира със своето неверие, толкова ние трябва да ставаме по-смели и по-открити. Напротив, да се гордеем с това, което имаме.

Какво е Евангелието?

1. Не само учение.

Действително то ни открива най-съвършено Бога. Говори ни за Неговата любов, доброта, справедливост. Дава ни най-вярната картина за Неговата същност, доколкото е възможно на слабия човек да се доближи до Абсолютния.

2. Не само сух морал.

Има хубави напътствия, отлични правила за всички положения в живота. Казва ни какво да правим и какво не.

3. Но сила.

Тя се излъчваше първо от самия Христос. Които се събираха около Него, чувстваха това. Първите Негови последователи бяха пленени от нея. Та какво ви говори онова мощно „Следвай Ме“? И

който го е чул, оставял е в момента и лодка, и къща, и имот, и жена, и деца, всичко. Има ли по-голяма сила от тази? За какво ви говорят първите векове на християнството? Ония славни дни на борби и победи? По-силни от безсърдечните, обковани в желязо и мед, римски войници бяха ония, които се сбираха в катакомбите. По-мощни от господаря на безкрайната империя, в която никога не е залязвало слънцето, бяха ония, които умираха по арените, разкъсвани от дивите зверове, чертаейки с топлата си кръв завета на любимия Спасител. Там, където чистото Евангелие без всякакъв примес се докосне, то разтърсва от основи. Спомнете си за вълната на Реформацията. Не е книгата и мъртвата буква, които ние ценим. Вие можете да намерите в нейните страници отлични чертежи и обяснения за действието и същността на електричеството. Но последното не е затворено в нейните страници. Електричеството може да осветява градове, да движи железните гиганти – машините, да обикаля по лицето на земята като малка играчка.

Неговото влияние

„Понеже е Божия сила за спасение”. Сам апостолът бе го изпитал. Той падна веднъж сразен. Той видя, че бе тръгнал по крив път. И от заклет гонител бе превърнат в ревнител за християнството, което до вчера смъртно мразеше.

Евангелието обръща човешкото сърце. Старото бива разрушено най-безпощадно и върху неговите развалини се изгражда великолепият храм на новото. Човекът бива освободен от своите страсти. Той смогва да стори това, което преди му е било невъзможно. Колко много са станали щастливи под благотворното влияние на Евангелието! Още тук, на тази земя са опитали блаженството. В колко много домове, в които по-рано е имало само омраза, побоища, където са се чували писъците на беззащитните жена и деца, сега цъфти цветето на щастието и се носят радостни песни! Евангелието може да направи от ада небе, да изведе от смърт в живот, да отмахне греха и да възвърне първичната невинност. Евангелието прави от хора грешници, хора с проядени и болни души, здрави, жизнерадостни чада Божии. Всяко добро начинание, всичко светло е възникнало под неговото влияние.

Условие за проява

„*Който вярва*”. Вярата е едно необходимо условие. Ако ние вярваме на това, което Евангелието ни открива, то ще стане за нас сила, ние ще почувстваме неговото влияние. Някой може да попита: защо пък да вярваме? Отговорът е прост: когато отиваш да купиш нещо, трябва да дадеш пари, така е и тука – за да се спасиш, трябва да вярваш. Разменната монета е вярата. Вярата отваря път, открехва вратите, за да влезе Христос.

За кого е то?

„*На всеки*”. Евангелието на Христос е за всички народи и за всички времена. То е за теб и за мен. Аз трябва да го приема, да бъда пропит от него. И сторя ли това, мой дълг е да го благовествам и на другите. То трябва да стане достояние на моите познати, приятели, роднини, домашни. Да се освободим от грешната мисъл, че има някои, за които би било излишно. Не, благовестието Христово е универсално.

За това нека станем носители на това благовестие. Задачата е трудна. Мнозина ще ни презрат. Мнозина ще ни се присмоят. Други ще ни заплашват. Но ние не трябва да се срамуваме, нито страхуваме. Да бъдем смели херолди. Напред с Евангелието!

Амин.

София, 14 януари 1934 г. - н. с.

София, 10 юни 1934 г. - н. с. „Солунска”

София, 19 май 1935 г. - н. с. „Баптистка”

Гневът на Бога

*„Защото Божият гняв се открива от небето
против всяко нечестие и неправда на човеците,
които ограждат истината с неправда.“*

(Рим. 1:18)

Приятели, този път ще си изясним едно, доста често, кривообразно, но важно понятие – гнева Божий.

Има ли Божи гняв?

При самото поставяне на въпроса и на темата, мнозина ще се почудят, че въобще може да става дума за такива неща. За тях е напълно непонятно, че може да се говори за гнева на Бога. И може би те ще го сметнат за едно непростимо светотатство. Това накърнява техните най-святи и съкровени чувства спрямо Бога. Ние сме навикнали още от самото начало, когато сме чули първата дума за Бога от устата на някой сладкодумен говорител или от тия на някой окъсан, прост невежа, но вярващ човечец, да мислим за Бога като за върховна любов. Така се опитват всички да ни Го представят. Така те ни Го обрисуват. Образът на Онзи, Който е необятен, Когото ние, малките човечета, никога напълно не можем и не ще можем да опознаем, е винаги огрян от розовата светлина на любовта. Това е най-възвишеното и върховното, което ние можем да му припишем. Като кажем, че Бог е Любов, ние изразяваме най-същественото Му качество. Представата ни за Бога е, че Той е безгранично любвеобилен, че е самата благост.

Всичко това е напълно вярно. Но то не е цялата истина. Този предмет има и своята втора страна. Не аз ви го казвам. Но разгърнете за малко страниците на Библията, която ние тъй дълбоко ценим, и там ще намерите безброй места, където ни се говори за гнева на Бога.

Само че мнозина не искат просто да ги намерят, не искат да ги видят, защото това ги смущава. Те не могат да си го обяснят и се трудят по някакъв начин да потулят тия места и да минат мълчешком покрай тях. Не беше ли гневът Божи, който изпъди първите грешници от пределите на рай? Бог благославяше Аврам, но недейте забравя и Содом и Гомор. Що стори Той, непричастен ли беше, когато първите горделивци се опитаха да построят Вавилонската кула? Не прашчаше ли Той наказания във Фараоновия двор? Не го ли потопа в морето? Ами пророците? Не бяха ли те предвестници на Божия гняв? Значи има Божий гняв.

Що е гневът на Бога?

Не трябва да си съставяме фалшиви понятия за него. Ние често го смесваме с други неща.

1. Не е злоба.

Злобата е плод на едно ужасно тесногърдие. Тя е израз на слабо духовно развитие. Тя вирее само долу, в низините. Нейната мисъл е само тая, онова, що стои по-горе от нея, да бъде смъкнато до нейното жалко положение. Злобата не вирее по небесните висоти. Спомнете си Каин.

2. Не е омраза.

Омразата е един закоравял гняв. Тя не може да търпи нищо около себе си, обявява се против всичко. Тя може да разяжда сърцето, да го трови, да го убива.

3. Свято възмущение спрямо злото.

Това ни показва, че Бог не се е „самозабравил” в Своята преголяма любов, че Той не е опиянен дотам, че да не види злото, което върлува около Него. А колко много бихме искали да има такъв Бог! Това свидетелства, че Той въстава против греха и неправдите, че се обявява против тях.

Това възмущение се изразява във:

А. Оттегляне на присъствието. Не искат ли хората да Го слушат и почитат, както подобава, Той се отдръпва от тях, отдалечава се. И когато те си спомнят за Него и Го потърсят, трудно и с цената

на големи жертви биха Го намерили – Този, Когото презряха и отхвърлиха.

Б. Оставяне хората да вършат своето си. Той спира със Своите предупреждения, които много ясно им откриват опасностите. Щом нямат уши да Го чуят, Той замлъква. Оставя ги да се лутат, докато научат на много скъпа цена уроците на живота. Оставените на собствената си свобода тръгват по опасните пътища на греха, радват се, самозабравят се, докато един ден дойде неприятната изненада. Той ги оставя да пият от примамната чаша на греха и тя им се услажда в началото, докато дойде и горчилката на свой ред, та да се отвратят.

В. Наказание. Тук Той ускорява само последиците на онова, което ние сме извършили. Енергично се намесва, за да възстанови нарушения свят закон. Намесва се, да изправи потъпканата правда и справедливост.

Погледнем ли в своя собствен живот, ще видим, че Бог цени не всичко, което ние вършим или притежаваме. Той се противи на много наши намерения. Много красиви наглед планове Той разрушава. Често слага ръката Си и ни прегражда някои от най-хубавите ни пътища. Често Той ни задържа да не вървим напред. Той превива твърдата ни воля. Кара ни да Му се поклоним. А понякога ни докосва даже и болезнено, та рани се отварят там, където Той се е допрял. И сълзи накупяват в очите ни.

Как да се отнасяме спрямо гнева Божий?

1. Някои го отричат.

Те не могат да си представят, че Бог трябва да се грижи да бъдат спазени Неговите закони. Очакват от Него само една сляпа доброта. Мислят си, че Той трябва всичко да претърпи и да понесе. И с това се „скриват” за какъвто и да било Божий гняв.

2. Някои негодуват.

Те смятат, че това е един произвол от страната на Бога. Такива не могат да понасят Неговата гневна ръка над себе си. Това им се вижда жестоко.

3. Някои се справят с него.

Те знаят, че има наказание за всяко престъпление, не искат да затворят очи пред тая истина и затова внимават в живота си да не са в противовес със святата воля на Бога.

Нека се предпазваме от гнева на Бога, защото „страшно е да падне човек в ръцете на живия Бог” (Евреи 10:31).

Амин.

София, 29 януари 1933 г.

Смисълът на страданието

*„Но знаем, че всичко съдейства за добро на тези,
които обичат Бога...”*

(Рим. 8:28)

Този път ние си поставяме един от най-трудните, ако не най-трудния проблем. За неговото разглеждане се иска доста. На първо място – смелост, за да погледнеш най-страшното и ужасното, от което всеки бяга и което мрази, в очи. Още в самото начало, при споменаване на думата „страдание”, пред нас изпъкват най-черните картини: човек без очи, за когото всичко е мрак, лишен от най-върховното – да се радва на красотите; болник, гниещ години на леглото си – във слънцето грее, птичките пеят, а той се мъчи.

Трябва ни и обективност, да не виждаме само половината от нещата, да не сме едностранчиви. Трябва да говориш за страданието, но сякаш сам страдаш.

Нужно ни е проникновение. Страданието е многолико, ние не можем напълно да го обхванем, но можем поне отчасти да го разрешим или поне малцина да задоволим.

Както свирепите морски вълни погребват малкото рибарско селце, така и човек намира често своя гроб в страданието; с мнозина е станало така и с колко още ще стане... Утре още може да те залее. Затова ни се налага да се занимаем с него.

Както по много други въпроси, така и тук Библията ни дава всестранно, пълно и вярно осветление.

Нашето становище спрямо страданието

1. Не бягай!

Защо да бягаш, да го мразиш, да се отчайваш? „Всичко съ-

действия за добро на тези, които обичат Бога”. Когато почука на вратата ти, то ти е пратено, то е твое. Не можем да избегнем страданието.

Бог обаче ни помага – не да минаваме покрай страданието, но през него. Най-голямото страдание е да нямаш страдание.

2. Осмисли го!

Другите религии виждат в него нещо отрицателно. Как реагират те на него? Философът стоик се увива в мантията си и чака; юдеинът го приема като наказание от Бога; мюсюлманинът го разбира като съдба. Християнинът се бори, за да го преодолее.

Страданието не е за всички, само за тия, които любят Бога. На нас, християните, всичко, без изключение, каквото и да е, би ни послужило и би съдействало за наше добро.

Зад страданието има нещо, което трябва да намерим, да погледнем от другата страна. Всичко става със знанието на Бога и Той ни обещава: „Но и косъм от главата ви няма да загине” (Лука 21:18).

Каквито и да са ветровете, добрият моряк ги използва за своята платноходка: те го носят, където иска. Страданието е стихия, то е като вълната: или убива, или носи нещо. Това зависи от нас – как ние ще го посрещнем.

Какъв е смисълът на страданието?

Какво иска Бог да постигне със страданието?

1. То прочиства.

Ние сме грубият мрамор. Великият художник моделира по нас, удря, бие, кърти. С това ни освобождава от излишното и вредното. Страданието е като огън: хвърли слама, ще изгори (пък и няма полза от нея); хвърли злато, ще блесне. То ни освобождава.

При експлозия пострадало хубаво момиче. Когато му казали: „Това ти е най-нешастният ден”, то отвърнало: „Не. Освободих се от моята суетност”.

2. Развива сили непознати.

Човек е като часовника: трябва да има тежест, съпротива, за да върви. Бихме си останали ленивци, нескопосани, бедни, ако няма-

ше страдание. Благодарение на него се каляваме, ставаме здрави и издръжливи. Наковалнята не се бои от чука. Който е страдал, е силен и смел.

3. Прави ни годни за радост.

Ако нямаше черно, не бихме знаели що е бяло. Който може да страда, може и да се радва.

Една болна жена ми казва: „Капка вода знаете ли какво е? А ние се къпем и не обръщаме внимание”.

Страданието ще те накара и на капчицата да се радваш.

4. Буди вяра.

Ние често забравяме Бога.

Един човек попаднал в кладенец и едва тогава видял небесната синева и звездите светли.

Трябва да влизаме в дълбините на страданията. Всичко води към Бога. Когато паднем, си спомняме за Този, Който е горе.

Да любим Бога и тогава страданието ще ни съдейства за добро. С това ще го победим.

Амин.

София, 22 септември 1935 г.

Герои на вярата

„Кой ще ни отлъчи от Христовата любов?“

(Рим. 8:35)

Приятели, тоя път ще се занимаем с предмета: „Герои на вярата“.

Има много места из Свещеното Писание, които по своята хубост и по своето богато съдържание веднага ни завладяват. В тях се крие нещо мощно и възторжено, пред което нашето сърце не може да остане спокойно. Тук ние намираме едно от тях: „Кой ще ни отлъчи от Христовата любов?“ – това е победната песен на вярата, това е нейният триумфален ход над всичко в света.

Вярата създава герои

Тя не е нещо обикновено, както ние сме може би навикнали да я схващаме. Тя не е един опиум за човешкото съзнание, който парализира силите и възможностите, както мнозина искат да я представят. Вярата не е една залъгалка за човека, не е нещо излишно, не е един баласт за човека по неговия житейски път. Вярата не прави човешкото сърце мекушаво и слабо.

Напротив, тя дава сили, пред които всички в почуда застават. Тя дава зрение на слепия, здраве на болния, живот на мъртвия. Вярата е готова и достатъчно силна да се бори с всичко. Кое накара великия апостол Павел да застане пред целия свят да проповядва смело? Къде ще намерите по-голяма смелост от тази? Къде ще намерите по-голяма твърдост? Има ли канара, по-здрава от тази? Той зове целия свят на двубой, не се страхува. Защото знае и твърдо вярва, че има със себе си една могъща крепост и един непобедим Защитник.

Човекът на вярата знае да се справя с хилядите трудности на

живота, той не потрепва пред нищо. Докато другите падат, той стои; докато другите се обезсърчават, той си остава смел. Защото вярващите има нещо трайно под себе си, нещо, което не се руши, изградено на непоклатимата скала. А другите, колкото и сигурни, колкото и горди да са, ще паднат, рано или късно. Което е без Бога, то не трае.

От простите рибари, които познаваха само своите схлупени хижи, скъсани мрежи и морето, вярата в Христос направи най-смелите завоеватели. Те покориха под нозете си целия свят. Мъдростта на Гърция и силата на Рим не можаха да ги сплашат и стреснат. Огън, меч и трион не всяха ужас във вярващите им сърца.

Коя вяра?

Не в един непознат Бог, Който е недостъпен за хората; Който е далеч от тях и такъв ще си остане; Който няма сърце за нас; Бог, Който не обръща внимание на дребния човек. Но в доказаната Божия любов. Защото само тя може да съедини човека с Бога. Защото това лежи в нейното естество: да може да свързва. Колко силна е тази връзка на Божията любов! Кой може да измери нейната трайност и здравина? Нищо в света не може да я разруши. Тук не става дума за нашата любов, дали тя е силна. От значение е вярата ни в непобедимата, неразрушима Божия любов.

Къде се проявява тя?

1. Във вътрешния живот.

Откъде се взема тази сигурност на апостола? Откъде тази непоколебимост, че е свързан неразривно с Бога? Не говори ли нещо в нас, че не можем да бъдем тъй близки с Него? Не избличава ли ни съвестта за сторени грехове? Не смуцава ли ни тя в тихите нощни часове? Много нещо застава против нас, за да ни откъсне от Бога. Преди всичко нашето съзнание за вина. Чисти и безупречни ле сме пред Божия закон?

И все пак: „Кой ще ни отлъчи от Христовата любов?“. Той се осмелява да направи тази декларация, защото твърдо вярва в доказаната на дело Божия любов. Даже целият свят да застане против него, всичко да го обвини, той знае, че има Един, Който ще бъде с него и ще го защити. Вярва, че и пред върховния съд на Бога може да бъде

оправдан чрез вяра. Човешкият грях не може да убие Божията любов. Ако Бог е с нас, какво може да бъде против нас? Ако Бог е дал Своя Син за нашето спасение и изкупление, тогава кой ще ни обвинява и осъжда? Най-върховната инстанция, чрез смъртта и възкресението на Христос, ни дава пълна амнистия.

С това човек става господар на своята развълнувана душа. А тука бурите са най-страшни. Терзанията са най-големи, болките са най-остри, борбите са най-свирепи. Може цял свят да те оправдава, но когато съвестта ти те осъжда, ти си нещастник. Колко блажен ще бъдеш, когато надмогнеш това, когато мир зацари в теб! То е най-трудното: да победиш и усмириш себе си.

2. Във външния живот.

Победата вътре в човешката гръд може да е спечелена, но борбата продължава вън. Божията любов не е така мека, както е родителската. Тя често пъти ни хвърля във вълните свирепи на бурното житейско море. И ние трябва да се борим до последни сили. Та чий живот не е пълен с мъчнотии? Кой стремеж не среща пречки? И често пъти най-добрите трябва да страдат най-много. И това ни възмущава понякога ужасно. Ние кипваме и вдигаме заканително ръка против Бога.

Но страданието не е доказателство против Божията любов. С него Той иска да ни възпита. В трудния живот той иска да ни шлифова. И затова праща на Своите Си повече мъчнотии.

Християнинът знае, че всичко, включително страданията и мъчнотиите, идва от Бога. Няма нищо, което би било извън Неговата воля. И това му дава сили по-лесно да го понася, колкото и тежко да е. Той извършва просто чудеса. Най-светлите страници от човешката история са страниците на християнския героизъм. Докато другите се оплакват, страхуват, негодуват, християнинът с радост понася всичко. Той знае: който иска да стане злато, трябва да се претопи и обгори; който иска да стане съсед в Божия храм, трябва да се кове и превива.

Какъвто и да е животът, той ни е дар от Бога. Трябва да сме уверени, че живи или мъртви, ние сме в Господа. В тъмната нощ да простираме ръце към Него. Каквото и да става, да казваме: „Бог няма

да ме остави”. И в най-тъмната нощ на живота Той е край нас. Човек с Бога е винаги по-силен.

3. Пред отгатъшния живот.

Гонение и меч не са нищо за истинския християнин. Той е доказвал това хиляди пъти досега. И онзи образ, пред който всички потрепват от ужас и с който всеки един рано или късно ще се срещне, образът на смъртта, не е тъй страшен. Способностите на човека, неговото знание и богатство, не помагат. Той е безпомощен. А вярващият и тук се показва герой. Той знае: Бог е и над смъртта, след нея има и възкресение.

Ето как вярата ни помага да се справим с всичко. Това е героизъм! Дано и нашата вяра стане така солидна. Да сме непоколебими и безстрашни! Да станем герои!

Амин.

София, 20 май 1934 г.

София, 6 октомври 1940 г.

Увереността на християнина

*„Понеже съм уверен, че нито смърт, нито живот...
ще може да ни отлъчи от Божията любов,
която е в Христос Исус, нашия Господ.”*

(Рим. 8:38-39)

Приятели, този път ще се занимаем с предмета: „Увереността на християнина”.

Пред нас застава най-смелият измежду смелите, апостол Павел, и ни дава своите убедителни слова относно становището, което заема и което би трябвало да бъде становище на всеки един християнин. Като голям борец и защитник на младото още християнство, той е трябвало да устоява на много критики и нападки. Отвън е бил обграден от неприятели, които от душа са го мразили. Там са били и езичниците, верни на своите мъртви богове. Подигравките, присмехите и укорите са били без край. Доводите на разпалените философски мозъци са били силни. Вътрешно е имало отстъпление от чистото учение и разцепление. На всичко това Павел е противопоставял своята твърда като канара християнска увереност.

Тя ни е необходима

Особено в днешно време. Защото ако погледнем по-остро на своето християнство и се позамислим относно своето положение, аз вярвам, ако сме добросъвестни и искрени, ще си признаем, че неговите истини не са закотвени дълбоко в душите ни. Ние обичаме да се кичим с красивото име на Христос, но не сме проникнати напълно от Неговия дух. Обичаме да парадираме с Неговото прекрасно учение, но често пъти само с уста. Ние вдигаме много шум, стремим се да заглушим онова, което е недоволено в нас и винаги ни запитва, иска

отговор; задоволяваме го с повърхностни неща. А при това много неща са ни неясни, проблематични, неща, които не излагаме пред другите, а самите ние не сме убедени в тяхната достоверност. С много хубави неща прикриваме само вътрешната си несъстоятелност.

Трябва да си признаем, че християнството ни е станало много крехко и хилаво. Станало е страшно чупливо. Под натиска на всекидневния живот то едва ли вече устоява. За мнозина номинални християни християнството е престанало вече да бъде опора в живота. Ние се клатушкаме, спираме се страхливо, препъваме се по своя християнски път. Много често и при най-слабата съпротива, и при най-слабия натиск губим своето вътрешно равновесие.

Днес трябва да се промени тактиката на християнската работа – не на широко, а на дълбоко. Затова ни е необходима християнската увереност. Защото има много неща, които са против нас. Толкова неприятелски сили са се надигнали против нас! Отдалеч се задават ужасни бури, ние можем да чуем техния ужасен вой – бури, които ще ни отнесат, ако не сме се уловили здраво за нашето християнство. Толкова смело и нахално е надигнало глава безбожничеството! Гонения ще ни връхлетят. Ще се отречем ли като Петър? Животът ни е прошарен от толкова много събития и нещастия, които са само едно изпитание за твърдостта на нашата вяра и убеждение. Необходима ни е увереност, която да бъде подобна на канара, която стои непоклатима всред развилнелите се стихии.

По отношение на какво?

1. Нашата греховност.

Колко много заблудени души има из християнските среди, които, опиянени от необятността и блясъка на християнството, не хвърлят поглед върху себе си да се видят и, още повече, да се сравнят с онова, което е поставено пред тях като образец! Трябва да отворим очи и да видим петната по своята душа. Трябва да признаем собственото си недостойнство. Да сме уверени и да не си правим никакви илюзии, защото колкото и да се стремим да бъдем добри, ние грешим. Може да искаме да правим доброто, като апостол Павел, но ето че злото е винаги пред нас. Ние сме грешници и затова грешим.

2. Спасението ни чрез Христос.

То не бива да ни бъде като нещо, което сме научили само от другите. Не бива да е само една мъртва буква. Но то трябва да стане за нас един неоспорим факт. Спасението чрез Христос трябва да стане наше лично, душевно богатство. Да сме напълно сигурни, че само чрез Неговата жертва ние можем да бъдем оправдани от своите грехове и престъпления. Да сме убедени, че никое друго средство не би могло да възвърне нашата първична душевна чистота, освен кръвта на Христос. Да няма съмнение за нас, че ничия друга ръка не е в състояние да отмахне оловно тежкото бреме от нас; ничие друго слово, колкото и силно да е то, не може да дари спокойствие, мир и радост на провинилата се съвест.

3. Добрата воля на Бога.

Много трудности и мъчности има в нашия живот. Те изобилстват, ние постоянно се сблъскваме с тях. Изпитанията са толкова многобройни и сериозни! И въпреки това трябва да сме убедени, че зад всичко стои Бог, че нищо не става случайно. Да няма съмнение за нас, че злото, което преживяваме, е за наше добро.

4. Нашата любов към Бога.

Трябва да сме уверени, че винаги, когато Той ни говори, ще Му дадем нужния отговор; че Неговият глас и Неговата воля ще намерят отзвук в нашите сърца, пък макар да е свързано това с големи жертви; че когато вършим нещо, го вършим от любов към Него; че тази любов е непобедима, силна и вечна; че тя винаги ще ни свързва с Него и нищо не ще може да ни отдели от Него; че който загуби Него, загубва всичко.

Как се добива тя?

1. Разочарование от себе си.

Трябва да се убедим първо в своята нищожност и тогава вече няма да гледаме на себе си. Ще погледнем към друг един. Ще прехвърлим центъра на тежестта от себе си към Бога.

2. Изживяване.

Ние трябва да се сблъскаме с това, да го изпитаме. Личните опитности представляват път към увереността. Страданията са нищо друго освен нейни родилни мъки.

Приятели, нека усърдно и задружно да работим, та да стигнем дотам, че без страх да можем да заявим пред целия свят: „Ние сме уверени, нищо не може да ни отлъчи от любовта Христова”. Християнската увереност трябва да бъде твърда като диамант.

Амин.

София, 20 юли 1933 г.

София, 8 октомври 1939 г.

Нов дух

*„...бъдете пламенни по дух, като служите на Господа.”
(Рим. 12:11)*

Приятели, този път ще се занимаем с предмета: „Нов дух”.

Големият апостол Павел, който разнесе името Христово надлъж и нашир по целия тогава познат свят, има щастието да види как хиляди души се обръщат и стават нови; как тук и там възникват църкви, огнища на интензивен духовен живот; как искрата на небесен огън, донесена от Христос, се разгаря на земята. Но той бе и достатъчно далновиден, за да предугади голямата опасност: тая първа любов, лумнала в множество покаяни души, може да загасне, да застине и замре. И за да предпази от този упадък, той настоятелно заръчва: „Бъдете пламенни по дух”. Само пламенният дух е гаранцията за живот и успех. Той е новото, от което ние тъй много се нуждаем.

Какво включва той?

1. Вдъхновение.

От край време е поведена жестока борба против доброто и Божието. И страшно е станало озлоблението, особено напоследък. Днес кипи борба против Бога и религията под различни форми и в различни степени. Безверието залива света. Обръчът около малцинството истински християни се стеснява. Положението става все по-трудно. Християнският кръст става все по-тежък, тежък до смазване. Но всичко това не е най-страшното. С него ние лесно бихме могли да се справим. А знаете ли кое е по-страшно: нашите християнски духове не са вече пламенни. Застарели са, станали са неподвижни, студени, старчески, сгърчени. Навсякъде по света в християнската Църква се е вмъкнала една невиждана досега апатия, обзело ни е мъртвило,

християнската душа е застояла като блато, струите на нов живот са пресекнали, ние сме парализирани от едно отвратително безразличие. Та къде са днес масовите раздвижвания, както това е било в миналото? Къде има обръщане на хиляди души като в деня на Петдесетница? Духовните огнища загасват и затова не се доближават до тях души да се греят.

Днес ние гледаме и на църквата, и на Бога, и на вярата с пренебрежение; дали те успяват, растат или се губят, нам ни е безразлично. Само отвреме-навреме душата ни може малко, на повърхността, да се пораздвижи, но това е всичко, скоро се успокоява. Всичко ни се вижда съвсем обикновено, пък даже и изтъркано. Колко рядко се среща човек, който с възторг би ти заговорил за Христос! Може понякога да чуеш някоя дума, но тя ще бъде мъртва, без душа, по принуждение. В колко очи сте видели да загори огън, кога се заговори за Бога? Колко сърца са трепвали от радост, кога се спомене името Му? Колко уста неудържимо са се отваряли, за да Му запеят хвалебна песен? Ние сами не ценим онова, що имаме. Та как можем да очакваме това от другите?

Най-жалко е да изгубиш тази способност: да се вдъхновяваш. Такива хора са за окайване. За тях животът с неговото безкрайно множество от хубости и ценности не е нищо друго, освен едно сиво, скучно еднообразие. Който не може да се вдъхновява, не заслужава да живее! Защото със своето безразличие, закостенялост и апатия той убива най-красивото. Да се пазим да не станем такива живи мъртъвци!

„*Бъдете пламенни*”. Толкова необходим ми се вижда този зов, особено за днешното мъртво християнско време! Убеден съм, че оттук трябва да се започне. С нови очи да четем Библията, за да намерим големите съкровища в нея; с нови очи да погледнем на светлия и съвършен образ на Христос, за да бъдем пленени от Него и да Го възлюбим с всичка сила; с нови очи да погледнем на вярата, за да съзнаем необходимостта от нея и значението ѝ в живота; да видим и оценим своето християнство, да се убедим, че от него по-съвършено и достойно няма. Къде ще намерите нещо по-хубаво? Христос дава живот на умрелите в грях, дава сили на слабите, изцелява болните души. Спомнете си за „златното правило” – най-добрата програма за живота, заповедта за любовта. Та може ли да има нещо по-върховно?

Да го съпоставим с всичко останало, що светът ни обещава, и да видим неговото превъзходство! Да схванем вечното му значение! Да бъдем пленени от красотата на живота, характера и делото Христови! Той да ни бъде като новоизгряващо слънце, което всяка сутрин ще ни радва и вдъхновява! Само при споменаването на Неговото име сърцето ни да тръпне и душата ни да кипне! Това да възбужда сили в нас, да ни кара да работим, да ни поддържа вътрешно, в света на неправдите да се борим за правда, да вярваме, че благородните усилия не отиват напразно, да сме във възторг, с песни на уста!

2. Посвещение.

Това е вторият етап. Той изключва нашата обичайна резервираност. Ние постоянно повтаряме своите опити за служба едновременно на Бога и мамона и тази именно двойственост ни е спъвала досега, ние сме разкъсвали душите си на две. Това е дело на лукавия. Той следва принципа „Разделяй и владей”.

Нашата духовна пламенност се изразява в едно безрезервно отдаване на каузата Христова, едно претопяване и изгубване в нея. Духът ни ще пламти, когато е завладян от силна любов. „Бъдете пламенни” – това ще рече: да няма успехи за вас извън делото на Христос, то да ви е всичко, да включва вашата радост и щастие, и живот, да ви боли за него, да треперите, да сте готови на всичко, да не мислите и не милеете за нищо друго, да нямате друг Спасител, друго щастие, друг живот, освен Христос.

Няма за нас, хората, нищо по-хубаво от това: да се посветиш на едно голямо дело, каквото е Христовото, да се вградиш в тази вечна сграда, да допринесеш и ти нещо. За всеки има място, но и от всеки се очаква нещо.

3. Усърдие.

Не е достатъчно само моментно увлечение и отдаване, но такава за цял живот. А усърдието крие в себе си постоянство. Не трябва да позволяваме леност да ни завладее. Нищо не бива да ни спъва и спира. Християнският живот е едно непрекъснато и прилежно служение. Трябва да сторим всичко възможно. Да ратуваме за Христос, да благовестваме усърдно, да не се срамуваме, но гордо да вдигнем

глас за Него, да не се отричаме от Него, но да свидетелстваме смело, да се наредим под знамето Христово с горди чела, знаейки, че от Него по-добро няма. С нетърпение да минаваме дните си, нетърпение за по-скорошна победа.

Ако за други неща, по-малоценни, хората дават живота си, работят с несекващо усърдие, то колко повече ние за делото Христово! Ако за някакви си криви, но примамливи учения и идеи отиват в затвор, защо ние да останем назад?

Вас, християни, цял свят ви гледа. Какво правим? Нима в нас не може да има амбиция? Не е ли време да оправдаем името и претенциите си? Защо да не надминем другите? Защо да не сме първи?

Дано да се разгори нашата вяра, тъй щото безверието на цял свят да се стопи в нея; да се разпали нашата любов към човека и Христос, та премръзналите от омраза души да възкръснат под лъчите на това ново слънце.

Всеки трябва да се сдобие с пламенния дух, който да грее в мразовитата зима на живота и да свети в мрачната нощ на света.

Да бъдем огнище за премръзнали и фар за изгубени! В гръдта на всеки един от нас да се разгори и лумне пламтящ дух за подвизи и победи в името на Христос! И ако трябва, в този огън да изгорим.

Да бъдем пламенни по дух!

Амин.

София, 21 юли 1935 г.

Какво да правим в днешните тежки времена?

„Радвайте се в надеждата, в скръб бъдете твърди, в молитва – постоянни.“

(Рим. 12:12)

Приятели, този път ще се занимаем с предмета: „Какво да правим в днешните тежки времена?“. Това е един от въпросите, които всекидневно се отронват от хиляди уста. Един въпрос мъчен, труден, но на който ние непременно трябва да отговорим. За тая цел ще възкресим думите на големия апостол, които той веднъж отправя към първите християни в кипящата от живот столица на желязната Римска империя. Тогава те са търпели ужасни гонения. Римското сърце не е познавало милост, римското око не е проливало горещи сълзи на умиление. Смъртта е дебнела на всяка крачка първия християнин и той е трябвало с кръв да напои своята вяра. И при такива изключително тежки времена апостол Павел знае какво да каже на своите римски братя.

Времената днес са тежки

Тая печална констатация ще я чуете от хиляди уста. Ние сме вече преситени от теглата и мъчнотиите на този свят. Затова мнозина с радост обичат да си спомнят за хубавите, но минали стари времена, когато животът е бил съвсем друг. Там, където някога е кипял буен живот, там, където е имало изобилие и доволство, днес цари немотия, пустота и мъртвило. Хората днес са бледи лица, посърнали, повяхнала е тяхната предишна хубост. По лицата им не цъфтят вече усмивки, те са дълбоко набраздени от мъката и тегло-

то. Хората днес са натъжени. Сълзи са готови да бликнат от очите им. Не се чуват вече кръшни смехове, устните сякаш са залепнали или пък ако проговорят, дълбока въздишка ще се изтръгне от тях. На плещите човешки е сложено тежко бреме и човекът върви прегърбен, задъхвайки се под товара си. Душата човешка е смазана и обезобразена. Ако се вслушаме в живота около себе си, ще доловим охканията, плачовете и писъците на хиляди, които загиват, а биха искали с радост да поживеят още малко и да се порадват на нещо. А отвреме-навреме ще доловите и някое злъчно проклятие на някой отчаяни човек. Гладът се вие като змия в стомасите на хиляди, които биха били благодарни и за храната на блудния син. Мизерията е притиснала много бедни майки на коравото легло, тя е хвърлила много невинни дечица в студената земя, накарала е много бащи да се отчаят и да станат жертви на вертепите, жестоко е отсякла крехките желания и богатите възможности на много млади, които са искали да сторят и да постигнат нещо в живота.

И християнинът страда под тия тежести. За него има голяма опасност – да забрави своя Бог, да отпадне от вярата. Днес той има да изживее и да понесе едно от най-големите изпитания.

Не знаем какво да правим

Всички опити досега са почти безрезултатни. Титаничните усилия, които се правят от човека, не са увенчани с успех. Една ужасна безнадеждност се заражда в човешките сърца. Едно униение завладява вече човешките духове. Всичко е в сянка. Сякаш ни остава само едно: да скръстим лениво ръце. Сякаш всичко хубаво и обещаващо е безвъзвратно изгубено. При едно такова положение ние неволно се запитваме: какво ще стане с нас? Какво ще стане с народа? Може ли с нещо да ни се помогне? Има ли още нещо, което не сме изпитвали досега? Ами ние, християните, трябва ли да наведем глави? Трябва ли да изгубим надежда? Трябва ли и ние да започнем да се вайкаме непрестанно, като другите? Дали да се оставим да бъдем завлечени от общата вълна? Да станем ли роби на днешните тежки времена? Да преклоним ли глава пред тях? Какво да правим?

Най-добрият отговор

1. „Радвайте се в надеждата”.

Големият апостол знае да говори за радост и надежда. Въпреки че е имал да носи бреме много по-тежко, отколкото бремето на всеки един от нас. Той е имал големи трудности, докато разбие вековното невежество и пръсне светлината Христова. Той е срещал затворени врата, пред него са се надигали заканително ръце, но те не са могли да убият радостта му. Даже когато е бил хвърлян в дълбоките и влажни подземия на затворите и когато тежки вериги са висели на ръцете му, сърцето му туптяло от радост.

„Радвайте се” – ще рече: откъснете поглед от мрачното и безутешното в живота. Не гледайте само в черната земя. Погледнете нагоре. Вижте светлото. Вие, които имате вяра в живия Бог, вие сте богати. Недейте забравя съкровищниците на вашите вярващи души. Там има нещо, което струва повече, отколкото всичко онова, до което погледът ви може да се допре. Вие, които сте познали Христос, не сте вече в групата на безнадеждните. Вие сте станали нови създания с ново бъдеще и нови надежди. Радвайте се на това. Радвайте се, че вашите души са спасени, че са умити в кръвта на Божия Агнец. Радвайте се, че греховете ви са простени, че Христос се е натоварил с тях. Радвайте се с надеждата в сърце, че ще съзрете своя Бог лице в лице. Радвайте се, че ще минете през много мъчнотии, но пак ще достигнете крайната и вечна цел. Вашите надежди не са земни надежди. Вашата надежда е обърната към най-възвишеното: Христос. Тя почива и се крепи на вярата ви в Божията милост. Радвайте се в надеждата, че Бог всичко ще поведе към добър край, че на мизерията и греха, омразата и тъмнината ще дойдат сетните дни. С тая радост в сърцето и с тая надежда в Бога трябва да прекосите живота си.

Колумб с надежда се впусна по непознати пътища, тя го окриляше да стигне целта. Но последния ден, когато разбунтуваните другари искаха да го хвърлят във водната бездна, се чу ликуващият вик: „Земя, земя!”.

С такава надежда ние ще стигнем до бреговете на един нов свят. Но ни е необходим опитен кормчия, който wśród бури и бездни ще върви все напред. Нека повикаме Христос. Ако Той спи в кораба ни, нека Го разбудим. Той само ще ни поведе в пристанището на

Бога. Радостни да се разведрят нашите погледи, да се засмеят лицата ни, душите ни да се избистрят като ясно небе! Ние трябва да имаме вечната надежда в сърцето си.

2. *„В скръб бъдете твърди”*.

А скърбите ще бъдат много. Те ще дойдат и ние ще трябва да минем през тях. Да бъдем герои като самия апостол! Бог ни праща тия тежки времена, не да ни унищожи, но да ни накара да се опомним. Той иска да ни спаси с това. Теглата и болките са като ножа на градинаря, който облагородява. Те са път към възход на душата. Който изтърпи докрай, той ще бъде спасен. Християнин е онзи, който може да носи и да чака. Той е като храбрив войник, който остава верен на поста си, докато дойде друг на неговото място. Та погледнете Христос! Имаше ли скръб, по-голяма от Неговата? И пак Той остана верен до смърт. Скръбта трябва да се разбие в нашата твърдост.

3. *„В молитва постоянни”*.

Ето ви тайния източник, от който ние черпим сили, за да не завехнат надеждите ни и да можем да останем винаги твърди. Когато се молим, ние възлагаме упованието си на Бога. И ще се молим, защото Той е мощен, стои над всичко, може всичко. Ние ще се обръщаме в молитва към Него, защото Той е готов да помогне. Ние сме Негови, Той е наше прибежище. Винаги – в самота, тъга, радост, тишина и при топовни гърмежи – ние можем да се молим.

Какво да правим? Ето утехата за днешните тежки времена: „Радвайте се”.

Амин.

София, 12 ноември 1933 г.

Искаме мир

*„... доколкото зависи от вас, живейте в мир с всички човеци.”
(Рим. 12:18)*

Днес е крайното време, когато от всички страни по земята трябва да се понесе мощно гласът на будната съвест: „Искаме мир”. На всички езици да се чуе. Нека и ние да го повторим. Днес, когато още носим и страдаме от следите и раните от изминалата ужасна война. Но ето че някои изкуствено започнаха да заличават тези следи. Днес, когато отново се чува пукот. В Далечния изток кървава заря се надига, а на юг човешка кръв се лее по мъртвите пясъци. Днес, че утре е може би късно.

Във всички страни има ратници и те трябва да проговорят, да се чуе гласът им. Те са повече, отколкото предполагаме. Хората са сити на войни. Нека миролюбците се организират. Ние виждаме, че в днешните тежки и заплетени времена, колкото и да сме недоволни, все пак се правят опити за предотвратяване на бъдната война. Нека и ние подкрепим това благородно начинание за мир.

Защо го искаме?

Желанието за мир не изключва патриотизма. Да не бъдем криво разбрани. Той е вроден във всеки един от нас. Както майката не може да не люби рожбата си, така и ние родината. Но тази любов има много прояви. Най-добрата е желанието за мир. То е даже наложително, защото трябва винаги да се има предвид: родолюбието е дадено на всички народи и всички имат право да милеят за своето отечество. Както не желая на моето да посяга никой, така и аз не трябва да посягам. Това е толкова елементарно и правдиво, а хората често го изоставят и затова има войни.

1. Той е живот.

Отечеството не иска първо нашата смърт, но преди всичко нашия живот. Това е върховният патриотизъм. Дадохме ли му го? Направихме ли всичко възможно с живота си да му служим? Не искаме да има семейства без бащи или синове, пусти къщи, безкръстни гробове. Мирът гарантира живота, а това иска всяко отечество.

2. Той е творчество.

Истинското родолюбие трябва да твори за отечеството. А само когато има мир, не ще има слепи, нещастници, които протягат ръка за помощ, които оплакват дните си, които живеят във вечен мрак, които плачат в сърце, а свирят за парче хляб. Ще има хора с очи: да виждат богатствата на земята и да ги ползват, да се радват на родната красота и с това повече да я обичат, да виждат нови пътища към възход. Има ли го мира, не ще има сакати, да се мъкнат немили-недраги; не ще има без ръце, защото те трябва за ралото или перото.

Мирът пропъжда страха, когато има мир, ще сме спокойни. Ще концентрираме вниманието и силите си и ще имаме успехи. Ще рискуваме и създаваме в стопанството, ще има капитали, защото топовете не ще ги изхвърлят; ще има блага в изобилие, защото пожарищата не ги унищожават. Не ще се рушат градове, а ще се благоустроят и разширяват; не ще гърмят картечници, а фабрики; не ще се стреля и покрива земята с желязо и чугун, но пазвите на планини ще се разбиват, за да напълним шепите си с вековните им богатства. Не ще бягаме от аероплани, но свободно ще излизаме на полето да сеем и жънем. Ще имаме връзки с други народи, ще става обмяна, материална и духовна, ще си услужваме взаимно. А това ще ни тласне напред по пътя на прогреса. За всички ще има и всички ще бъдат доволни.

3. Той е радост.

Скръб по незабравими не ще има. Майките не ще носят черни кърпи, не ще се леят неспирно сълзи. Деца ще бъдат при родителите си, мъж при жена си. Страх не ще има. Радост ще цъфти и песни ще кънтят.

4. Той е благородство.

Не насърчава и не дава простор на лакомията и хищничеството,

не разпалва грубите инстинкти, не прави хората без сърца. Зверското се облагородява. Исаия говори за това.

Кога е възможен?

1. Справедливост.

Напразно ще го крепим с нож и пушка, ако не почива на справедливост – горко му, горко и на неговите пазители! Всяка несправедливост е вулкан, който всеки миг може да изригне. Не ще има мир, докато всеки мисли само за себе си и своите интереси, а забравя и онеправдава другите. Докато чужда ръка отваря и затваря вратите на бащиния дом, мир не ще има. Докато друг пори гърдите и прибира богатата на родния край, докато братя и сестри са във вериги, докато изкуствени граници откъсват части от общото и цялостно отечество, докато тежки репарации, наложени от samozабравили се хора, изсмукват народната кръв, мир не ще има. Лесно причернява пред очите, лесно чашата прелива. Ние казваме: „Искате ли мир, бъдете справедливи: всекиму неговото, всекиму заслуженото”.

2. Отстъпчивост.

Да се вслушаме във вика на другите, да влезем в положението им, да ги разберем. Може да изживяват критически моменти: нека им се даде повече, за да ги спасим. Да не мерим точно на везни. Да не се сме злопаметни, миналото да го погребем, да оставим старите сметки.

3. Господ да царува.

Той да ни стане общ върховен Съдия. Той да решава, да има една воля и един мащаб. Не това, което ние искаме, но което Бог иска. Той ще ни даде мир в душите, ще го имаме и помежду си. Той ще ни е баща, а ние всички братя. Без Бога няма мир; искате ли мир, търсете Бога. Нека Той да царува, не нашите вълчи интереси. Не само за нас, но и за всички.

Като хора и като християни ние трябва да работим за мир. *„Доколкото зависи от вас”*. Всеки като даде своя дял, ще имаме мир.

Амин.

София, 15 декември 1935 г.

Есенцията на Евангелието

„... ние проповядваме разпънатия Христос... Божия сила и Божия премъдрост.”

(1 Кор. 1:23-24)

Приятели, нека да имаме общи понятия и разбирания, да различаваме по-ценното от по-малоценното. Защо сме християни? С какво християнството превъзхожда другите световни религии? Кое е единственото по рода си, оригиналното?

Коя е есенцията?

Кое бе онова, което сломи коравото сърце на гонителя Павел? Какво последва той? Какво проповядва? С какво застава той пред цял свят? Какво благовества? Кое е новото? Кое е силното? Кое е в общи черти съдържанието на вечната Христова проповед? Кое е есенцията?

Личността Христос. Но Кой?

1. Не просто учител.

А при това Христос си остава най-великият, Когото земята някога е видяла, най-чистият, Който някога е стъпвал по нейните прашни пътища. Действително, Той ни даде най-хубавото и съвършено учение. Това се признава и от Неговите най-големи и заклетни врагове. Той ни завеща принципите на любовта. Изяви, че всички сме чада на един баща, че сме братя. Между нас разлика не трябва да има. Охолство и мизерия, пируване и плач трябва да бъдат изравнени. Когато някой падне, онзи, който е край него, трябва да му подаде ръка за помощ. Който е тъжен, трябва да бъде утешен. Който няма, да му се даде. Той възвести принципа за мира. Ежбите трябва да престанат. Да се премахне омразата. Границите и разделенията стават излишни. Да престанат гърмежите, да спре проливането на човешка кръв. Да зацари мир на земята. Животът да стане приятен и светъл. По-хубаво от това не ще намерите никъде другаде. Колко

великолепно е учението на Христос, колко съвършено е то! Но дали Той е само един морален учител? Който Го мисли и схваща така, не Го познава, той е невежа.

2. Не велик пример.

Той живя един съвършен живот, никой не можеше да Го обвини в грях, пътят Му бе извънредно светъл. Но това не е всичко. Той не е само един велик пример, по чиито стъпки трябва да вървим и ние. То е хубаво, но не е достатъчно. Ние се нуждаем от нещо много повече.

3. Не герой.

В Него не можете да намерите нещо обикновено героично. Той не е спортен герой. С какво ви импонира? Та нали Той живееше само с отхвърлените, знатните Го мразеха, те страняха от Него! Той бе отхвърлен и оплют като последния престъпник. Той бе пригвозден на кръста. И не направи чудо, каквото мнозина си пожелаваха.

4. Разпънатият Христос.

Всеки един, който отделя Христос от кръста, Го отрича и не разбира. Това може да не е по нашия вкус. Тъй например гърците създадоха свои божества със съвършена красота, такива, на които и ние днес се учудваме. Евреите имаха една върховна заповед: „Не си прави кумир”. И ето че апостолът идва и твърди, че в ужасната картина на Разпънатия ние имаме пълното откровение на Бога. Няма защо да се чудим, че гърците го посрещнаха с насмешка, това им се виждаше като глупост. Евреите пък се възмущаваха: това бе за тях един богохулен скандал. Ние можем да се възхищаваме само от смелостта на апостола. Той не знаеше и не искаше да знае нищо повече от разпънатия Христос. Той не искаше и нищо друго да проповядва. На езичниците той казваше: „Ето на кръста истинската картина на Бога”; на строгите евреи заявяваше: „Ето на кръста vyplътена правда”. Това си остава есенцията на Евангелието: кръст.

Приятели, централната мисъл, която като червена нишка се

пронизва през всичките страници на Евангелието, е огромната по значение мисъл за кръста Христов. Кръст, който бе издигнат на Голгота; кръст, на който бе загвозден най-достойният; кръст, където Той издаде Своята сетна въздишка. И пред този кръст ще се изправи всеки един от нас. Той е, който разделя хората. Има такива, които отричат неговото значение. Други го приравняват на едно обикновено събитие. А трети го величаят като изключителна и единствена Божия намеса. Какво е нашето отношение към този кръст? Дали ние отиваме при групата на ония, които светотатстват? Дали сме индиферентни? Или дълбоко и благоговейно се покланяме?

Какво означава?

1. Обвинение за грях.

Когато заговорим за кръста, в нас възниква въпросът: „Защо има такъв? Кой го предизвика? За какво?“. И отговорът е само един. Защото грехът стана извънредно голям, трябваше да се тури край. Трябваше да се изкупи нарушената правда. Трябваше да се пролее кръв. Докато има кръст и докато има уста, които да разнасят Голготската вест, хората не могат да бъдат чисти и спокойни. Кръстът ги изобличава. Той е вечно свидетелство за безброй тежки грехове. Оттам се разнася многократното „Горко“ над човешкия грях.

2. Милост към грешника.

Кръстът е най-великият паметник на Божията любов. Любов, която не познава граници. Любов, която жертва всичко, даже и себе си. Бог даде кръста, та хората да прикачат на него своите грехове и престъпления, да се освободят от тежестите, да надмогнат смъртта. Кръстът е последната и най-добра възможност за живот на изгубените и осъдените. Който отиде при кръста Христов, ще бъде спасен. Бог обича грешника.

3. Божия мъдрост.

Бог говори по различни начини, най-вече чрез дела. Негов говор е блясъкът на звездите, сиянието на слънцето, натегналите от плод нивя, но най-вече кръстът на Голгота. С него Той каза послед-

ната Си и най-сериозна дума. Това е Неговият промисъл за човека. Мнозина са против това кърваво богословие, но то си остава Божия мъдрост. Където човешката свършва, там започва Божията.

4. Божия сила.

Благовестието за разпънатия Христос е направило и може да направи това, което никой друг не може да направи. То възражда сърцето на човека. То направи от заклетия гонител Савел един велик апостол. То направи от монаха Лутер великия реформатор. То даваше смелост и сила на първите мъченици да не се страхуват от смъртта. То е облекчило и изцелило много наранени от скърби сърца. Въздигнало е много пропаднали. Идете при болните на смъртни легла – с какво ще ги утешите? С Гьоте ли или с някой друг велик мъж? Не, само с разпънатия Христос. Евангелие без кръст не е евангелие.

Само запазилото своята квинтесенция евангелие има стойност. То единствено създава нови хора, то създава новия, последен свят. Евангелието на кръста, Евангелието на разпънатия Христос ще спаси човека.

Амин.

София, 22 април 1934 г.

Божии съработници

„... защото сме съработници на Бога...”

(1 Кор.3:9)

Приятели, този път ще се занимаем с предмета: „Божии съработници”. С това ние засягаме един от най-важните, основни въпроси, които вълнуват човека и на които той трябва да търси отговор.

Кое е нашето призвание?

Знаем ли ние защо сме изпратени на тази земя? Ясна ли ни е задачата, която трябва да изпълним? Проникнати ли сме от съзнанието за едно велико призвание? Кое ни води в живота, кое ни вдъхновява, кое му дава смисъл? Или оставяме безцелно дните да се движат край нас? Ние трябва да знаем защо живеем. Само когато си отговорим на този въпрос, тогава ще бъдем доволни от живота. Иначе той си остава празен и куч за нас.

1. Не безделници.

Да скръстим ръце и да очакваме само да ни се дава. Човекът не бива да става паразит и негодяй. Ние не трябва само да използваме безкрайните дарове на Бога. Да не злоупотребяваме с Неговата доброта.

2. Не богопротивници.

Та за това ли ни създаде Той? Как ще надигнем ние глава против своя Създател? Не е ли това светотатство? С какво право? Къде ще отидем? Не се ли обявяваме против себе си?

3. Божии съработници.

Ние сме дело на Неговите ръце и затова ще служим Нему. Той

има програма за нас, тя ни чака. Трябва да бъдем в хармония с Него, да Му сътрудничим.

В какво се състои то?

Сам Христос го определи много добре: „Да дойде Твоето царство”. Тъмното петно от миналото, грехопадението, трябва да бъде премахнато. Изгубеният по пътищата на греха човек трябва отново да се върне в бащиния дом. Тъмните сили, които са овладели сърцето му, трябва да бъдат премахнати. Той трябва да стане свободно чадо Божие. Бог трябва да стане самовластник и в целия живот, Духът Му да изпълва всяка човешка гръд. Той да ни оживи. Неговата воля трябва да възтържествува над всичко. Всичко да падне и да Му се поклони. Бог иска да помогне на всеки. Само че ние не го разбираме и затова го отхвърляме. Той иска да ни се помогне, да издигне грешника от неговото паднало състояние и да го възвиси. Той работи над обновлението на сърцето.

Ето къде ние трябва да Му сътрудничим. Ето къде да се проявим като Негови съработници при великото Му, божествено дело. Да бъдем херолди на новото време, да станем ратници на ново царство, където ще има любов, мир и щастие, защото Бог ще бъде над всичко. Да положим основите на нов живот. Старата сграда да се срути. Всеки един от нас да се превърне в един камък за новата грандиозна постройка.

Ако искаме да работим за своето добро и за това на другите, трябва да бъдем Божии съработници. Ето от тук трябва да започнем. Ето правия път: с Бога напред. Да печелим души, да издигаме хора. Където има вяра, да я усиляваме; където няма, да я събуждаме. Като Божии съработници да създаваме Божии чада.

Такива ли сме? Нека си дадем сметка за своите лъжи, измами, нерешителност.

В кой дух да работим?

1. Не за своя слава.

Ние не трябва да си съперничим с Бога. Да не издигаме себе си над Него. Нека знаем, че ние само Му сътрудничим. Той е главният фактор.

2. За слава Божия.

Което направим, да бъде направено в Негово име и за Негова слава. Когато възвеличаваме Него, ние издигаме и себе си.

Какъв да е съработникът?

1. Послушен.

Това, което ще работим, да не бъде само по наше желание, но да бъде продиктувано от Божията воля. Да премахнем настроенята, да не се водим от тях. Да не ни завладява партизанският дух. Има опасност в шума на желанията и на партиите да бъдем заглушени и да не чуем ясно гласа и повелята на Бога. Още да знаем кога да свършим, да знаем какво да започнем. Да се заловим с онова, което Бог иска от нас в дадения момент. Той знае най-добре кое е необходимо. Пълно подчинение.

2. Трудолюбив.

Да положи всички усилия, да не скъпи своите сили, да употреби и последната си най-малка заложба. Всичко, което ни е дадено, дадено ни е да работим с него. Дарбите са различни. Да работим непрестанно. Времето е скъпо, то отлита и не се връща. Ще дойде вечер, когато не ще можем да работим. Да използваме всяка минута. Не чакай почивка.

3. Съвестен.

Да не бъдем фалшификатори. Да не лъжем Бога. Нищо прилично да не правим. Съработникът Божи не може да бъде измамник. Той ще направи най-доброто, което може. Той трябва да има смелост да застане и да изобличава, като древните пророци. Да нарича черното черно, да не се подкупва. Гнилият материал без забава и без страх да бъде захвърлян настрана.

Значението на съработничеството

1. Достойнство.

Колко сме горди ние, когато имаме възможност да станем например сътрудници на някой голям вестник или когато влезем в някое огромно предприятие, когато получим висок пост, когато ни се възложи важна работа, когато заработим с някой прочут човек! А тук? С кого сме ние? С обикновен смъртен ли? Не, с Бога. И той

предоставя част от Своята велика работа на нашите плещи. Има ли нещо по-достойно от това: да сме сътрудници Божии?

2. Отговорност.

Да се пазим да не станем пречка за Бога, да не спъваме вървежа на Неговото дело. Ако то не напредва, ние сме виновни.

Ако при всяко наше дело, било на конференции, заседания или при най-обикновената и дребна ежедневна постъпка, ние бяхме с будното съзнание, че сме Божии съработници, мислите ли, че нямаше да има подобрене? Дали другите ще налучкат своето призвание е по-далечен въпрос. Преди всичко ние трябва да станем Божии съработници. Тогава да направим и тях такива. Да работим, да се свети името Божие, волята Му да бъде и царството Му да дойде.

Амин.

София, 25 март 1934 г.

Как да се приготвим за причастието?

*„Но да изпитва човек себе си и така да яде от хляба
и да пие от чашата.”*

(1 Кор. 11:28)

Как да се приготвим за причастието? Това е един въпрос, който всеки християнин, рано или късно, трябва да си зададе. Защото причастието е една необходима част от живота му. За него ние имаме изричната повеля на Христос: „Това правете за Мое възпоменание”.

Трябва да потърсим отговор и поради друга една причина: отговорността, която поемаме с причастието, е голяма. Бих желал да го оприлича на един двустърг меч. Затова апостолът в 1 Кор. 11:17-30 подробно разглежда тая материя. Тук намираме най-добрия отговор. Той говори между другото за тая отговорност: „...който яде и пие, без да разпознава Господнето тяло, той яде и пие осъждане за себе си. Поради тази причина мнозина между вас са слаби и болнави, а доста са и починали” (11:29-30). Даже страшно става на човека.

Отговорът ни е даден в нашия стих: „Но да изпитва човек себе си”. Себеизпитването е необходимо. Трябва подготовка. Необмислено не бива да се приобщаваме.

1. Себеизпитване на схващанията.

Ние трябва да имаме едно правилно разбиране и становище за причастието. Трябва да имаме въобще схващане за него. Да не е нещо празно, безсмислено.

А. Благоговение. То е тайнство. Едно от двете, които признава

нашата църква. А тайнство е: външен, видим знак на вътрешна духовна благодат. То не е нещо обикновено. Да не се мъчим да го разберем. Да имаме свят трепет: това ни е дадено от Христос. Той е тук, това е Негово.

Затова апостолът иска да разпознае всеки Господнето тяло, с други думи – да не го смесва с останалото ядене. Има нещо особено. Причастието е духовен акт.

Б. Необходимост. Това ще бъде следствие от правилното схващане. Сам Христос при първото отпразнуване казва: „Твърде много съм желал да ям тази Пасха с вас...” (Лука 22:15). Да има копнеж в нас, да я желаем. Както тялото, като огладнее, търси хляба, така и душата, като огладнее, да потърси причастието. Не се ли чувства необходимост, може да бъде излишно, пък даже и вредно; както и с обикновената храна. Духовният апетит е необходим.

В. Вярa – че то е нещо извънредно богато със сила и благословение. Чрез него ние биваме благославяни, прощават ни се греховете, общуваме с Христос. Вярa, че става тайнствено въздействие върху душата, която участва.

2. Себеизпитване на живота.

Трябва да се стори нещо предварително. Искa се усърдие, труд. Душата трябва да се яви в свята премяна. В 1 Коринтяни 5:7-8 се казва: „Очистете стария квас, за да бъдете ново тесто... Затова нека празнуваме – не със стар квас, нито с квас от злоба и нечестие, а с безквасни хлябове от искреност и истина”.

А. Спрямо Бога. Ние при Него отиваме. Има ли нещо, което би спряло Неговите благословения? Може ли да не Го зачитаме а да не Го търсим? Трябва ни покаяние, едно прочистване. Да бъдем ново тесто.

Б. Спрямо братята. Всички пият от една чаша, към групата се обръща, на една трапеза. Да разчистим сметките си. Да простим и да искаме прошка. Да възлюбим, да почувстваме другите като братя. За Юдовци няма място: те трябва да напуснат.

Да употребим всичко, което би могло да улесни себеизпитването ни: пост, четене на Библията, размишление.

Нищо да не ни задържи: колкото се намерим по-недостойни, толкова по-необходимо е да участваме.²

Амин.

София, 9 декември 1937 г.

2 Тук п-р Ц. Литов иска да подчертае, че колкото повече съзнаваме собствената си слабост и истината, че не можем да бъдем достойни на някакво собствено основание, толкова повече трябва да се стремим към участие в Господнята трапеза (бел. ред.).

В морето на тайните

„... сега познавам отчасти, а тогава ще позная напълно, както и съм бил напълно познат.“

(1 Кор. 13:12)

Приятелю, този път ще се занимаем с предмета: „В морето на тайните“.

Не ще го търсим далече в неизвестни земи, защото ние сме в него. Светът, животът за нас е тайна. И ние сме потопени в това море. Някои даже не знаят и това: и то е тайна за тях. Ние виждаме различни по сила и големина вълни, които минават край нас и през нас и пак се губят в необятния простор. Защо става всичко това?

„Сега познавам отчасти“

В тия думи трепти болката на един, който е жадувал по знание, който е искал всичко да открие и винаги е трябвало да признава, че нашето познание може да бъде частично. Тук може да проблесне някой лъч, там пък може да ти се даде оскъден отговор, но то не е достатъчно. Когато се опиташ да сглобиш отделните части, не ще добиеш свършено цяло. То си остава като покъсани парчета от скъп ръкопис, като откъслечни звукове на чужда мелодия.

„Сега познавам отчасти“. В тези думи се таи смирение. Смирението на един назрял в живота човек, който знае истински да цени своето познание. За него е ценно всяка парче истина, където и да е намерена и от когото и да е.

Още Сократ е казал: „Аз знам, че нищо не знам“. Познавателите и страдалните думи на Фауст: „Виждам, че нищо не мога да знам, и това почти ми изгаря сърцето“. Така трябва да кажем и ние. Само повърхностните, които не са надзърнали в тайните на живота, могат

да твърдят, че благодарение на науката сме опознали всичко. Самата тя ни говори и потвърждава, познаваме отчасти. Какво може да каже юристът из областта на историята или медикът из областта на богословието? Отчасти познаваме. С всяко ново откритие израстват нови въпроси. Микроскопът ни каза безмълвно, но много ясно, че нищо не сме знаели за света на дребното. Не знаем защо се случват много неща с нас. Защо идва страданието, нещастията, радостта? Питаме се и не намираме отговор.

Мнозина мислят повърхностно, че из областта на религията няма какво вече да се учат. По-голямо невежество от това няма. Тук особено отчасти познаваме. Сам Бог е неизследим. Цялата вечност не би ни стигнала.

„Тогава ще позная напълно”

Всяко едно „сега” си има своето „тогава”. Тук го няма разочарованието на Фауст. Тук тупти само доверие и увереност. Има чувство за растеж и напредък. Бъдещето принадлежи на вярата.

„Както и съм бил напълно познат”

Може всичко за нас да е тайна, сами за себе си да сме такива, но за Бога не сме. Той ни познава. Той вижда всичко. Който се е срещал с Него, знае това. Христос позна Натанаил; Той видя, че грехът е причината за неизказаните страдания на парализирания. „Иди и не съгрешавай”. Той надзърна в сърцето на богатия младеж: „Иди и продай всичко”. Страшно е да знаеш, че едно око вижда всичко, но същевременно е насърчително: познат съм като един, който при всичките си заблуди и грехове в живота не се чувства добре, който се е отбил от пътя, комуто е отредено друго място и положение. За нас може нищо да не е открито, но за Бога ние сме напълно открити.

Всичко това ще ни кара постоянно да се стремим напред, а също да не бягаме от Бога, защото е невъзможно.

Амин.

София, 18 април 1935 г.

Християнско мъжество

*„Бдете, стойте твърдо във вярата, бъдете мъжествени,
укрепвайте се!”*

(1 Кор. 16:13)

Искам да обърна вниманието ви върху едно криво разбиране за християнството: че то било за слабите, че по правило християните са слаби и мекушави. Следователно, по-скоро би могло да се говори за християнска женственост. Да отстъпваш, да любиш, да мълчиш, да търпиш – ето какво иска християнството от своите последователи.

Обаче, истината е съвсем друга. Вярно е, че християнството иска гореизброеното. Но то все пак означава мъжество. Не всеки е годен за него. Кой са тези, които могат съвършено да изпълнят неговите повеления? Не пропадаме ли в християнския си живот? Това не е ли признак на недостатъчност? Кое е по-трудно, като те ударят: да удариш, или да обърнеш и другата си страна? Да отмъстиш или да простиш? Да възненавидиш или да възлюбиш? Спор не може да има. Християнският живот иска повече сила и героизъм, повече подвиг, великодушие и добродетел, отколкото животът без Христос. Даже изрично се казва: „Бъдете мъжествени”. Какво значи да си мъжествен?

1. Да бъдеш силен.

Силата е особената характеристика на мъжа. Той се справя с повече мъчнотии, той носи повече, той изпреварва жената. Сила в християнството означава: силна любов, силно търпение, силна вяра, силно познание. Слабото и хилавото да бъде премахнато или заздравено. Трябва да сте мъжествени да носите кръста си, несгодите, подигравките, противодействието, мъжествени да помагате.

2. Да бъдеш безстрашен.

Мъжът е по-смел, не се бои, не трепери. Готов е да посрещне опасностите и мъчнотиите. Трябва да се борите за истината, да не отстъпвате пред критиките, да не се отчайвате от заплахите, да не отстъпвате пред пречките. За мъжа това е нищо. Той от едно само се страхува: от Бога.

3. Да бъдеш цялостен.

Мъжът не обича да дели предаността си, да спира насред път, да напуска недовършена работата си. Христос искаше да помогне на богатия младеж да стане истински мъж. Наполовина обърнатият или наполовина покаяният рано или късно се разбива в живота, не устоява. И такива са излагали християнството.

4. Да бъдеш стремителен.

Мъжът не е роден да стои спокойно и на едно място. Той тича, той мисли, той планира, гони.

Християнинът трябва да е устремен към своя духовен идеал и съвършенство, да е повече, да расте. Той трябва да гледа напред.

Един изследовател преминавал с водача си през буйна пълноводна река на кон. Когато стигал към средата, където течението било най-силно, завил му се свят, без малко щял да падне и да се удави. „Гледайте брега” – му извикал водачът. Той го послушал и минал благополучно на другия бряг. Така е и в бързея на живота: свят ни се завива. Спасението е в гледането на другия бряг.

5. Да бъдеш себеобуздан.

Мъж е не който вика и излиза от себе си, за да се боят тези, които са около него. Мъжът знае как да се държи, знае границите. Както спортистите се каляват, мъж е този, който знае да се отрича.

6. Да бъдеш доблестен.

Да няма лъжа, да няма лукавство, хитрина, двуличие. Да знаеш що е чест, да стоиш докрай, да си признаваш греховете.

7. Да бъдеш делови.

Мъжът по-малко говори, той действа. Спомнете си примера на Закхей.

Ето какво християнство е нужно днес особено. Винаги е било необходимо. Негово е и бъдещето. Другото ще бъде погубено и захвърлено. Как можем да го имаме? Като сме с Бога.

Амин.

София, 15 март 1942 г.

Бунт против Бога

„... примирете се с Бога.”

(2 Кор. 5:20)

Приятелю, този път ще се занимаем с предмета: „Бунт против Бога”. Има може би някои измежду нас, за които предложената тема е много съблазнителна. Тя им напомня за нещо, което те отдавна желаят с цяла душа. Тя звучи в ушите им като приятна музика. Тя ги гали и едновременно мами. Те биха били готови още сега да отворят устата си и да викнат против Бога, ако бяха уверени поне малко, че с това ще постигнат нещичко. Те биха искали да видят как всички предприемат един голям, решителен поход против Бога. Те са готови даже да застанат начело. Те очакват и работят за по-скорошното изригване на един световен бунт против Бога.

Други пък се чувстват неловко пред една такава тема. Как може да се говори за подобно нещо? Как може да се мисли даже за това? Не е възможно, това е светотатство, не трябва да се допуска. А самите те, без да искат или без да знаят, са може би в редовете на тия бунтовници, за които не могат спокойно даже да мислят. Те са, макар и несъзнателно, против Бога.

Човекът е станал бунтар против Бога

1. Откога?

Дали това е нещо ново? Дали само модерният културен човек може да бъде такъв? Дали само от няколко десетки години я има тази опасна категория хора? Дали те са нещо невиждано досега?

Онзи, който е разгръщал поне малко страниците на историята и на Библията, знае, че бунтът против Бога не е нещо ново. Съществува един стар конфликт между Бога и човека. Той е започнал за пръв път

преди хиляди години. Още в зората на своята история човекът е бил противник на Бога. Още под сенките на райските дървета, когато на земята е имало рай, той е замислял първите си планове против Бога. Първият бунт е бил потушен с изпращането на човека там, където е имало борби, тръни, пот и сълзи. После той е искал да вдигне кула чак до небесата, за да срине Бога, и какви ли не още хиляди опити, та чак до днешно време.

Бунтът не е нещо ново. И затова не е толкова страшен. На пръв поглед изглежда като че ли е дошъл последният час на Бога, но няма защо толкова много да се безпокоим. Мнозина са се люто заканвали досега, но винаги са пропадали, нито следа не е оставала от тях, а Бог си остава вечно. Той ще надживее и днешните горделивци. Той ще отблъсне и най-силната, ожесточена и модерна атака.

2. С какво си служи?

Различни са средствата, които ние употребяваме в борбата си против Бога. Най-основните са:

А. Омраза. С нея си служат откритите и известни на всички бунтари. Те ходят неуморно по улиците и предварително вещаят смъртта на Бога. Те въстават енергично против Него и всичко Негово, където и да го намерят. Отправят отровните си стрели, искат в един само момент да катурнат престола Му. Те се озлобяват до крайност и с това стават смешни и жалки.

Б. Безразличие. Изглежда като че ли това не е оръжие, а всъщност то работи бавно, незабелязано, но сигурно. Те не въстават против Бога, но живеят така, като че ли Той въобще не съществува. Те не мислят, нито се вълнуват за Него. За тях Той е като мъртъв.

В. Непослушание. С него най-много си служим ние, християните, които искаме да минем за такива. Защото признавайки Бога, четейки Неговите заповеди и познавайки волята Му, ние не ги изпълняваме всецяло в живота си. А всяко едно отклонение от Божия път е неподчинение, бунт.

Бог казва: „Обичай ближния си, както себе си”. Ние одобряваме това, възхищаваме се от него, но не го вършим. Искामе да се водим и от своя ум, не само от Божиите повеления. С това изказваме едно недоверие към Бога, против Него сме.

Той ни казва: „Аз съм Господ, Бог твой”. А ние Го оставяме да владее в един от ъглите на нашия живот. Не Му се оставяме на разположение като Негова собственост, не се подчиняваме на гласа Му, не принасяме това, което Той иска от нас. Той казва: „Събирайте си нетленни съкровища”, а ние не можем да се освободим ни за минута от грижата по материалното. Забравяме душите си, те се порутват, изгниват. И ние сме били християни! Виждате ли по какви криви пътища сме тръгнали? Изведнъж се намираме против Бога. Нашата воля се противопоставя на Неговата.

3. Защо?

Той ни изобличава, само мисълта за Него ни смуцава, а още повече съзнанието за Неговото присъствие. Той смуцава нашия грешен покой. Не сме свободни, защото съвестта ни е гузна. Вместо да се помъчим да се поправим и да си платим дълговете, ние търсим да премахнем Оногова, Комуто дължим. Вижте докъде можем да отидем.

Какво прави Бог спрямо бунтарите?

1. Наказва ги.

Не от желание за мъст, но за опомняне, поука и поправление. Това не трябва да ни смуцава, когато знаем, че, от друга страна, Бог е любов. Той пак си остава такъв. Нали знаете от опит, че които родители обичат децата си, те ги наказват? И ние правим така: които са ни безразлични и чужди, нито ги поправяме, нито се грижим за тях, нито сме готови да направим и най-малкото. Но ако се отнася до децата ни, всичко ще направим.

2. Подава им приятелска ръка.

Дори на Своите врагове, на ония, които с всички средства са се борили против Него, които са заслепени от омраза, които биха искали в един миг да Го стъпчат в прахта. Той, Святият подава ръка на нас, грешните; Той, Господарят, се обръща към нас, греховните роби. С това Той прави невъзможното възможно: да минем оттатък пропастта, която ни разделя от Него. Вековната омраза бива премахната, вината заличена. Христос е тази ръка, която Бог протегна към нас, хората. Той ни предлага с нея прощение на всичките ни грехове. Дарява ни мир, любов, живот.

Резултатите от бунта

Хората, разбунтували се срещу Бога, винаги са страдали и са си чупили главите. Вместо на Бога да напакоствят, те са хвърляли себе си в пропастта. Своите собствени кости са пръскали по бойното поле на фронта против Бога.

Ти, който си започнал да се бунтуваш или сега искаш да заработиш против Бога, помисли: има ли смисъл да се бориш против Бога? По-силен ли си от Него? Имаш ли поне малка надежда за победа? Ти ще изпиташ силната десница и тежкия удар на мощния Господ. Но тогава ще бъде вече късно, ще бъдеш смазан. Най-голямото човешко безумие е бунтът му против Бога. Помисли против Кого отиваш. Твоят Създател, Доброжелател, Баща, Пазител. Майки, как бихте се чувствали, ако чадата ви се обърнат против вас?!

Примири се! Това ще рече не само да прекратиш един стар спор, но и да възстановиш едно старо приятелско обещание и връзка. Склони глава. Подай ръка за прошка. Бог е по-силен. Приеми това, що Той ти предлага. Приеми спасение на душата си чрез прошка на хилядите ти грехове. Стани Му чадо и Той – твой Баща. Не се рита против ръжен, не се предприема бунт против Бога. Примири се чрез Христос. Той е единственият Ходатай и Застъпник на човека пред Бога. Хвани и дръж завинаги тази простряна Божия десница. Преди да отидеш на съд...

Амин.

София, 25 декември 1934 г.

Сега е време

„Ето, сега е благоприятно време...”

(2 Кор. 6:2)

„Сега е благоприятно време”.

Когато Христовите апостоли най-жестоко и методично бяха гонени и затваряни, съдени и убивани, тогава един от тях, Павел, изказа смелата мисъл: „Сега е благоприятно време”. На нас, и на мнозина други, това се вижда безумно. Благоприятно време, когато те чака гладната уста на звяр; когато те чака съдия без съвест; благоприятно време, когато земята е напоена с невинната кръв на твоите братя и сестри, умрели за идеала: това надминава нашите разбирания. Той е знаел обаче какво говори, имал е основание и затова го е казал.

Ние живеем в не по-малко съдбоносни времена. Мъчнотиите не са по-малки, нито на брой, нито по сила, макар и в друга форма. И тъкмо защото е така, а не както ние разбираме и бихме желали, е време за работа – християнска, благородна, спасителна. Колкото времената, нашите времена, са тежки, толкова са благоприятни. Нека така да погледнем на тях, така да ги оценим и ги оползотворим. Да гледаме с очите на Христовия апостол.

А то не е мъчно. Кажете ми: кога най-много ви е нужен лекар? Когато сте напълно здрави, или когато сте на смъртно легло или на операционната маса? Кога ви е най-необходим хляб? Когато стомахът ви е препълнен, или когато в него се вие като змия гладът? Кога се пали печка? Когато е студено. Кога се палят лампи? Когато е тъмно. И колкото става по-опасно, по-студено, по-тъмно, толкова е по-необходимо да се лекува, да се гори, да се свети. Колкото по-лоши стават хората, толкова повече трябва да се работи за тяхната

промяна; колкото по-грешни, толкова повече за тяхното спасение; колкото по-заблудени, толкова повече за тяхното просветление.

Моментът не бива да се изпуска. Докато болният се бори със смъртта, трябва да се помага; после е късно. Докато прегладнелият е още жив, тогава го нахрани. После, защо?

1. Сега е време да се подчертае, че правдата трябва да стане върховен и ненакърним принцип в живота на хората. Тя трябва еднакво да се прилага както при големите, така и при малките въпроси. Защото ако нейната уста бъде заключена за известно време, един ден, рано или късно, топовете ще заговорят.

Вече 20 години тежи над Европа една невиджана неправда – огромна, тежка, убийствена. Но ние виждаме с очите си, че тя рухва, тя се сгромолясва, тя убива тия, които градиха и подпирала нейните устои. Фактите са очевидни, крещящи, сега трябва да се говори за правдата. Нека почерпим поука занаяпред, поука за всички други случаи в живота. Ако искаме да има мир между хората, ако искаме да постигнем щастие, трябва от правдата да се водим. Когато я изоставим, ще стигнем до нежелателни резултати. А за да ги избегнем, навреме трябва да се вземат мерки. Никой да не се радва, че днес нанася смъртен удар на правдата; утре тя ще разкъса своя каменен гроб и ще възкръсне.

2. Сега е време да се подчертае голямата заслуга и необходимост от християнския дух. Ако имаше повече християни, истински и убедени, поставящи Бога и душата си над всичко, не бихме стигнали до там, където сме днес. Ако слушаме любовта, не бихме послушали омразата; ако обичаме живота, не бихме служили на смъртта и унищожението. Сега е време да се каже: „Без Бог, без вяра, без църква, без Библия – ето докъде стигнахте”.

3. Сега е време да се докаже, че въпреки всичко още има християни. Хората са обезверени, покрусени са в душите си, разочаровани са, изненадани, слисани. Как е възможно в християнски народи и християнски църкви, и християнски домове да бъдат вършени такива чудовищни престъпления! Стават такива неща, които и езичниците

даже осъждат. При едно такова положение на нещата лесно се идва до заключението, че няма християни. А това не е напълно вярно.

Да докажем, че още има християнска съвест, християнско безстрашие, сърца, простителност, любов, братство, човещина. Утре ще бъде късно. Най-лошото ще е, ако допуснем днешният настроен свят утре да бъде обзет от отчаяние.

4. Сега е време да уповаваме на Бога. Видяхме докъде хората ни докараха. Колко пъти сме били лъгани, колко разочарования! Скъпо и прескъпо изкупуваме грешките си. Той ще ни спаси, никой друг. Да кажем: „Нямам друг Спасител”.

5. Сега е време да се спасяваме. Не знаем кога голямата катастрофа ще сполети човечеството. Не знаем кога ще дойде краят. Да сме готови.

6. Сега е време да работим за Бога. Сатана и неговите агенти са навсякъде: в душите, в мозъците, в сърцата, на пазара, в църквата, ако щете. Вън! Да ги прогоним. Да възстановим разрушените олтари, да очистим оскверненото. Да вдигнем Божието знаме! Няма какво да чакаме. Сега е сгодният момент. Случаят минава като облак.

Брате и сестро, сега е времето на моето и твоето християнство.

Амин.

София, 15 септември 1940 г.

Обнова на живота

„... да се обновите в духа на своя ум и да се облечете в новия човек, създаден по образа на Бога...”

(Еф. 4:23-24)

Обнова на живота. Осмелявам се, в началото още, да изкажа твърдението, че няма по-голяма нужда за човечеството от една обнова на живота. Такъв, какъвто е той днес, нека бъдем обективни и смели за истината, не може да ни задоволи. Не искам ни най-малко да го петня, хуля или несправедливо отричам. Не мога да не призная, че той крие в своите гънки хора, институти, дела и подвизи, които са сол, светлина, слънце и надежда. Обаче, нека помислим и това: какво е отношението между солта и разложението, светлината и тъмнината, слънцето и студа, надеждите и провалите. И когато така помислим, тогава изпъква пред нас в истинската си сила и убедителност необходимостта от обнова. Това ли е най-добрият живот? Не може ли повече да се постигне?

Та живот ли е това, което наричаме живот? Хора ли сме в пълния смисъл на думата, тъй както Бог ни иска? Кой би дръзнал да затвори очите си пред фактите и да изкриви съвестта си? Можем ли да бъдем спокойни и доволни от един живот, в който има толкова много убийства, кръв, грабежи, неправди, лицемерие, злоба, упоритост? Можем ли да одобрим един живот, напоен с грехове и страхове? Как да кажем, че сме добре, когато има толкова сълзи и въздишки, толкова гладни и голи; когато пред нас се мяркат и ни заплашват постоянно кървавите образи на междуособици и войни? А ние, хората, даже най-близките, можем ли да кажем, че живеем като братя помежду си? Можем ли да твърдим, че сме препълнени от любов към ближния и далечния?

Всеки ден имаме горчиви опитности, които ни карат да се възмущаеме от дън душа. Как тогава да не копнеем по обнова на живота? А нима са редки моментите, когато отиваме даже до черните брегове на отчаянието? И казваме си: не си заслужава да се работи и живее. Пред тия факти как да не подчертаем нуждата, крещящата нужда от обнова? Кръст трябва да се сложи на този живот!

И то не само като хора, но и като християни трябва да помислим по този въпрос. Често се хвърлят обвинения по адрес на християнството, че било консервативно по своя дух, че спирало развоя на човечеството, че било безполезно или непричастно към благородните усилия на ония, които искат да обновят живота. И като резултат на това криво разбиране и оценяване то е било отхвърляно. Политици, социолози, педагози, учени търсят нови ориентири.

А истината каква е? Тъкмо противна на обвинението. Ако някой е искал най-много да промени живота и света, това е бил Христос. Той е всестранен реформатор. Че за какво се роди, живя и умря? Нали за да спаси хората? А може ли да има по-голяма обнова от спасението? Основният тон на целия Нов Завет е: обнова. Йоан не виждаше ли ново небе и нова земя? Павел не казва ли в нашия стих: „да се обновите“? Какво е това? Не е ли зов за обнова? Ето как християнството е синоним на обнова.

Какво има да се каже във връзка с обновата?

Откъде да започнем?

Това е първият и важен въпрос. За успеха на всяко дело се иска правилно начинание.

1. Конкретно.

Павел ни показва кое ще бъде началото: „да се облечете в новия човек“. Няма празни фрази, няма общи и мъгляви идеи, няма отвличеност, няма голи пожелания, няма прекомерна романтика и бленуване. Посочва се най-главният фактор: човекът. Не са дрехите, парите, къщите, удобствата, земята, но човек. Обновата на човека е предпоставката за обновата на целия живот. Ще има пожар, когато има искри да го подпалят; ще пламне новият живот, когато има хора, които като искри са запалени от Божия дух.

2. Практично.

Редят се наставления за всекидневния живот: „като отхвърлите лъжата, говорете истината”, „не давайте място на дявола”, „който е крал, да не краде вече”, „никаква гнила дума”, „всякакво огорчение, ярост, гняв, вик и хула, заедно с всяка злоба, да се махнат от вас”, „бъдете един към друг благи, милосърдни, прощавайте си”... Каква правота! Каква трезва мисъл! Не само планове, но и практически наставления. Ето ви конституцията за един бъдещ обновен живот.

Докъде да стигне?

„Да се облечете в новия човек, създаден по образа на Бога”. Ето границата: богоподобие. Обновата на човека трябва да е радикална, коренна. Не външна, повърхностна, частична, но да стигне сетните дълбини на човешката същност.

В едно крайморско градче някой си идва от църква. „Съблякох стария Адам и го удавих в морето” – заявява той. Един по-възрастен човек отвърнал: „И аз опитах същото, но моят Адам знаеше да плува”.

Социални, политически и всички други програми се отхвърлят, иска се само едно: „Покайте се”. Не развитие, бавно подобрене, но събличане на стария и обличане на новия човек. Коренната промяна е единственият път, защото човешката природа е болна. Да не изпускате от поглед своята греховна наследственост. Първо с нея да се справим. Един път има: „Ако не се роди някой отново, не може да види Божието царство” (Йоан 3:3).

Как ще стане?

„Да се обновите в духа на своя ум”. Това е динамичният принцип и фактор в новия човек и живот. Не сме ние, които ще направим обновата, но Духът. От нас се иска само да се облечем в новия човек. Както от развалините се вади статуя, но с това не се твори, така и ние от прахта и калта на нашите грехове можем само да извадим Божия образ, а не да го създаваме.

Без Божията намеса и благословение не ще има обнова на живота. Той прави чудеса. Възможно ли е? Бог може чрез кръвта на Сина Си да измие човешкото сърце и да отпечата върху него святия Си образ.

Да не се заблуждаваме повече, нито да се бавим, но да вървим по пътя, посочен ни от Бог: обновата на живота ще дойде с обновата на човека. Който опитва друго нещо, гради на пясък.

Кой ще обнови живота и човечеството? Другите ли? Да ги чакаме ли? Не. Кой? „Аз” – трябва всеки да си каже.

Един църковен настоятел сънувал, че на заседание в църквата се обсъжда как да тя да се изчисти. Видните правели разни предложения. Най-после един стар човечец станал и казал: „Приятели, аз мисля, че ако всеки вземе една метла и очисти хубаво около своя стол, цялата зала ще бъде чиста”.

Всеки да започне със себе си и да очисти около себе си, чак тогава целият живот ще стане чист и обновен.

Амин.

София, 19 февруари 1934 г.

Духовна пробуда

„Стани, ти, който спиш, и възкръсни от мъртвите, и ще те осветли Христос”.

(Еф. 5:14)

Духовна пробуда. Едва ли има друга тема, по-навременна и по-наложителна, от тази. Не може само да се говори за будители, само да ги тачим и почитаме, но трябва и да чуем техния зов, душата ни да трепне и да станем на крака. Трябва да се заработи за обща духовна пробуда: това е повелята на днешния час. Защото спи душата човешка, спи народът в духовно отношение, не иска да чува за вяра и за Бог. Някъде положението е станало още по-сериозно: иска се не само пробуждане, но и възкресение. Сън духовен и смърт духовна са ни сковали. А само чрез и след пробудата животът би се променил. Ще бликне изобилно, не ще има оскъдица като днес; ще грейне, не ще бъде така тъмно; ще цъфне, не ще бъде така тъжно и еднообразно.

Бог иска да ни освети. Трябва ни повече размисъл над важността и наложителността на духовната пробуда.

1. „Стани” – животът е кратък, утре може да е късно.

Тъй бързо минава той; като пара чезне и като цвят увяхва. Тъй бързо се появяват бели коси, бръчки. Времето е крилато, минутите никога не се връщат. Престъпление е да ги прахосваме. Тъй като те са ни преброени, би трябвало да помислим за най-важното – за душата си. Какво ще спечели човек, ако изгуби душата си? Внезапно нишката се свършва, кога ще дойде краят, не се знае, но той ще дойде, това е положителното и сигурното. А животът само веднъж се живее, той трябва да бъде най-хубав и богат. Да не съжالياваме, когато отидем на прага на смъртта. Да мислим и за вечността, тук е само подготовката.

А колко проспиват живота си, в сън го минават, под звуците на лека и празна музика, в тичане по миражи! Не се вълнуват от сериозни въпроси; нито взимат хубавото от живота, нито му дават такова.

Христос би трябвало да ни освети, Той да ни напомня за вечността. Помни, че ще умреш, всеки миг умираме.

2. „Стани” – отвори очи.

Не е все нощ около теб, не цари все мрак. Тъмнина има за затворените очи. Те трябва да се отворят, за да се види изгревът, утрото, светлината и хубавото. Около нас има слънце, цветя и небе. Спирал ли си се на тях? Има и красиви души, видя ли ги, или си бил сляп? Не бъди недоволен и навъсен. Не гледай само надолу в черната земя, но погледни нагоре към слънчевите висини. Вдигни главата си. Имай око за хубавото и доброто.

Христос виждаше красивото в живота, търсеше го и го ценеше: лилиите на полето, птичките в гората, в грешницата – невинната душа, в митаря – апостола, в разбойника – наследника на рая.

3. „Стани” – съвестта да заговори.

Как са минавали дните ни до днес? Какво сторихме? Извършихме ли нещо достойно? Изпълнихме ли дълга си? Не се ли простират ръце около нас, които чакат да им дадем от нашето или от тяхното си? Не сме ли взимали чуждото? Не сме ли се чувствали поне малко виновни за болката и нещастieto на някого? То трябва да бъде изкупено. Отново нежна и будна да стане съвестта ни. Да спира ръката ни, когато я вдигаме против брата човек; да спира крака ни, когато тръгваме по забранени от Бога пътища; да не ни дава покой, когато не сме изпълнили дълга си; да ни стряска, когато изживяваме грешните си радости; да ни накара да се отворим от себе си и да пожелаем да станем нови хора.

Христос плачеше за народа, и ние трябва да правим същото; Христос изобличаваше неправдата и греха, и ние трябва да го правим.

4. „Стани” – въздигни се.

Който досега е лежал, да стане гордо на крака; който е пълзял, да се изправи. Има паднали от болести и грехове, те са заразявали и

другите. Да се тури край на това. Да се породи в тях амбиция да са по-добри и по-близо при Бога, да станат здрави. Да има повече вяра, любов, доброта.

Христос подаваше ръка, Той вдигаше падналите, ще помогне и на всеки, който иска да стане. Той даже на мъртвите е давал живот, Той може и нас да възкресява.

5. „Стани” – работи.

Миналото не ще се върне, то е безвъзвратно отлетяло във вечността, само поука от него трябва да се вземе. С двойни усилия да се работи. Проспаните минути да си ги набавим сега. Да тръгнем по най-кратките пътища. Не само да плачем над гроба на миналото, но да се заемем с изграждането на новото. Да се пробудят заспалите, трескава дейност да кипи.

Да се молим и работим за духовна пробуда! Всички на крак! Далеч от леглата на болните и гробовете на мъртвите. Божият дух да ни съживи. За всяка душа да дойде свежо утро на нов ден и лъчиста пролет на нов живот. Да станем и тръгнем към Бога!

Амин.

София, 3 ноември 1935 г.

Времена на изпитания

„... като изкупвате благовремето, защото дните са лоши.”
(Еф. 5:16)

Няма две мнения, че днешните времена не са обикновени, а изключителни. Става нещо извънредно, огромно, велико. Можем да ги наречем военни, това е право. Можем да ги наречем революционни, и това е вярно. Можем да ги наречем тежки, това е също вярно. Обаче, ако искаме да ги характеризираме най-сполучливо, мисля, че ще бъде най-правилно да ги наречем „времена на изпитания”.

Апостолът казва: „Дните са лоши”. В известен смисъл това е вярно и за нашето време.

За кого?

1. За народите като цяло.

Като огромни жизнени единици, сега е време те да покажат какво могат да сторят. Дали ще издържат напора на събитията? Дали ще могат да понесат жертвите, които тия върховни моменти изискват от тях? Колко са силни, колко са културни, колко са творчески? Какво могат да сторят за своето добро и за своето бъдеще? Доколко работят техните фабрики? Колко е плодородна земята им? И колко са верни техните синове?

2. За гражданите.

Отделните личности са подложени на изпитанията. Минаха спокойните и благи времена. Няма го днес онова изобилие, което го имаше преди години. Днес всичко е отмерено. Трябва да се отказваме от някои луксозни неща. Трябва да се понесат даже лишения. Доколко хората ще могат да сторят това? Ще го направят ли с радост?

На какво?

1. Дисциплината.

Днес не може всеки да прави, каквото му се иска. Човек не разполага напълно със себе си. Днес има един общ интерес, който стои над малките интереси на отделните личности. Ще бъдем ли толкова благоразумни, да се подчиним доброволно нему? Ще се откажем ли радостно от своята прищявка, за да запазим интереса на цялото?

2. Предвидливостта.

Както управникът, така и обикновеният човек да може да знае какво приблизително ще иска от него утрешният ден, какви изненади могат да дойдат. Да се въоръжи, да се екипира, да е готов за всякакъв случай. Да застане там, където ще бъде най-благоразумно.

3. Патриотизма.

Да видим колко можем да понесем за доброто на родината, колко жертви ще дадем за отечеството. Сега е дошъл ред на дело да се докаже това, което някои от години лееха в обилни думи. Мнозина първи да не станат последни.

4. Честността.

Знайно е, че в мътни води най-лесно и бързо се лови риба. Така и в днешните тревожни времена се мяркат примамливите възможности за прекомерни печалби, за грабежи, за лесно забогатяване и бързо издигане по нередни пътища. Ще тръгне ли човек по тях? Дали ще намери в себе си достатъчно морална сила да откаже на изкушенията? Ще може ли да предпочете пред лесното и съблазнителното, честното?

5. Оценка на духовното.

Да не би само за материалното да се борим, бием и живеем. Да забравим, че не само с хляб се живее.

6. Интереса към духовното.

Все сме заети, залисани с големите събития. Колко време можем да отделим за църквата, Бога, молитва, Библията, за духовните проблеми? Любовта и вниманието не са ли другаде?

7. Вярата в Бога.

Правим титанични усилия: оръжия, планове, изнамирования. Ние сами ще си изградим новия живот. Без Бог не може, обаче!

8. Вярата в доброто.

Страстите и тъмните сили са се разбеснели. Светът се тресе. Огън, неправди, убийства, лъжи – не става ли по-лошо всеки ден? Ще се оправи ли въобще? Ще победи ли истината, мирът?

9. Любовта.

От възмущението да не навлезем в омразата? Можем ли още да любим нежно и със сърце? Да не убием тая способност в себе си.

10. Верността.

Към Бога, към принципите. Тълпата се е втурнала и ние подир нея. Обезсърчения, изпитания, кризи. А Бог пита: „Ще намеря ли вяра?“.

Днешните времена искат:

А. Върховни усилия. Да направим всичко по силите си.

Б. Да вървим докрай. Да издържим. Без колебание. Докато траят тия времена.

Амин.

София, 5 юли 1942 г.

Нашето въоръжение

„Облечете се в Божието всеоръжие...”

(Еф. 6:11)

Приятелю, тоя път ще се занимаем с предмета: „Нашето въоръжение”.

Ние чуваме словата на онзи, който не знаеше що е покой; онзи, пред когото се изпречваха нови страдания и нови нужди, колчем той успяваше да надмогне старите.

Великият апостол на младото християнство е хвърлен в затвор. Студени и тежки вериги тегнат на ръцете му. Но възмуцава ли се той от това? Недоволен ли е от мизерната храна, която му дават? Протестира ли против влажните и задушни килии? Не. Нещо друго занимава неговия ум, нещо друго вълнува сърцето му. Той мисли за своите братя, които са във всред жестоките борби на живота. Той би искал тъй мощно да извика към тях, че стените на затвора да затреперят от основи. Но кой ще го чуе в тия влажни подземия? Затова той взема хартия и отбелязва онова, което е кипнало в душата му: „Облечете се в Божието всеоръжие. Въоръжете се. Мобилизирайте се, вие, християни”.

Днес трябва да прозвучи по лицето на цялата земя този вик: „Въоръжете се!”. Днес, когато най-много се говори за разоръжение, днес, когато конференции се събират, за да харчат пари и да се надхитряват, ние трябва да викнем: „Християни от всички страни, въоръжавайте се!”. Днес амвоните трябва да гръмнат от този повик: „Въоръжавайте се!”.

За кого да се въоръжим?

Живеем във времена, когато човешките уши са писнали от

викове за борба и разрушения. Житейското море е разярено, то е кипнало, стихииите се намират в своя разгар. Онова, което светът е преживял десетки векове, сега вече се руши, пада. Едва ли има педя земя, където не се води борба. Доброто и злото са излезли на един кървав двубой. Настанали са решителни дни. Готви се нещо, иде! Ето, пред нашите очи безверието се шири. То хвърля своите подигравки по наш адрес. Безбожието надига глава. Хиляди нещастници се събират около неговото знаме. Хиляди са там на неговия фронт. Техните тръби и бойни викове цепят въздуха. Наближава часът на голямото, решително сражение. Има толкова много, които ратуват за някакви нови идеи! Огледайте се и ще видите как всички се въоръжават. Погледнете, те тръгват вече на поход.

А ние? Какво да правим? Можем ли ние като християни да скръстим лениво ръце? Подобава ли това на войниците Христови, на ония, чиито Водител победи цял свят? Онзи, който не се въоръжава, не е още християнин или пък е престанал вече да бъде такъв. Ние ще се борим за нашия Господ. Ние ще се въоръжим, за да защитаваме Неговите принципи в живота. Като бойци ние ще застанем на Божия страна. Ще се бием за Него, за Него ще дадем живота си.

Против кого да се въоръжим?

„Нашата борба не е срещу кръв и плът”. Ако бе така, ние лесно бихме се справили. Но тука има нещо друго. В нашия живот има нещо тайнствено, с което ние често се сблъскваме. В този свят има нещо тъмно и ужасно, под чиито удари ние падаме. Има нещо огромно, което ние още не сме видели очи с очи. Това не е едно средновековно схващане, но действителност. Ние има да се борим с „началствата, властите и духовните сили на нечестието”.

Та спомнете си за онзи момент от живота на Христос, когато Той каза: „Отче, прости им, защото не знаят какво правят”. Той иска да каже, че те са обладани от нещо. Една незнайна сила ги е завладяла и накарала да го пригвоздят на кръста. Сила, която не познават, но на която се подчиняват.

Апостолът нали казва: „Искам да върша доброто, а ето, злото е пред мене”. Той признава мълком, че има нещо, което осакатява

неговата воля, че има един тайнствен убиец на неговите благородни желания и намерения.

Зад мизерните условия в живота се крият тъмни, непознати сили. Зад злото стои винаги злият, лукавият. Та нима не чувстваме в живота си често пъти как нещо чуждо ни е облядало, как то ни спъва, как ни повлича към неща, които ние не искаме! Това, незнаниято, против него трябва да се борим!

Тук блесват пред очите ти огромни богатства и нещо те повлича към тях, започва някакво щастие да ти се усмихва съблазнително и ти повличаш нозе подир него. Мерне ти се някое удоволствие и ръката сама се протяга към него. Там почувстваш как почвата под нозете ти се изплъзва незабелязано. Стресни се! Неприятелят е дошъл.

Ще дойде момент, когато приятелят ти или познатият ще ти се присмеят, че още вярваш, че си останал старомоден, че ходиш на църква, че четеш Словото. Внимавай добре! Зад приятеля ти стои неприятелят.

Може би нещо ще ти нашепне тихичко: „Къде е твоят Бог? Защо те е оставил? Защо допуска да страдаш? Той не се грижи вече за теб”. Тогава внимавай, защото ти си на планината на изкушението!

А понякога ще се замислиш: „Моят грях е толкова голям! Кой може да ми прости? Станалото е вече станало. То не може да се поправи”. Бъди нащрек! Неприятелят е в пристъп!

Има нещо, което ни повежда незабелязано към грях. Има един, който нощем обикаля браздите на нашата душа, за да хвърли там семето на съмнението. Има един, който подкопава почвата под нозете ни, който разбива нашите надежди. Против него ще се борим. Безбройни са мобилизираните войски на този незнаен и тайнствен пълководец.

С какво да се въоръжим?

Трябват ни оръжия солидни. Не такива, които ние сме си изковали, но оръжия, които Бог ни дава, които идват от горе. Тъй като неприятелят е особен, такива трябва да бъдат и оръжията.

1. Истина.

Препасани с нея, ние ще станем устойчиви. Тя ще ни направи

вечно свободни. Да се проникнем от нея. Когато другите се прегъват, когато тръгват по тъмни пътища, ние ще държим нея.

2. Правда.

Тя винаги ще ни пази от посегателствата на другите. Там, където има подкупи, неправди, гузна съвест, ние трябва да се борим с правдата на гърди. Целият ни живот да бъде праведен пред Бога, пред Него първо да сме прави.

3. Вяра.

Колкото и злоезични да са хората, когато вярваме в някого, никой не може да ни отдели от него. Така е и с Бога. Нека уповаваме Нему: че Той ни обича повече, отколкото майка, баща, брат или сестра. Нека вярваме твърдо, че Той ни желае само доброто и тогава, когато сме в страдания. Да вярваме, че Той ще победи. Когато тежки мисли те нападнат, вярвай, че Христос побеждава. Когато злото те изкушава, знай, че Христос побеждава. Ако сме разочаровани от хората, да не губим вяра в най-силния, във Вечния.

4. Спасение.

Ние ще падаме често. Борбата е на живот и смърт. Но да сме уверени, че ще дойде помощ от горе, че и когато паднем, сме спасени. Ако Бог ни спасява, кой може да ни погуби?

5. Готовност.

Да се впуснем в борбата. Смелост да нападнем, да се понесем напред, да възвестим големия двубой и да призовем и други на своя страна.

6. Слово.

Сам Христос в пустинята си служеше с него. То ще ни бъде оръжието да нападаме. То ни е двуострият меч. Нека имаме смелост да кажем: „рождби ехиднини”, да бичуваме, сразяваме. Да можем да благовестваме, да тешим, насърчаваме и издигаме.

Настанали са сетни дни. Да не бъдем страхливци, макар и хиляди да падат! Смело напред в борбата! С Христос и за Христос!. „Аз победих света И вие...”.

Амин.

София, 26 ноември 1933 г.

София, 10 юни 1934 г. - н. в. – „Солунска”.

Голямата необходимост днес

*„За всичко имам сила чрез Онзи, Който ме укрепява.”
(Фил. 4:13)*

Приятели, този път ще разгледаме предмета: „Голямата необходимост днес”. С него ние се докосваме до въпроси, които са от първостепенна значимост за нас, до въпроси, които са болезнени и които от дълго време чакат своето правилно разрешение. Затова нека разгънем диплите на нашите наранени души и сърца и нека хвърлим остър поглед върху живота, за да прозрем коя е голямата необходимост на деня. Ние искаме пък и трябва първо да си изясним от кое най-много се нуждаем? И чак тогава ще можем да започнем една успешна борба с живота.

Коя е голямата необходимост днес?

Отговор на този тъй важен въпрос ни дава апостол Павел. Онзи ранен християнин и мисионер, който бе поставен също като нас при изключително неблагоприятни условия. Несгодите бяха тежки, борбата отчайваща, неприятелят силен и многоброен, но въпреки всичко това той имаше смелостта да заяви: „За всичко имам сила чрез Онзи, Който ме укрепява”.

Почти невероятни ни се виждат тия думи, прекалено смели. Ние сме отвикнали да ги слушаме, защото при наличността на толкова тежести и кризи в живота никой не дръзва да помисли даже за тях, та камо ли да ги изрече. Само извънредно силната личност, каквато е бил апостол Павел, може да каже подобно нещо. Сила грамадна е кипяла в неговите гърди, тя е бликала в душата му и е търсела противник и препятствие, за да се прояви. Ето един човек, който е смогвал да се справи с живота, с безбройните и многообразни

негови нужди. Ето един, който ясно е прозрял първата и най-важна необходимост в живота, който е намерил магическата пръчка, пред която всичко трепери, прекланя глава и се подчинява. Това е свежата сила.

А ние сме станали толкова слаби. Днешният човек е бледолик, съсухрен, в гърдите му не е останала нито капка мощ. В жилите му вече не тече буйна кръв, слабост го е завладяла и затова той бива полюляван от всеки вятър. Той стои безпомощен и в недоумение сред водовъртежа на живота; не може да подигне слабата си десница дори за най-малката съпротива. Той чака само да бъде смазан от валяка, тежкия валяк на живота.

Кой би посмял да повтори със същия плам и ентузиазъм думите на апостол Павел? Не говори ли това, приятели, най-убедително, че ние се нуждаем от сила? Особено в тия страшни, безмилостни времена? От сила се нуждаят мъжете, за да могат с мощна и неуморима десница да поведат борбата за съществуване. Да изковат своето щастие и това на близките си; да направят всичко онова, що се изпречва на техния житейски път, подвластно на тяхната воля. От сила се нуждаят майките, да възпитат край домашното огнище доблестни и благонадеждни чада; да могат да понасят грижите и неволите, които се вмъкват и в техните сърца; да могат да надмогнат тихата скръб, за която никой нищо не знае. От сила се нуждае младежта, за да може да устоява на многобройните изкушения, които бродят край нея. Болните – за да възвърнат отново изгубеното си здраве; да поведат борба със смъртта, която е готова да ги сграбчи с костеливите си ръце. Здравите – за да устояват на атаките, които тъй често се повтарят. Бедните – за да могат да понесат ударите на мизерията и да я премахнат. Водачите – за да завладеят масите и да ги поведат по новите пътища на светъл възход.

Животът не е игра. Той слага големи и сериозни искания и задачи пред нас, пред всеки един. А те са трудни и тежки. И чудно ли е тогава, че мнозина падат? Чудно ли е, че мнозина са съкрушени и смазани под тежестите на живота? Другите могат да падат, защото не знаят откъде да се сдобият с необходимата сила, но нам това не е позволено. Щом усетим умора да се разлива по нашите жили, щом

почувстваме слабост да ни завладява, нека тогава веднага да отидем при вечно бликащия извор на силата.

Сега нека се запитаме още: каква сила ни е необходима? Дали груба, физическа? Може ли тя единствена да облекчи живота ни? Може ли тя да ни помогне в трудностите? С каква сила трябва да бъдем преизпълнени, за да можем да се справим с живота?

Сила да понасяме.

Тя ни е извънредно много необходима, особено напоследък, когато много, големи товари се натрупаха върху нещастния човек. Ето вече години отминаха откакто заглъхнаха последните топовни гърмежи на голямата кървава война. Но ужасните последствия от нея ни преследват и измъчват и до ден днешен. Колко много страдание има в този свят, което задълго е свилю гнездото си в хорските сърца! Какво израждане сполетя нашия народ! Колко от разстроени нерви правят живота горчив, непоносим и вършат глупости!

Към душевните терзания се прибавят и материалните тежести. Нали неприятелят сложи тежка ръка над нас, която несправедливо години наред почива на нашите плещи? Всеки залък хляб бива прочитан. Покварата е сложила своя печат; под нея страдат и линеят толкова много. Партиите и интересите разпокъсват човешката душа. Ами убийствата? Не се ли възмущават против тях всички доблестни и честни хора? Кой не чувства това тежко, кърваво бреме, което отскоро се стовари на плещите ни? А колко много страдания има, тайни страдания, за които ние нищо не знаем! Колко много сълзи, изплакани в самота! Всичко това прави бремето почти непоносимо, защото то е по-тежко и от олово. Ние се огъваме под него, огъваме се до пречупване.

Грешно е схващането, че би могло и трябва изведнъж да се освободим от това бреме. Защото е невъзможно. Всеки, който разсъждава трезво, е съгласен с това. То ще се премахне бавно, време ни е необходимо. А дотогава трябва да го мъкнем. Необходима ни е нечувана сила да понасяме, сила на плещите, плещи физически и духовни.

Сила да творим.

Ние не трябва да преклоним глава пред мъчнотиите на живота и безропотно да ги носим. Не сме призвани да бъдем роби. Нашият живот не трябва да загасне в прахоляците на улицата. Ние не сме дошли на тази земя, за да бъдем един ден смазани. Не сме призвани да скръстим ръце, но здраво да държим с тях и да преобразуваме живота.

А има толкова много работа. Хиляди мизерстват около нас и стават жертва на отчаянието. Други хиляди нямат где глыва да подслонят. Кой може да преброи онези, които са с празни стомаси? Да отидем и да обършем непресъхващите сълзи на страдалците, да подадем ръка на падналия, онзи, който със сетни сили се бори за живот, да насърчим обезсърчените – ето това е благородно творчество, за което се изисква сила. Не е вярно, че само пари ни липсват. Ние твърдим: братската любов ни липсва, ето това е всичкото. Тук лежи коренът на злото. Трябва ни сила да превъзмогнем сами себе си, сила да се самоотречем. Трябва ни новата сила: да любим и да служим. Това е голямата необходимост днес.

Сила да вярваме.

Човек без вяра е нещастно творение. Той бива подхвърлян като играчка от лудите вълни на живота. Без нея той е и безпомощен; ще погине. Силата на вярата ни трябва, защото страшно маловерие ни е обзелo. Та кой от нас не носи по себе си белезите от ноктите на съмнението? Кой от нас може да се похвали с жива, дейна, свежа вяра; вяра, която е като опора в живота? От чии гърди не се изтръгват тежките въздишки: „Докога, Господи, ще ме забравяш съвсем? Докога ще криеш лицето Си от мен?” (Псалм 13:1). Кой не се запитва, гледайки на мизерията в живота: „Къде е Божията правда? Къде е Божието милосърдие? Свърши ли се вече Неговата добрина? Какво става с обещанията Му?”

Необходима ни е голяма сила на вярата, за да можем да възкликнем с псалмопевеца: „Десницата на Бога ще промени всичко. Въпреки че има страдания, въпреки че има тегла, въпреки че ме наказваш, аз ще остана при Теб, аз съм Твой”.

Приятели, погрижете се и за тая сила. Тя ще ни даде надежда, че утре, може би, положението ще се просветли. Да вярваме, че след тъмната непрогледна нощ ще дойде светъл слънчев ден. Не се страхувайте, а се сдобийте със силата на вярата, сила, която може и планини да премести.

Кой ще ни избави от нея?

Не ние самите.

Действително, в човешките гърди се таят големи запаси от енергия, но те не са достатъчни. С нашата собствена ръка ние не ще можем да се извадим и измъкнем от дивото течение, в което сме попаднали. Ние ще си останем винаги накрая безпомощни. Приятели, не забравяйте, че каменните съдове в Кана Галилейска имаха само вода без чудотворната сила на Христос. Не сме ли и ние такива съдове?

Не другите.

По простата причина, че те са пълно наше подобие. И те са ограничени, и те са слаби. И те самите се нуждаят от подкрепа. Ние често ги чуваме да викат: „Забравете своите мъки; вдигнете главите високо; не се безпокойте за живота си”. Но това си остават само голи слова. Възможно ли е това?

3. Ръката на Всемогъщия.

Тя единствена може да се простре над нас и да ни стане най-сигурната и безопасна защита. Христос е нейното олицетворение. Той казва с право: „Без Мене не можете да сторите нищо”. А силната личност, апостол Павел потвърждава това с думите: „Ето, приятели, нашия Избавител”.

Пътят на избавлението

1. Упование. Казва ни се: „Ония, които уповават на Бога, получават нова сила”. А тя нали е нашето избавление? Чрез упованието ние свързваме съдбата си с Божията; ние ставаме едно с Него. И с това вече сме постигнали всичко. Защото ако Бог е с нас, кой ще бъде против нас?

2. Настойчиво чакане. Даже и всичко да изгубим, да знаем, че Бог не ще забрави. Да чакаме, както учениците чакаха своята Петдесетница. Да настояваме, както древния герой, който посмя да каже на Бога: „Няма да те оставя, докато не ме благословиш”.

Приятели, ето голямата необходимост, ето изхода за нея. Дано по-скоро грейне слънцето на избавлението от нашето безсилие, дано по-скоро бъдем преизпълнени със сила от горе, та смело да кажем пред света, с неговите тегла и несгоди: „За всичко имам сила чрез Онзи, Който ме укрепява”.

Амин.

София, 18 юни 1933 г.

Чрез смърт към живот

„Защото аз чрез закона умрях спрямо закона, за да живея за Бога... сега вече не аз живея, а Христос живее в мен...”

(Гал. 2:19-20)

Чрез смърт към живот. Богат е апостолът в своята мисъл, богат е и в своята опитност. И както в много други отношения, така и в дадения случай той ни дава блестящ пример за един величав подвиг, който е извършил в живота си, и ни зове да тръгнем по неговите стъпки, ако искаме да станем велики като него. „Аз умрях, за да живея за Бога, не аз живея”. Ето само с няколко думи описан пътя, опитността и постиженията на една душа, която чрез смърт отива към Бога. И този път трябва да ни стане ясен, и по него трябва да тръгнем, защото мнозинството върви тъкмо по обратния път – чрез живот към смърт. Колко много хора се погубват, заличават се, обезобразяват се, умират, защото не знаят как да живеят!

Премахни човешкото

Основното и най-голямо зло в живота е егоизмът. Има стълкновения и грабежи, сълзи и неправди там, където човешкото „аз” със своите безкрайни искания застане начело. Трябва най-сетне да се разбере: ние затова страдаме в живота, защото всеки за себе си мисли и живее и пази своите интереси с всички средства.

Нашето „аз” е станало всевластен господар навсякъде, то е успяло да се промъкне и в областта на нашата вяра и християнство. Там то заповядва. И в молитвите си, и в своята набожност слагаме себе си на преден план. Ние искаме да използваме Бога; не ние Нему да послужим, но Той нам: това е общото схващане и практика на много християни. Християнството ни е егоцентрично, а това е едно

проклятие за нас. Докато то е такова, няма да има успех, добрини и доволство.

Понякога правим опити да дадем първенство на Бога, но те не са правилни и ефикасни. Ние се стремим да се променим в християнството си и в живота си, но не сме избрали правилния път; предпочели сме лекото пред онова, което иска жертви и подвиг.

1. Не чрез приспиване.

Зли мисли и чувства, намерения и желаниа ние ги поставяме често под звуците на Божието слово и на горещата молитва и те затихват, усмиряват се, заспиват. И ние сме радостни, че сме постигнали нещо. Много хора носят злото в себе си приспано. Но това не ги прави добри. Ще дойде момент, когато нещо ще го пробуди отново и то с още по-голяма сила ще извърши своите опустошения. То ще се пробуди още по-гладно; тежко на доброто, което ще срещне по пътя си.

Не сте ли чувствали, че нещо заспало, старо се пробужда във вас? Това е пробуждането на стария човек.

Не чрез обвързване.

Своята грешна натура ние слагаме във вериги и мислим, че сме приключили с нея веднъж завинаги, но се мамим. Поставяме я във веригите на усилията, но силите ни се изчерпват – идва умора и разочарование и всичко тръгва както по-преди, даже по-силно: като бент, който завлича, когато веднъж се разкъса.

Друг път я държим във веригите на страха: пред Бога или пред хората. Ние не вършим нещо, но то живее в нас, бунтува се, намира. Не е важно дали ще пуснеш злото от себе си, а дали е там, макар и сковано.

3. Но чрез смърт.

„Умрях”. Умри, за да живееш. Не води двойствен живот. На старото трябва да се сложи край веднъж завинаги. Иначе безплодни са усилията ни, пък се превръщаме и в жалки мъченици.

Смърт на волята: да не вършим това, което ние искаме, да не ходим по свои пътища.

Смърт на интереса: да не мислим и милеем за себе си, да поставим на първо място Божието дело – всичко в Негово име.

Дай място на живота

От егоцентричен животът ни трябва да стане христоцентричен.

Един баща попитал момченцето си какво желае да му купи за Коледа. „Кон” – отговорило то. „От дърво ли?” „Не.” „От картон ли?” „Не.” „От ламарина ли?” „Не”. „Какъв искаш тогава?” „Кон от кон” – бил отговорът на малкия хитрец.

Ние се нуждаем от Христово християнство. Да сме угар за Христовото семе; плевелите да се изкоренят, та Той да вирее в нас. Да сме под Негово влияние. Както слънцето ни топли и радва, така да е с Христос: да въздейства върху душите ни, да Го чувстваме в себе си, да Го имаме, както имаме мисъл и желание, да станем христоносци. Грубото да разцъфне в Христов цвят.

1. За истински живот.

Когато Той е в нас, тогава само започва истинският живот. Дотогава е само измама, лъжа, суета, страдание, служба на сатана. В нас ли е Той, тогава друго е чувството, настроението, стремежът и животът. Тогава не се занимаваме с недостойното, вдигаме поглед към великото и съвършеното, красивото и доброто. Тогава не се занимаваме с дребното. Има важни неща, по-ценни, отколкото целия свят, и те ще ни занимават.

2. За вечен живот.

Ще се избавим от онова, което би ни погубило. А Той е животът.

Колко пъти Той се е спирал на нашите сърдечни двери. „Ето, стоя на вратата и хлопам”. Кой ще Му отвори? И кой ще Го приеме? Да искаме едно: само Христос и винаги Христос.

Амин.

София, 17 май 1936 г.

Плодовете на Духа

„А плодът на Духа е: любов, радост, мир, дълготърпение, благодат, милосърдие, вяроност, кротост, себеобуздание...”
(Гал. 5:22-23)

Приятелн, тоя път ще се занимаем с предмета: „Плодовете на Духа”.

Ние чуваме да прозвучават думите на великия апостол Павел. Той ни казва ясно, че християнството не е игра. То не е една лекота или забава. За да го извоюва човек, да го направи свое, той трябва да израни ръцете си. Апостолът говори за големите добродетели, които би трябвало да се намират във всяко едно християнско сърце. Добродетели, които са задачата на всеки един сериозен християнин. Добродетели, които трябва да бъдат култивирани от всеки един Христов последовател. Те трябва да изпълват, украсяват и осмислят неговия живот.

Плодовете на Духа

Плодовитият, творчески живот на първите християни, започна с Петдесетница!

За християнина съществува голямата опасност да пренебрегне плодовете на Духа, да пренебрегне резултатите на своето християнство в практическия живот. Ние трябва да се пазим от големите думи и громките фрази, с които обличаме своята вяра и я поднасяме на света. Трябва да ограничим своите претенции и да се запитаме защо светът не е доволен от нас. Действително, между него и християнина ще има една естествена омраза, защото това са два противни лагера, но нека потърсим вината и у себе си. Дали ли сме ние на света това, което той очаква от нас? Нахранили ли сме ние неговата гладна

душа? Едно плодно дърво ли сме за него? Защо слага секирата си на нас? Не секат ли се обикновено безплодните дървета? Да не би да сме станали такива? Къде проявяваме ние своето тъй възхвалено християнство? Къде са неговите плодове? В какво се възплъщава то? Какъв образ сме му дали? Дали другите въобще могат да го видят и намерят? Дали неверните Томовци могат с ръка да сграбчат плодовете на нашето християнство? Или те са тъй лоши наглед, че никой не иска да се докосне до тях? Или пък ако случайно ги опита някой, ще се отвори от тяхната горчилка?

Ако действително сме християни, ще бъдем и богати на духовни плодове. „По плодовете им ще ги познаете”. Безплодни християни са немислими, не съществуват. Онзи, който е Христов, той е като „дърво, посадено при водни потоци”. И тия плодове, за които става дума, не ще бъдат нещо особено или извънредно, а нещо най-обикновено и естествено. Както е естествен смехът на детето, така са и духовните плодове на християнина. Както е естествено за пойната птичка да пее, така и животът на християнина трябва да бъде песен. Както цъфтежът през май и златото на есента са нещо обикновено, така естествено плодовит трябва да бъде и всеки християнин.

Що е плодът?

1. Естествен продукт.

Такъв е той по своя произход. Той не е една украса, която трябва да залъже окото. Той не е нещо, което би могло да се прикачи. Той не е една декорация. Не е плод онова, което ще закачите на безплодното дърво. Златните орехи по елхата не са нейни плодове. Между плода и дървото трябва да има една органична връзка. Той е резултат на цъфтене, растеж, приемане на жизнени сокове, които протичат по стъблото.

2. Даден за другите.

Такъв е според своето предназначение. Той не съществува сам за себе си. Той е расъл, той е смукал жизнени сокове на майката земя, той е набъбнал и чака устните, които ще се впият в него. Това е неговият смисъл – да се раздаде, да се изгуби за другите.

3. От полза е за другите.

С това се измерва неговата стойност. Става дума само за добър плод. Със своята форма или цвят той ще зарадва окоето на човека. Със своя вкус и сочност ще накваси и съживи засъхналите уста. Със своя аромат ще извика по човешкото лице усмивка.

Такива трябва да бъдат делата на християните, такива да са техните плодове, такива трябва да са и мислите и думите им.

Кои са плодовете?

1. Любов.

Тя е най-красивото и най-ценното, което може да се роди в една християнска душа. Тя е най-голямата, кардинална добродетел. Но не любов, която търси наслада и удоволствие в другите, не любов, която търси да вземе, но такава, която дава. Любов, която се възплъщава във върховния образ на жертвата. Християнинът трябва да люби, той е човек на любовта. Любовта трябва да проблясва във всяка негова постъпка. Той трябва да вижда в другите свои братя и да ги обича като такива.

2. Радост.

Тя непрестанно извира в него, защото Духът, който е там, е нейният извор непресъхващ. Християнинът трябва да се радва, че е опростен пред Бога, че има една опора в живота, че има една цел, има един Баща.

3. Вярност.

Колкото и големи да са изкушенията, колкото и страшни да са атаките, колкото и безжалостни да са ударите на неприятеля, християнинът трябва да остане твърд на поста си. Той не продава своето християнство за паница леща. Той остава верен на принципите си. Хубавото и красивото той го прилага в живота. Християнинът е плод на онова, което се таи в сърцето му.

4. Себеобуздание.

Там, където е Божият Дух, не може да има злоупотреба със свободата. Там духовното владее напълно. Страстите, увлеченията биват задържани и владени. Тук се проявява силата на Духа.

Условията за растеж.

1. Почва.

Семето трябва да падне в топлите пазви на чернозема. Такова ще бъде пречистеното от плевели човешко сърце. Духът трябва да намери в него топъл прием. Трябва там да заседне.

2. Смърт на старото.

Там, в недрата на земята прогнива хвърленото зърно, та от него да поникне нов живот. Преди да има плод, трябва да има смърт. „Който изгуби живота си, ще го спечели”. Старият човек, старите навици трябва да погинат. Старите идеали трябва да бъдат погребани и от тях ще произрасте новото.

3. Време.

То ще ни донесе своите изненади: ту проливен дъжд, ту топло, гальовно слънце. И двете са необходими. Под тях новият плод ще узрее. Изчакайте го, иначе той може да е още зелен. Не бива да сме незрели християни.

4. Връзка.

„Пребъдвайте в Мен и аз във вас. Както пръчката не може да даде плод от само себе си, ако не остане на лозата, така и вие не можете, ако не пребъдете в Мен” (Йоан 15:4). Със силата и сока, които идват от Бога, ще бъдем плодовити християни. Сами не можем да дадем нищо трайно.

Дайте възможност да се прояви Духът, за да има богата жътва.

Първо трябва да добием сила от Духа, та после да принасяме плодове на живот. Когато сърцата са пълни, ще бъдат и ръцете пълни. Да измолим нова петдесетница! Раздвижване да стане, огън да лумне!

Амин.

София, 24 декември 1933 г.

София, 16 юни 1935 г.

Християнска солидарност

„Един на друг си носете теготите...”

(Гал. 6:2)

Приятелю, този път ще се занимаем с предмета: „Християнска солидарност”. Пред нас застава опитният апостол Павел и ни дава своите пълни с мъдрост слова: „Един на друг си носете теготите”. По такъв начин обръщаме своя поглед вече към подобните си, замисляме се върху отношението си спрямо тях, докосваме се до всекидневния живот.

Кое пречи на християнската солидарност?

С болка на сърце трябва да признаем, че християнската солидарност днес липсва. Та за какво свидетелства оная ужасна студенина, която ви облива, щом пристъпите прага на християнските кръгове? За какво говори голямата разпокъсаност, която може да се констатира между християнските общества? Само за едно: че я няма тая солидарност, родена от думите на апостола. Днешното време страда и е заболяло именно от това, че бацилът на разединението и разпокъсаността разяжда всички ни.

Защо има толкова много бедни? Защото богатите са се отдръпнали настрана и живеят в един отделен мир. Защо има толкова много страдания? Защото очите на охолстващите не виждат голите меса на сиротните и вдовиците. Защо има толкова много въздишки в този свят? Защото има такива, които ги заглушават със своите смехове.

Ние има да носим много неща. Бремето е тежко, оловно тежки са нашите теготи. Един се задъхва под безмилостния натиск на безработицата, загива, няма кой да му помогне. Друг е с премазана душа, няма кой да го насърчи. Ние всички чувстваме нуждата от подкрепа,

от солидарност в нашия суров живот. И недостойно е за един християнин да се оттегля настрана. Позорно е за него да носи само своите теготи, а да остане глух и сляп за чуждите.

1. Гордостта.

Тя разяжда християнската солидарност. Онзи, който гледа от горе на другите, не може да бъде единен с тях. Онзи, който се отделя като нещо особено, е рушител. Онзи, който издига само себе си, не може да бъде полезен. Онзи, който има високо мнение за себе си, работи против другите. В никой случай не трябва да се срамям от пропукианата ръка на работника, защото тя твори богатата. Да не се срамям от изпокъсаните дрехи на трудещите се, защото те са една ценна украса. Защо да се отдръпваме настрана? С какво превъзхождаме другите? Това, което ние имаме, те го нямат, но и това, което те имат, ние го нямаме. А при това, християнската любов е дадена и трябва да обгръща всички. Тя не е тесногръда, за нея всички са едно.

2. Егоизмът.

Но защо ли пък да нося теготите на другите? Не са ли достатъчно моите? Първо трябва да се справя с тях. Всеки да мисли за своите си. Защо да си губя времето с чуждите тегла? Ще имам ли от това някаква полза? Така може да говори само егоизмът. Това може да прави само обикновеният човек. Но християнинът трябва отдавна да е надраснал това положение.

Как ще я проявим?

1. Със слово.

Има толкова много около нас, чиито души са разпънати на кръст. Има толкова много, които мълком страдат. Те са може би седнали край нас и ние не подозираме за техните теготи. Нека ги потърсим. Нека им кажем своите нежни и топли думи. Нека ги разговорим. Нека да стоплим сърцата им, които са премръзнали. Нека да утешим обезнадеждените им души. Нека влеем в тях една струя на радост. Със своите благи думи ние можем да сторим много нещо.

Казал ли си нежно слово някому?

2. На дело.

Когато чуем отчаяния вик на някой загиващ, ние можем да му се притечем на помощ. Когато видим как нашият брат пада, ние можем да прострем ръка за помощ към него. Не само на думи, но и на дело, в практическите нужди, ние можем да носим един на друг теготите си. Да се чувстваме единни, свързани, като органи на едно тяло.

Направил ли си нещо за другите?

3. В молитва.

Когато заставаме пред източника, за да изпълним душите си с небесни благословения, не трябва да забравяме и другите. Тогава именно, в тия най-святи моменти, трябва да си спомним за техните теготи. Откривайки пред Бога своите, да открием и чуждите. Своите грижи, но и техните грижи, своите болки и техните болки. Да сме едно. Като Моисей, когато се молеше за своя народ. Колко много е помагано с молитва! Безбройни са изпросените с молитва добрини, понесените благодарение на молитва теготи.

Молим ли се за другите?

Защо да сме солидарни?

1. Помагаме на себе си.

Има една източна басня. Тръгнали веднъж на път животното, което ние най-много товарим и с което най-много се гаврим, и един спретнат кон. Дотегнало на нещастното животинче и помолило своя горд другар да му помогне, малко поне, в носенето. С насмешка се обърнал самонадеяният кон към дългоухия си спътник и му казал: „Какво? Аз да се натоваря? Това не е моя работа. То е за теб”. Горкото животинче продължило, докато най-сетне, смазано под товара си, то паднало и издъхнало. Тогава дошли господарите и прехвърлили товара му върху нежния и охранен гърбец на гордия кон. Докато не искал да помогне малко, сега той трябвало да носи целия товар.

Помагайки на другите, ние помагаме и на себе си. Защото ако на тях им е по-добре, и нам ще олекне, тъй като ние сме свързани с тях. Поделеното нещастие е половин нещастие, докато поделената радост е двойна радост. Байрон е казал: „Има ли радост по-голяма от тази, да зарадваш някого?”.

2. Изпълняваме закона Христов.

Това е Неговата свята воля. Той ни нарича братя. На всеки един си брат. И ако искаме да сме Негови, трябва да вършим волята Му. Той сам ни даде пример, като понесе теготите и греховете на целия свят: на приятели и неприятели. Той носи нашето бреме, та и ние да носим това на другите. Помогнато ни е, за да помагаме.

Ние трябва да дораснем дотам, че да привикнем да гледаме на теготите на другите като на свои собствени. Ние трябва да имаме силни плещи. Християнинът трябва да носи кръст, той включва и чуждите теготи. „Един за всички, всички за един” – ето това е християнската солидарност.

Амин.

София, 23 ноември 1933 г.

София, 22 октомври 1939 г. – „Сплотен народ”.

Твоята съдба

„Недейте се лъга; Бог не е за подиграване: понеже каквото посее човек, това и ще пожъне.“

(Гал. 6:7)

Приятелю, този път ще се занимаем с предмета: „Твоята съдба“.

Едва ли има въпрос, по-интересен и по-важен, отколкото този: „Коя е твоята съдба?“. Той засяга лично всеки един от нас. И всеки трябва да се потруди да намери отговор. Защото аз, ако не се заинтересувам и запитам за своята съдба, кой друг ще стори това? Ако ти не сториш това за твоята съдба, кой ще го стори? Никой друг, освен всеки за себе си. И тази вечер целта ни е точно определена: да накараме всеки да се замисли за своята съдба и своето бъдеще.

Ще оставим ли миналото настрана, независимо от това дали е било успешно, или неуспешно, ще се абстрахираме ли от настоящето си, без значение дали то е добро, или лошо, и ще обърнем ли поглед само към онова, което тепърва ще дойде, онова, което ни чака? Какво ли ще е то? Какво ще ми донесе утрешният ден? Какво ще ме сполети? Докога ще живея? Кога трябва да кажа „сбогом“ на този тежък, но все пак мил живот? Дали ще сполуча? Ще имам ли щастие в започнатото дело? Какви времена ни чакат?

Тия въпроси ни доказват, че стоим пред едно голямо неизвестно. Как бихме искали да се вдигне, малко поне, крайчецът на завесата, която покрива нашето бъдеще! Какво ли не бихме дали да узнаем какво ни е писано. Въпросът за твоята съдба е жизнено важен, интересен, от значение въпрос.

Тази вечер ще се помъча да определя „твоята съдба“, съдбата на всеки един от нас. И то не въз основа на измамните човешки спекулации и догадки, но на основата на определенията на Онзи, Който стои над всичко, над нашата съдба. „Не се лъжете“. Велики и безсмъртни истини относно човешката съдба се крият в този стих. Нека ги разгледаме.

Всяка сеитба дава жътва

В живота има една желязна закономерност, вложена е от самия Създател. Нищо не става случайно, даже и онова, което е толкова дребно, че не можем да го забележим с очи. Всяко явление, от какъвто и род да е, си има своята причина. Дали си богат или беден, дали си учен или прост, всичко това си има своите причини, вкоренени в миналото. Целият ни живот не е нищо друго, освен една грамадна по площ и по време сеитба и жътва. Нищо не се губи, даже най-малкото, дребното и нищожното на вид. Най-слабата и кратка мисъл, за чието съществуване никой друг не знае, си остава завинаги и оказва влияние върху нашата съдба. Всеки един от нас сее ежедневно, сее сеитбата на своята съдба. Тя не е нещо случайно, не е нещо произволно, но тя е резултат на това, което сме направили. Нашите постъпки оказват дълго и трайно влияние върху бъдещето ни.

Професор Пилман проследил потомството на една алкохоличка. От нея произхождали 830 души, на 700 от тях професорът можал да проследи живота. От тези 700, 106 били незаконородени, 142 просяци, 64 психично болни, 76 затворници, 7 убийци, а 171 проститутки. И за такива се харчат милиони.

Ето как греховете на един се предават на цели поколения; престъпленията и безумията на един дават богата жътва. Ние сеем мисли и жънем дела; сеем дела и жънем навици; сеем навици и жънем характери; сеем характери и жънем съдба. Така всичко е свързано. Целият ни живот представлява една дълга верига от причини и последиствия, дела и резултати.

Попитай лекаря откъде има толкова много болести, страдания и болки, и той ще ти каже нещо за миналото. Попитай съдията защо този или онзи младеж, баща или нежна жена гният в затвор, защо е така тежка участта им, и той ще ти каже за техните минали престъпления. Попитай духовника защо има толкова нещастия в домашния живот, и той ще ти спомене за родители, за възпитание. Върху цялата човешка история е написано с кръв и огън: „Каквото посее човек, това и ще пожъне”. След всеки вик в живота ще последва едно ехо. Направеното веднъж не можеш нивга да го заличиш. Мисълта или делото се заместват от други, но те си остават да съществуват вечно.

Те биват вграждани в огромната сграда на нашата съдба. И е много важно какъв материал се влага.

Това изостря още повече нашата отговорност. Ние виждаме как настояще и бъдеще се взаимно преплитат. Не ни е простено да бъдем лекомислени. Не мисли, че е без значение какво вършиш сега. С него ти градиш съдбата си. От тебе зависи дали тя да е палат, или затвор, щастие или проклятие. Всичко е в ръката ти. Ние трябва да изтърпнем пред този закон на Бога. Какво имаш в своята ръка, ум, сърце, душа? Какво ще посееш? На какво се надяваш? Какво ще направиш сега?

„Бог не е за подиграване”. Ще си носиш последствията! Може да се отървеш от закона, но не и от Бога.

Каквато сеитбата, такава и жътвата

Това е една проста истина. Огромната майка природа ни доказва това. От репей не се берат смокини, нито от тръни грозде. Всяко дърво дава своя си плод. Но ние забравяме тия истини.

Нямаме право да се оплакваме от живота, защото той е дело на нашите ръце. Днес жънем това, което преди сме сели. Може да е тежко и горчиво, но да сме мислили на времето си. И утре може да стане още по-лошо, затова днес трябва да внимаваме. Мнозина искат правда, а сеят неправди; очакват любов, а сеят омраза; жадуват за живот, а сеят грехове. Това не става така, не е възможно. „Каквото посее човек, това и ще пожъне”. Ако викнеш с гласа на хищник в живота, многократно ехото му ще ти отговори, като че ли цяла глутница реве. Ако запееш песен, цял хор ще ти отговори. Ако прокълнеш, ще чуеш клетви. Ако излъжеш, лъжи ще стигнат до ушите ти. Сееш ли омраза, омраза ще пожънеш. Сееш ли щастие за другите, и ти ще станеш щастлив. В живота има справедливост.

Който сее, той ще и да жъне

Не винаги само той, но винаги той. Никой не може да застане на твоето място, тъй както никой не може да се храни, а пък ти да си сит от това. Между причинителя и резултатите има пряка зависимост. Отдай се на порочен живот и ти сам пръв ще пожънеш горчивите му

плодове: тежки болести. Всеки отговаря за своите постъпки, никой друг не може да се нагърби с нашето наказание.

Нещо за жътвата

1. Какво е тя?

А. Хвърли само едно семенце в черната пазва на майката земя и тя ще ти го върне стократно. Това ще рече жътва: да получиш десетки пъти умножено това, което си сял. Пръснеш с ръка само няколко шепи житни зърна, а при жътвата с коли трябва да ги караш в хамбара. Посей само капка омраза в живота и ще имаш като резултат цяло море, в което ти пръв ще се удавиш. Хвърли само една искра завист и тя ще се превърне в огромен пожар, в който ти пръв ще изгориш. А нашата съдба не е нищо друго, освен жътва на това, което сме сели. Ако всеки грях би се само удесеторил, каква би била съдбата ти?

Б. Когато сеячът сее, той е сам, но за жътва са му необходими десетки работници. Жътвата е винаги с един широк обхват. Бащата може да седи в кръчмата, а невинните жена и деца ще жънат с него печалните му резултати. Затова борбата против греха, безбожието и престъпността е от обществено значение и трябва да бъде подкрепяна. Внимавай над живота си. Не злоупотребявай с другите, не ги въвличай в бездната подир себе си, не ги разсипвай. Грехът е личен, но той носи общи поражения. Колко са опасни за обществото сеячите на зло и грях! Те могат да си трошат главите, но, за жалост, страдат хиляди невинни край тях.

2. Кога става тя?

Може да е сега. Има пролетни посеви, които същата година дават жътва. Така и с нашите дела. Но може и да е някога – има есенни посеви или пък зърна, които не са намерили почвата си. Трябва да се чака. Много от онова, което сме сели тук, ще назрее едва оттатък, във вечността.

Жътвата на твоя живот

1. Може да е проклетие, да чуеш думите: „Махни се”. Тази жътва е печална.

2. Може да е вечен живот. Тогава ще чуеш: „Ела, влез”. Тогава ще ликуваш и ще пееш от радост.

Опомни се! Ти си ковач на своята съдба. Не се сърди Богу, нито на другите. Отговорността е твоя, и то не само за твоя живот, но и за пропадането на другите, ако ги въллечеш по лошия път. Ако го сториш, сам би подписал смъртната си присъда. Зависи от теб какво ще сееш в този живот, ти сееш съдбата си. Не бъди лекомислен – въпросът е на живот и смърт. „Недейте се лъга”!

Амин.

София, 24 декември 1934 г.

Станимака, 18 януари 1935 г.

Спасението на човека

*„Защото по благодат сте спасени чрез вяра,
и то не от самите вас; това е дар от Бога.”*

(Еф. 2:8)

Този път дръзваме да поставим пред себе си един огромен по своето значение въпрос. Той стои пред и над всички други, защото се занимава с най-важното – човека. И когато го разглеждаме и се трудим да му дадем правилното разрешение, ние се докосваме с това до живота, бъдещето и съдбата на всеки един от нас. Когато говорим за спасението на човека, говорим за нашето, за моето спасение. И щом е така, трябва всеки от нас да се интересува живо от тази тема.

Християнството е религия на спасението

За него няма друг въпрос, по-важен от този. Всичко се свежда към него. Той е сърцето на християнската догматика и вяра.

Да бъде човекът спасен, това е първичната, основна и, ако щете, единствената задача на идването на Христос на тази земя. Бог „даде Своя Единороден Син” (Йоан 3:16). За какво? Дали само за да стане един безсмъртен пример на хората след Него? Не. Дали само да ги вдъхнови със Своя върховен подвиг на саможертва? Не. Дали да им даде една стройна система от учения и да задоволи човешкия ум? Не. Дали само да даде етични заповеди и правила за всеки ден? Не. „Даде Своя Единороден Син, за да не погине нито един”, за да бъде човекът спасен. Става дума за живот и смърт и само така трябва да гледаме на християнството и да го оценяваме: като Божий върховен план за спасението на човешката душа.

Един новоповярвал китаец характеризира различните религии

така. „Бях паднал в ямата на своите грехове. Мина край мен Конфуций и ми каза: „Жал ми е за теб, човече, как можа да паднеш! Когато излезеш, внимавай да не повтаряш това”. Буда като мина, рече: „Спомни си за миналото и търпи, докато ти дойде часът”. Мина и Христос. Той дойде при мен долу и ме изнесе със здравите Си мишци, после ми каза: „Иди и не съгрешавай вече”.

Ако другояче гледаме на християнството и Христос, не сме го разбрали и сме още езичници по душа.

Спасение от какво?

1. От слабост пред злото.

А то е най-големият ни враг. Независимо от това в какви форми го вършим. Да се отвратим от него, да видим мизерния образ и отвратителната същина на греха. Да се махне тая омая: винаги да сме готови към злото да прибягнем и нему да се подчиняваме. Нека Бог ни направи граждани на ново царство, да отвори очите ни, та да гледаме на злото като на нещо чудовищно, престъпно, а не естествено и редно.

2. От плодовете на злото.

„Заплатата на греха е смърт”. На всяко зло ще търпим последствията, а те са така тежки, че ще ни съсипят и умъртвят. Ние имаме да изплащаме дългове, до последната стотинка трябва да се издължим. Над главата ни присъда справедлива тегне.

Как става спасението?

Апостолът ни дава нов поглед върху тия така важни въпроси. Открива ни той нови истини, които може да се разминават с нашите, но си остават божествени.

1. „Не от самите вас”.

С това веднъж завинаги е изречена смъртна присъда на фалшивото учение и стремеж към себеспасение. Тази вяра ще я намерите в други религии, но не в християнството; тя е езическа. Може да ви се вижда стройна и приятна, но е противна на Божиите изявления. За нашето спасение няма прераждания, усъвършенстване, заслуги, гор-

дост, защото то не зависи от нас, каквото и да направим. На времето си апостолът трябваше да каже това на гордите и самонадеяни гърци и евреи, а днес на заблудените християни.

Колкото и да се стараем, резултатите все недостатъчни ще бъдат. Кога можем ние да бъдем абсолютно свършени и с това достойни и с право претендиращи за спасение? Не сме ли грешници? Не сме ли като скъсана дреха пред Бога? Неговата пълна святост и справедливост никога не могат да бъдат удовлетворени от нашата несвършена праведност и живот. Каквото и да направим, хора си оставаме и не можем с Бога да се мерим.

2. „По благодат сте спасени”.

Божията любов на всяка цена иска да ни избави. Тя е готова да прощава до безкрай. Тя ни поднася спасението, стига да го пожелаем. Не трябва да спираме да се надяваме на Божията справедливост, но гаранцията ни е единствено в Неговата милост. Че ни оставя да живеем, че ни благославя, че ни търпи – това не е наше достойнство, а Негов дар.

Последствията от този дар трябва да бъдат:

А. Смирение – да не се издигаме до там, че да ставаме съперници на Бога и да се опитваме да Го изместваме. Нека чувстваме зависимостта си от Него.

Б. Послушание – да изпълняваме повелите Му. Само чувствайки, че всичко е Негово и че от Него живеем, ще бъдем дейни с християнските си добродетели. Делото ни ще бъде като органично последствие от нашата свързаност с Бога. Друг път за нас не ще има. Не е вярно, че това приучва хората на пасивност. Активност се иска, но тя трябва да извира от нещо и да се подхранва.

В. Благодарност – да Го оценяваме, за нас Бог да бъде най-големият и най-важният, най-необходимият и най-великият. Да се чувстваме длъжни Нему, защото на Него дължим най-ценното: живота си.

3. „Чрез вяра”.

Тя единствена ни свързва с Бога. Тя е протегнатата ръка, която сграбчва предлаганата благодат. Христос умря заради нас, с нашите грехове Той се натовари и нашия дълг изплати. Да вярваш, значи да

признаеш, че изплатеното от Него е твое и че е станало, за да се освободиш от дълга. Ние нарушихме закона, а Той понесе последствията, за да бъдем предпазени ние, за да сме свободни и спасени.

Да оставим всичко друго настрана, само за Христос да се държим! Той умря, та ние да живеем. Дано всеки повярва и с това да се спаси.

Амин.

София, 22 ноември 1936 г.

Преоценка на ценностите

*„... смятам всичко за измет, само Христос да придобия.”
(Фил. 3:8)*

Всеки път, когато се вглъбявам в Словото на Бога и се вирам в живота край мен, гледайки и братята си, и себе си, чувствам колко сме дребни по дух. Дребни интереси са изплели гъсти мрежи около душите ни и са ги превърнали в земни робини. Заприличали сме на пълзящи. Съвсем бледо и случайно е съзнанието в човека, че е син на Бога. Липсва ни тая елементарна гордост, която единствена би опазила човешкото ни достойнство.

Но, слава Богу, намират се и горди души, които знаят, че небето е тяхната родина; намират се мощни духове, които политат като орли далеч от земята, пълна с прах и грях. В момент на един такъв орлов полет Павел направи смелата декларация: „Смятам всичко за измет, само Христос да придобия.” Думи, които едва смея да повтора, защото съм малък за тях; пример, който бих желал да вдъхнови всеки един от нас. Аз благоговея пред величието на една такава смела изповед, пред блясъка на един такъв божествен идеал.

Основанието

Тази преценка трябва да стане, защото се намираме в голяма опасност. Нашият живот, в голямата му част, с неговите борби и идеали, почива на една основна грешка. Ние градим върху пясъка и затова съдбата ни ще бъде жалка, ако навреме не се коригираме.

1. Надценяването.

Надценяваме ония блага, които са необходимост или улеснение само на нашето земно съществуване, предаваме им значение по-голямо, отколкото всъщност могат да имат. Борбата за хляб е

заангажирала хората, способностите и възможностите им. И в името на този хляб насъщен те са готови всичко да сторят – да откраднат, да обидят, да излъжат, кръв да пролеят. Защото са поставили хляба над всичко, така разбират живота. Те не са дорасли дотам да схванат думите на Христос: „Не само с хляб ще живее човек”. За имот хората душите си продават, за положение са способни на най-големите низости и подлости. Защо е всичко това?

Ето това е, което трябва да бъде подложено на нова преценка. Трябва да се смъкне ореолът на тия лъжебогове. Всички тия блага да бъдат поставени на подходящите им места: хлябът на трапезата, не на олтара; дрехите в гардероба, не в рая.

2. Подценяването.

Има друга категория блага и стойности, които сме спрели да ценим. Кажете ми, колко са ония, които със страх бдят над душите си, за да ги запазят чисти и девствени? А малко ли са ония, които пазят окото си повече, отколкото съвестта си? Не чистят ли хората праха повече, отколкото греховете? Религиозната вяра не се ли отрича не само като непотребна, но и като вредна? Кой би защитил Бога поне толкова, колкото баща си, майка си или родината си? Колкото се грижим за здравето си, грижим ли се за спасението си? Колкото се грижим за къщата си, грижим ли се за вечното си жилище? Нима трябва повече да изреждам? Кой не би признал, че правда има в думите ми? Не е ли вярно, че най-големите бисери тъпчем с нозете си? Защото не сме ги оценили. Не можем още да разсъждаваме като Христос: „Извади го... отсечи я... по-добре”. Виждате ли какво ние ценим и какво Христос? Похитените олтари отново трябва да бъдат осветени; да се наведем и от калта да извадим неоченените бисери; да възстановим вечните авторитети. Не в калта трябва да бъде Бог, но на трона на живота; не в греха да се дави душата човешка, но да стигне планината на преображението. Човек трябва най-сетне да види своята скъпа заблуда и сам да я захвърли.

Преоценката

„Смятам всичко за измет”. Без изключение и само с едно условие: „Христос да придобия”. Ето ви най-смелите слова, които някога са се откъсвали от човешки уста.

А това „всичко” бе много всъщност. Едва ли някой от нас има толкова. И все пак, за малкото, което имаме, не смеем да кажем, че го считаме за измет. Колко сме назад от Павел! А той можа да направи това, защото бе дошъл до познание на най-голямото благо в живота – Христос. Както бледнеят звездите при изгрев слънце, така и всичко губи стойност пред Христос. Мярката при тая преценка може да бъде само Христос. Което ни доближава до Него, добро е; което иска да Го затъмни или измести, е зло.

Кое преосмисля апостолът?

1. „Обрязан” (Фил.3:5).

С това е станал участник в завета Господен и част от религиозната община. Как твърдо държаха евреите на това! Бог го беше заповядал на старовременните. А Павел го счита за измет. Има нещо ново, по-важно и блестящо, което някои не можеха да видят. Над нашата религиозна формалност стои Христос, Той е над всичко останало.

2. „Евреин от евреи” (3:5).

Потомък и издънка на избрания Божий народ, в жилите му тече чиста и благородна кръв. Мнозина се биеха в гърдите и казваха: „Ние сме синове на Авраам”. Че какво от това? Всичко той счита за измет. Над кръвта и рода стои Бог. Да се пазим от голямата опасност, която днес залива света: създаването на национални богове.

3. „Спрямо закона фарисей” (3:5).

Той бе седял при нозете на знатен учител и би го надминал. Чудно бъдеще му се усмихваше. Име, положение, пари, почест, влияние, щеше да ги има в изобилие. Но чуйте какво той казва: „Смятам всичко за измет”. Странен човек със странни разбираня.

4. „По ревност – гонител на църквата” (3:6).

Той не бе от хладките, нерешителните, страхливите, ленивите. Той любеше Бога и делото Му. Не знаеше сън, нямаше почивка, не познаваше покой. Ревността го изяде. Ако някой е работил за Бога, той най-много. Но и на това не разчита. И то е измет. Над нашите заслуги стои Христос.

5. „Непорочен” (3:6).

Най-съвестно е изпълнявал и най-последното предписание на закона. Съвестта му е спокойна, дългът е изпълнен, животът е съдържателен. И все пак всичко сметна за измет. Над нашата себеправедност стои Христос. Кой ще го разбере? Роднини и приятели го считат за загубен. Та той обръща света наопаки!

Ето в това се състои преоценката. „Смятам всичко за измет”. Хората не могат да разберат Павел, нито да го оправдаят. Но ще рече ли това, че той е на крив път? Тази голяма преоценка има своите сладости, които са достъпни само за тия, които я направят.

Целта

Една е тя, всичко към нея трябва да бъде насочено. В Христос се пренася центърът на живота; в Него намираме своите радости. Така трябва да бъде. Сам Той казва: „Който обича баща или майка повече от Мен, не е достоен за Мен” (Матей 10:37).

1. Христос да позная.

Това ми е най-голямата цел, всичко е в помощ на тоя идеал. Знанието за земното на земята си остава. Блажен е този, който за бъдното се приготви.

2. На Христос да се уподобявам.

Единствената ми задача и работа. Това е градеж, това е придобивка. Солиден характер е повече от солидна къща; просветена душа, повече от професионален ум.

Примерът е даден. Има ли смели между нас? Кой ще реши да върви по тия стъпки? Не бойте се: не ще загубите. Когато Бог иска нещо от нас, желае по-добро да ни даде. Дайте тялото, за да спасите душата; дайте времето, за да добиете вечността; дайте земята, за да наследите небето. Това е идеалната и единствено правилна преоценка на ценностите.

Амин.

София, 10 юли 1938 г.

Задачите на деня

*„И така, да не спим, както другите,
а да бъдем будни и трезвени.“*

(1 Сол. 5:6)

Изключителните времена изискват изключителни личности, изключителни характери и начин на живот. Не може да се живее както и да е, или както е било преди години, в спокойните и благи времена. Не може да бъдем същите, както досега. Големите студове искат специална подготовка, големите горещини също. За големите събития се отнася същото.

Апостолът пише на своите братя за Господния ден. Той ще бъде ден велик, ден на разчистване, ден на отплата, ден на Божие тържество, начало на нова ера. И за него хората трябва непременно да бъдат отдалече готови. Денят Господен поставя изключителни задачи на вярващите.

Нима днешните времена, само тях да вземем предвид, не са нещо рядко? Не са ли те нещо извънредно? Не могат ли да бъдат схванати като предвестници на Господния ден? Тогава не се ли налага и нам специална подготовка за него?

Задачи има за всички. Като граждани на тая страна, ние имаме задачата да проявим любов, вяност, пожертвувателност, единство повече от всеки друг път. Като работници от нас се иска повече продуктивност, амбиция и съвестност. Но ако погледнем на себе си в качеството на християни, дали нямаме, успоредно с всички останали, специални задачи? Какво трябва да бъде нашето поведение днес? Какви трябва да бъдем?

Още отначало можем да кажем: не като другите. „Вие не сте в тъмнина” – се казва. Повече се иска от нас. Да видим какво.

1. Да бъдем трезвени.

За да разберем дълбокия смисъл на това понятие, нека си представим образа на пияницата. Помътнял поглед, мъгла, треперещи ръце, клатушкащи се нозе, нестабилност, не се държи на краката си. Не може да види нито красивото пред себе си, нито опасностите. Не знае какво върши.

Противното на това е да сме трезвени. Ясно виждане, правилна преценка на нещата.

Да не се опияняваме, да не губим мярката! Да не се подмамваме! Да не живеем в лъжовен свят! Да избираме доброто! Да имаме бистро съзнание! Нека бъдем хора с правилно мислене. Това е основното и най-важното за човека.

2. Да бъдем будни.

Дяволът не спи, сатана и злото ни следят на всяка стъпка. Толкова много опасности има за нас като хора! Зеделецът бди над своите нивя, занаятчията над своите инструменти, домакинята над къщата си. А със себе си какво правим? Къщите ги осигуряваме, заключваме, преглеждаме. А сърцата си? А мислите си? А чувства-та си? Не пускаме ли всяка чужда мисъл, не се ли влияем от злото, сатана не идва ли често у нас? Не сме ли занемарили вътрешния си живот? Имаме ли верни стражи? Когато видим враг и зло, браним ли се с все сила? Или са отгъкани душите ни като пътища? Там не бива да стъпва ничий вражи крак!

Да не изпускаме благоприятните случаи, когато бихме могли да се проявим като християни. Да не проспиваме живота си.

3. Да бъдем въоръжени.

„Нека облечем...” (1 Солунци 5:8). За борбата се иска и подготовка – да имаме вяра, любов, простителни сърца, просветени умове, сила да носим. Вдъхновение, насърчение, молитви, среда, просвета. Библия, църква, братя и сестри, Святия Дух. С това ще се браним и живеем.

4. Да бъдем работливи.

„Да живеем заедно с Него” (5:10). С Исус Христос. С Него

да говорим, с Него да мислим, с Него да ходим. Християнството не е вече теория, то е достигнало втората си фаза: практическото приложение – да се живее според християнските принципи. Сега е време. Сега има най-голяма нужда.

5. Да привличаме и другите.

„Насърчавайте се помежду си” (5:11). Не мислете само за себе си, не се чувствайте откъснати. Мислете и за другите. Поставете си задача да помогнете и други да станат живи и пламенни християни. Нека и другите да мислят като нас, да живеят като нас. За Библията това е мисионерски дух. Да печелим души за Христовата кауза! Да завладеем света!

Ако работникът не работи, ако лекарят или учителят, или хлебарят не изпълнят своята задача, ще бъдем недоволни, защото страдаме от това. А ако християнинът не изпълни мисията си, до какво ще доведе това?

Да се заловим за работа! Сега знаем какво се иска от нас, остава да го изпълним.

Амин.

София, 8 февруари 1942 г.

Една забравена добродетел – благодарността

*„За всичко благодарете,
защото това е Божията воля за вас в Христос Исус.”
(1 Сол. 5:18)*

Приятели, тоя път ще се занимаем с една забравена добродетел на човека, особено на християнина. Между многото други добродетели има една, което е рядко цвете в градината на живота – ще го срещнете само тук-там да надига срамежливо и незабелязано своята главичка. Тази добродетел ние всички, даже християните, жестоко сме прокудили от своя живот. Пренебрегнали сме я и сме я отхвърлили. Рядко ще я срещнете по големите градски площади и широки улици, където мнозинството гъмжи, където животът кипи; рядко ще я видите да се отбива под нечий покрив, където е приета като скъпа гостенка. Тая нещастница е благодарността.

Един руски поет разказва: „Веднъж Бог решил да повика всички човешки добродетели. Той им устроил едно блестящо пиршество. Случило се така, че две от тях, които тук, долу, на земята никога не били се срещали, седнали една до друга за пръв път и сам Бог бил принуден да ги запознае една друга: Благодарност и Благодарност се казвали те”.

Видове благодарност

1. Към хората.

Към ония, с които ние непосредствено сме свързани, които са винаги пред нас, чието съдействие толкова често сме изпитвали.

А. От миналото. Става дума за тези, които с неимоверни усилия

и труд са се борили и побеждавали живота; които не са се оттегляли страхливо назад пред неговите многобройни и сериозни изисквания; които са принесли хиляди жертви, дали са най-скъпото си и благодарение на това са успели да създадат нещо, което ги е надживяло; които са ни завещали ценности, придобити с толкова много труд и мъки.

Б. От настоящето. Тези, с които ние вървим сега ръка за ръка по пътя на живота. Хора, които са протегнали толкова пъти своята десница към нас, за да ни помогнат; хора, които нежно ни обливат със своята гореща любов и непрестанни грижи; които в тъмните и опасни дни са ни били светлина и опора.

2. Към Бога.

Още по-далеч да отидем. Той е върховният Благодетел, Той е над всичко. В Неговата десница е животът ни. Най-чиста и заслужена е благодарността към Бога.

Що е благодарността към Бога

1. Отговор необходим.

Обикновено ние впиваме своя поглед само в това, което получаваме. Вперили сме очи изключително в него. И протягаме треперещи от алчност ръце да получим нещо или да го задържим за себе си, но това е всичко, което вършим. Само облагата представлява за нас интерес. А това е вече една черна неблагодарност, едно ужасно незачитане, бих го нарекъл нахалство. Та кое стои по-горе: онова, което ни е дадено, или онзи, който дава?

А благодарността е онзи поглед, който ние отместваме от дара, от полученото, онова, което е вложено в ръцете, каквото и да е то, добро или зло, за да го отправим към онзи, който дава. Тя е поглед от нещото към личността. Тя е признателност към онзи, който е създал и пратил това, което имаме. Тя е нашият необходим отговор на неговото нямо запитване.

2. Твърдо убеждение, че Бог е изворът на всичко.

Убеждение, че Той попълва празнотите в живота; че малкото и нищожното, което ние сега имаме, е само един залог и предвестник

на онова, което трябва да стане. Нека гледаме на нуждите и неволите като на една врата за Божията помощ; на своята немощ като случай, където Бог осезателно може да се прояви.

Така например когато Христос е стоял пред тъмния гроб на Лазар, Той благодарил, защото бил твърдо убеден, че Бог може да попълни и тази голяма празнота. Така можем да си обясним и благодарността на Павел над кипящото, развълнувано море; то пее своята зла песен, а той благодари на Бога. Чудно, нали? Ето ви благодарността като убеждение.

3. Пълно признаване на нашата зависимост.

Ние не се облягаме вече само на себе си, не сме вече горди. Съзираме своите недостойнства и недостатъци. По един тържествен начин признаваме, че всичко онова, което сме, нашата същина, достойнства, дарби и прояви, са от Бога; че всичко онова, което имаме, което сме успели да придобием, го дължим пак Нему; че целият ни живот зависи напълно, във всяко отношение от Него. Съзнаваме, че сме завинаги свързани с Бога като Негово творение. Нашата благодарност е израз на това съзнание.

За какво да благодарим?

Можем ли ние днес да говорим за благодарност? На какво основание? Нали има сега толкова много нужди и неволи? Нали толкова много се задушават просто в тесните рамки на живота? Нали толкова много потъват в морето на страданията? Навсякъде около нас ние чуваме само хилядите гласове на недоволството и протестите. Може ли да става дума за благодарност? Да. Веднъж, изправен пред 5 000 гладни стомаси, Христос благодарил, имайки в ръката Си само 5 хляба. Нямаме ли сега повече?

1. Христос.

За това, че в Негово лице нашите загубени души са намерили своя Спасител. Благодарение на Него ние сме въведени от смърт в живот. Той е нашата светлина в живота, когато около нас е тъмно; Той е здравата опора, когато бури се развилнеят около нас; Той е пътят, когато сме в безпътица; Той е простряна ръка, когато сме паднали; Той дарява нам, смъртните, вечност.

2. Ежедневната Му промисъл.

За всичко трябва да сме Му благодарни. Всичко идва от Него. Попитай се: кой ми даде дихание, очи, за да виждам красотата на природата; уши, за да се наслаждавам на хармонията? Слънчевия лъч; радостната минута; усмивката, разцъфнала като пролетните цветя; любовта, която гали нежно и въздига, която ме прави неземно щастлив; смелите мисли, които се носят над необятните небесни висини и проникват в най-дълбоките тайни? Всичко е един велик дар Божий. Ние сме постоянно обградени от него. Ако не бе Бог, тогава какво щеше да стане със слънцето, земята, родината, която обичам? Той е изворът на живот. Всеки един от нас е клонка от едно голямо дърво, капка от океана. Това, че дървото расте, това, че водата тече, се дължи пак само Нему.

3. Голямото Му търпение.

Ползата от благодарността

1. Облагородява.

Не сме вече неблагодарници, нахалници, мошеници, които изнудват Бога.

2. Освежава.

Който винаги благодари, няма време за обезсърчаване. Той е радостен и крепък духом, защото в малкото вижда залог за изобилие в нещастията, даже пръст Божий.

Нека бъдем винаги благодарни. Това чувство да не загасва никога, защото който е престанал веднъж да благодари, той никога не е бил истински благодарен. Целият ни живот да бъде една възторжена благодарствена песен.

Амин.

София, 6 август 1933 г.

Самоков, 11 август 1933 г., Лятно училище.

Какво да правим?

„Всичко изпитвайте, дръжте доброто.”

(1 Сол. 5:21)

В зората на своето съществуване младите християнски църкви са имали своите разнообразни нужди и тежки проблеми за разрешаване. Днес ние сме склонни да идеализираме онова, което е отбелязано на първата страница на християнската история. Но всъщност положението е било друго. Както днес, така и тогава, е имало вътрешни борби, разцепления, мъчнотии, кризи. И само при едно такова положение можа да се роди класическата мисъл на най-големия християнин Павел: „Всичко изпитвайте, дръжте доброто”.

Какъв замах, какъв полет на мисълта, какъв простор! Едно чудесно съчетание на две вечни и неразделни истини. Кой би посмьл да се мери с него? Познавате ли нещо по-възвишено, но и по-практично от това? Аз не.

„Какво да правим?” – това е въпросът, който и с болка, и с недоверие вече се задава почти от всички. Защото времената, в които живеем, са тежки, изключителни. Хората са и обезсърчени, и замаяни; не знаят накъде да поемат. Кипеж има: идеи, системи. Тъкмо на тия времена и на това настроение християнството има какво да отговори и с какво да послужи: „Всичко изпитвайте, дръжте доброто”.

Логически нашият стих се състои от две части, които всъщност представляват отговор на горния въпрос. Запитахме ли се: „Какво да правим”, като ехо Библията ни отвръща: „Всичко изпитвайте, дръжте доброто”.

„Всичко изпитвайте”

Християнинът, това лежи в неговото естество, не спира никога. Нито неговото знание, нито неговите добродетели са стигнали

крайната точка на развитие. Той винаги се стреми към нещо повече. Негов дълг е да изпита всичко; ако не прави това, пропада. Право е сравнението, че християнинът е подобен на луната: също като нея, или се увеличава, или намалява.

1. Оставете предразсъдъците.

„Всичко”. На пръв поглед сякаш чезнат каквито и да било граници на позволено и непозволено и ние стоим в почуда пред тая мисъл. Нима е възможно? Еретично звучи едно такова твърдение. А всъщност чрез него се открояват и проблясват широтата и свободата, с които се характеризира християнството. То никак не е ограничено, тясно, както ограничените мислят за него. Напротив, „ако Синът ви освободи, ще бъдете наистина свободни”.

„Всичко изпитвайте”; търсете навсякъде с надежда и убеждение, че има нещо добро. Никога не бива да сме подозрителни и недоверчиви. Никога не бива да отричаме и отказваме предварително. Хората могат да обвиняват, клеймят, отричат, даже и да хулят, но ние трябва да си изработим свое мнение.

А има ли нещо по-лошо от предразсъдъка? Колко дребни, смешни и жалки стават хората, когато се оставят под неговото влияние. Колко злини е причинил той; колко добро е загинало, неоткрито или непризнато. Той е сляп и свиреп.

„Изпитвайте” и ще намерите много истини и добрини, а това ще бъде само от полза.

2. Оставете лекомислието.

Въпреки голямата свобода, която ни се дава, ние не можем, нито пък бива да задържаме всичко в себе си. Както това, което вече имаме, така и онова, което ни се предлага, трябва да мине през горнилото на нашата преценка. Другите могат да се гордеят със своето, да предлагат и обещават, но в никой случай не можем да приемем със затворени очи, което ни се дава. Проверявайте дали е вярно, дали е така, както изглежда и както се твърди.

Времената са лукави. Фалш и лъжа се ширят. Под мантията на набожността се крие понякога порокът. Сатана се явява в образ на светъл ангел. И ако сте по-бдителни, не ще бъдете лъгани, или поне по-малко. Не ще има плач, измамни надежди и горчиво разкаяние.

Проверете безверието си, с което толкова се гордеете; изпитайте лицемерието, с което често си служите; дали някога не ще плачете горко? Преоценка на ценностите.

3. Оставете обезсърчаването.

А от него ние страдаме извънредно много, в него се задушаваме и давим. То парализира нашите сили и ни прави неспособни за борбата в живота. А християнството иска да ни направи сръчни работници и смели борци.

Може да е мрачно пред очите ви, може да не виждате изход, да мислите, че християнството замира, че положението е безнадеждно. Може да сте готови отчаяно да отпуснете ръце, но преди да сторите това, „изпитайте всичко“. Дали няма друга възможност? Докато не сме направили това, нямаме право и не бива да спираме.

Какви чудни простори ни се откриват за работа и възмогване! Къде другаде ги има?

„Дръжте доброто“

Тук не се поставя абсолютно никакво условие, апостолът е крайно категоричен. И при самото изпитване, и като краен резултат трябва да държим само едно: доброто. А добро за нас е онова, което е съгласно с Бога, богоугодно. Не сме ние, които ще го определяме, тук се прилага само Божията мярка, ние само ще го държим.

1. То да ви е принцип.

Не се съгласявайте с всичко. Не можете да служите на двама господари. Не прибягвайте до компромиси. В никой случай не одобрявайте, което е против Бога. Дръжте само доброто, а не каквото попадне или каквото е угодно.

2. То да ви е ориентир.

Не се нагаждайте, нито се съобразявайте с хората и времето, когато това е в ущърб на доброто. Да сме независими от хорското мнение. Те могат да критикуват, те могат да осмиват, да ни наричат старомодни; това си остава само тяхно мнение и нищо повече. Да не забравяме: ние не служим на хората, а на Бога. „Не се съобразявайте с тоя свят“.

3. То да ви е над всичко.

Въпреки всичко. Може да не е никак лесно; може да ви заплашват, с това да се излагате на риск, да понасяте жертви. За нищо да не се поскъпите. Доброто е по-ценно от спокойствието, парите, името, положението, даже живота. Каквото и да става, „дръжте доброто“, винаги. Не ставайте продажници.

„Какво да правим?“ – въпрос модерен, рожба на новото време. „Всичко изпитвайте“ – отговор стар, но навременен и правилен. Има ли нещо по-достойно и по-належащо от това?

Сега ни остават тия две неща: когато хората се питат какво да правят, да им кажем: „Изпитвайте всичко, дръжте доброто“. А самите ние, щом го знаем, да го сторим.

Амин.

София, 6 февруари 1938 г.

Американски колеж, 3 април 1938 г.

Кой е служител на Христос?

*„В това, като съветвах братята,
ще бъдеш добър служител на Исус Христос...”*

(1 Тим. 4:6)

Приятелю, този път ще се занимаем с предмета: „Кой е служител на Христос?”. Великият апостол Павел, който не пожали нищо и посвети живота си на Него, времето и силите си в служба на Него, се обръща братски към младия Тимотей и му дава своите наставления. Той иска да направи от него един „добър служител на Исус Христос”.

Служенето е велико призвание

Голяма бе мисията на Христос. Почти никой не го разбира тогава. Пък и днес малцина го разбират. Само за 3 години Той стори едно велико дело, най-великото и светлото на тая земя. Като свидетел и доказателство за това стои Голгота. Кратко време бе отредено на Христос да бъде заедно с онези, които бе избрал за Свои ученици. Злобата и безумието човешко Го отстраниха, не можеха повече да Го търпят. Но отивайки си, прогонен позорно от грешните синове на тая земя, Той остави след Себе Си други ръце, живи и дейни, които трябваше да довършват започнатото дело, да го разпространят. Той им бе казал: „Аз ще бъда с вас”. Ето как те се явяват като Негови заместници.

Помислете само какво значи това. Каква голяма чест се дава на малкия човек с това да бъде служител на Христос. Няма нищо по-грандиозно от това. И ние всички сме призовани не да прекарваме живота си удобно, не да бъдем горделиви поради онова, което сме получили от Него, но да Му служим. Трудното с великото е съчетано в служенето на Христос.

Кой е служител на Христос?

Мнозина си правят илюзии, че са Негови. Мнозина се представят пред другите за такива. Но те или себе си лъжат, или искат другите да мамят. Защото те не са пропити от съзнанието за голямото и дълбоко значение на служенето, вземат го за нещо много повърхностно. А то не е такава.

1. Не който просто следва Неговите принципи.

Колкото и красиви да са те, колкото и съвършени да са. Те са напълно достойни да се посвети човек на тях, но все пак това не е достатъчно. Апостолите не станаха такива само защото прогласиха и подеха завещаните им от Христос принципи. Да бъдеш служител не е като да си привърженик на някое пробиващо си път и борещо се за утвърждаване учение; не е като да си се посветил на някоя благородна идея. То е нещо повече. Тук човек сам избира средствата; сам определя пътищата, по които трябва да върви.

2. Който Го има за Господар.

Който иска да служи, трябва да се превие и подслони под един друг, Който е много по-голям от него. Той трябва да има Един, Когото да почита много повече от себе си, и с Него да бъде в постоянна връзка. Да служиш, ще рече да се оставиш на разположение на господаря. Ще рече да вършиш волята на Господа. От Него да получаваш поръчки, Той да ти бъде инструктор в живота.

3. Който получава ориентир.

Това не значи, че служителят знае всичко, но той притежава винаги яснота относно дадена задача в даден момент. Той знае що да върши. Служителят стои при своя Господ. Той му е върховният Вдъхновител в живота. Той му е показалец в голямата безпътица. Той му е звезда в тъмната нощ. Служителят може да остави нещо настрана, което види, че не може да стори. Той се моли, та Господарят му да повика друг за тая служба.

4. Който е готов да скъса с нещо заради Него.

Да се отдръпне от всичко онова, което би спъвало неговото призвание. Не е възможно някой да се е срещнал с Христос и пак да си остане на същото положение и становище в живота. Да станеш Христов, това води след себе си големи последствия: или раздаване на богатството, което е оплело в мрежите си нещастното човешко, лакомо

сърце, или обръщане гръб на близките, които ни теглят назад, или пък промяна на цялото житейско поприще. Не че Христос не зачита всичко това, не че Той иска да пренебрегнем домашните и семейни задължения, но в момента, когато трябва, Той обявява една голяма мобилизация.

5. Който доброволно служи.

Службата на Христос в никой случай не може да бъде принудителна и натрапена. Сам човек трябва да се нареди като доброволец в строя Христов. Любовта към Оногова, Комуто служи, е единствената подбуда за човека. Радостта ще подслажда тежките и горчиви негови дни.

6. Който само Нему служи.

Всички други Христос не ги признава. „Който не е с нас, той е против нас”. Такива Той нарича „наемници”. „Не можете да служите на двама господари”.

Условието да се стане служител

За да може да отиде човек дотам, да стане истински служител на Христос, трябва да стане нещо особено с неговото сърце. То трябва да бъде разтърсено. То трябва да бъде стоплено. Нужна е една основна промяна. Тя се причинява от Святия Дух. Без Него не може. Той действа, подготвя почвата и пробужда заспалия и го води. „Без Святия Дух никой не може да нарече Христос Господ”.

Отговорността на служителя

Тя е голяма. Дават се таланти в ръцете ни, за които ще се иска сметка. Ние трябва да отговаряме за себе си, пък и за другите. Делото, на което е поставен служителят, е велико. Колкото и трудни и неблагоприятни да са условията, ние трябва да работим. Дали службата ще успее, това не зависи от нас, то не е наше. Важното е дали ние ще я изпълним.

Нека отсега нататък да се посветим напълно. Всичко да сложим и да жертваме за Христос. Нищо да не скъпим. Да принесем живота си в служба само Нему. Да бъдем „добри служители Христови”.

Амин.

София, 10 септември 1933 г.

Християнски дух

*„Защото Бог ни е дал дух не на страх,
а на сила, любов и себевладение.”*

(2 Тим. 1:7)

Енергичният и способен апостол Павел, който разнесе Христовата вест надлъж и нашир по целия тогавашен свят, говори на своя възлюбен млад ученик Тимотей за духа, който винаги трябва да обитава в неговата гръд, която едва започва да се сблъсква с мъчнотиите и трудностите на живота. Хората чувстваха, че в Павел има нещо особено, изключително, ново и силно, и това ги привличаше. Този дух го водеше, крепеше; с него той завладя света за Христос.

Всеки християнин трябва да бъде носител на християнски дух, да се отличава от останалия свят. Да има дух въобще. Колко са без него, като мъртви! Тоя дух трябва да ни движи, да се проявява в ежедневието; него трябва да го има в нас, в домовете ни, в църквата ни. Ако вън е студено, тук да е топло; ако навън е страшно, тук – безопасно; в нас да не е тъжно, а радостно; не тъмно, а светло.

И с този дух трябва да се стремим да повлияем на останалия свят. Ние да поддържаме, да даваме тон, да водим, да завладеем хората. Да имаме една духовна установеност; врязване на принципи в нас; да живеем по тях.

1. Не боязън.

А това е характерното за света. Така е било винаги. Дух на страх е измъчвал хората на всички времена и народи. Той е обхванал и учени, и прости. Той е страшно зло. Парализира силите, спира творчеството, тика към грешки.

А. Пред хората. Ние се нагаждаме към тяхното мнение, боим се от него и така незабелязано се приравняваме с тях. Страхуваме се

от техните присмехи, от това, че могат да се надсмеят над нашата вяра и разбирания, над нашата религия, над нашия Бог. Боим се от тяхната омраза, от това, че ще ни навредят. Но какво могат да сторят те на душите ни? Бойте се от този, който може и душа, и тяло да погуби. Хората нямат толкова власт. Защо?

Б. Пред мъчнотиите. А с такива е пълен животът. Това го знаят младите, едва пристъпили неговия праг, знаят го и старите, които отдавна се борят. Боим се да не останем без хляб, без средства, без работа, без здраве. Издигнете се над всичко това. Нима Бог не е по-силен от всичко? Той върши чудеса.

В. Пред неизвестното. Какво ще донесе утрешният ден? Какво ще стане с нас и близките ни? Не идва ли всичко от Бога? Не ще ли бъде Той с нас? Какво ни ползва нашият страх? „Достатъчна е на всеки ден неговата злоба” (Матей 6:34).

Нищо да не ни плаши. Библията го казва толкова често: „И в долината на мрачната сянка ако ходя, няма да се уплаша от зло” (Псалм 23:4); „Не бойте се, защото, ето, благовестявам ви голяма радост” (Лука 2:10); „Защото не сте приели дух на робство, та пак да живеете в страх...” (Римляни 8:15). Няма християнство, където има страх. Бъдете смели и спокойни!

2. Сила.

Тя да се чувства; където и да отидат християните, да се излъчва от тях; да завладяват; да има в тях нещо мощно. Слабите на са с Бога. Животът е борба, иска се сила и сръчност, още повече ако искаш като християнин да го преминеш. С пазене, отстъпки, молби и съжаления, компромиси не се печели свят за Христос.

На игрището в Атина имало три стълба с надписи: „Покажи се като мъж” – влез в състезанието; „Бързай” – нищо да не те спре; „Издърж докрай” – свърши победоносно.

А. Да рушим. Старото да премахнем, да смажем злото, да изкореним плевелите, да разбием идолите, да сринем лъжливите олтари, да разбием невежеството.

Б. Да градим. Да сеем семената на доброто, да пръскаме светлина, да избавяме души, да носим знамето Христово, да зидаме царството Му, да полагаме основите на нов живот.

3. Любов.

Няма място за омраза, няма място за безразличие. Да носим топлина и светлина, думите да са благи, усмивката да е искрена, сърцето да е съчувствително.

А. За жертви. Да се притичваме на помощ, да вдигаме падналия, да утешаваме наскърбения, да мислим за другите, да даваме за тях.

Б. За прошка. Да не се спираме и да не се занимаваме само с грешките на другите. Да не отмъщаваме. Както Бог ни прощава, така и ние да прощаваме.

4. Себевладение.

Да си господар над думите и делата си. Да не ставаш за смях и за препъване. Да се държиш достойно.

А. На определения момент. Колко неща ни дразнят! Всеки миг сме готови да избухнем, да се помамим. Носи своя кръст като Христос! Той ни дума не отвърна.

Б. Постоянно. Не чужда ръка да хвърля семена в нашата духовна градина. Сами да допускаме и отглеждаме доброто в себе си.

Тези трите трябва да са заедно, защото сила без любов е бруталност; любов без сила е празна сантименталност. Бог дава този дух. Нека ние се изпълним само от него и само него да разнасяме.

Амин.

София, 8 март 1936 г.

Един добър войник

„Съучаствай в страданията като добър войник на Исус Христос.”

(2 Тим. 2:3)

„Като добър войник”. Живеем във военни времена. Грохотът на многомилionни армии се носи до ушите ни. Ние тръпнем пред ужасите на избитите и писъка на сирените; тръпнем също от почуда пред невидания героизъм. Войната влияе и на мислите ни.

Нека да сме наясно: войната е зло. Ние трябва да сме за мир и човещина.

За добри войници ни говори Библията: Исус Навин, Йеремия, Геден, Давид, Павел. Пък и днес, като някога, ги има – не обикновени хора, но герои. Не можем да не се поклоним пред титаничния подвиг; не можем да не тръпнем пред извършеното чудо.

Добри войници е имало винаги в историята: от най-стари времена, та чак до днес. Може да не знаем за техните имена, но ние никога не ще забравим героичните им дела. Достатъчно е да спомена само няколко имена, и знам, че тръпки ще полазят по вашите тела. Кой не знае за Термопили („Горещи врата”), където Леонид със своите 300 смели спартанци учудиха със смъртта си безчетните персийски пълчища? Това бяха воители. Може ли някой да заличи от нашата памет името Шипка? Никога. Там шепа герои искаха планината да вземат в ръцете си, та с нея да смажат вековния враг. Кой не е чел с притаен дъх за Вердюн³, който години наред бе атакуван със стомана и динамит и където един благороден народ твърдо заяви: „Тук ще умра, но

3 Вердюн – битката при Вердюн по време на Първата световна война продължава от 21 февруари до 18 декември 1916 г. и е известна като „месомелачката” поради изключително големия брой на жертвите. П-р Литов има предвид позиционната, окопна война, която на Западния фронт продължава четири години.

няма да отстъпя”)? Може ли да не се трогне човек и от героите в Скапа Флоу⁴, които избързаха да призват смъртта, а не да чакат позора? Това са воители. Светът ги сочи за пример и се вдъхновява от смелите им подвизи.

Участ, така завидна, бихме могли и ние да имаме, всички. Като християни ние имаме един светъл и велик завет, който понякога забравяме, за жалост. Той е заветът на Павел към младия Тимотей: „Съучаствай в страданията като добър войник на Исус Христос”. Ето нашето призвание, ето един идеал, който може да възпламени всяко сърце, ето една задача, която може да осмисли и възвиси всеки живот.

Готови ли сме да изпълним завета на апостола?

Като войник

Проста служба, скромна, но славна и велика. Не заповедници, не капитани и генерали, не славолюбие и блясък. Прости служители. Само войник, нищо повече. Водачът е Христос.

Има толкова много видове войски. Всеки има своето място, според своите дарби и способности. Един със своите пари, друг със своята любов, трети със свидетелстване, разнасяне на библии, покани, довеждане хора, насърчение, миротворство, сплотяване, молитви, писане, проповядване, живот.

Във вечната борба

Има една борба, която никога не стихва – между доброто и злото, между смъртта и живота, между Бога и Сатана. Кипи още от сътворението на света. Ето къде сме поставени. Щем, не щем, ние служим или на единия, или на другия. Или ще победим, или ще бъдем евтини жертви, тор. Нима в нас няма амбиция?

За Христос

Ето за кого трябва да се борим, мъчим, страдаме, жертваме. За Христос, това е най-добрият избор, най-благородната борба, най-възвишеният идеал. Всичко друго бледнее пред Него. Трябва да сме с открити чела, с гордост под знамето Му.

4 Скапа Флоу – главна база на британските военноморски сили по време на двете световни войни, прицелна точка на немския подводен флот.

Мобилизацията

Тя започва от онзи момент, когато Бог казва: „Върви след Мен”; „Идете по целия свят”; „Дерзайте”.

За нас тя започва, когато чуем гласа Му, когато проговори на нашите души, когато затрогне сърцата ни. Не ожесточавайте сърцата си.

Казармата

Това е църквата. Не може без нея, никой войник не отива направо на фронта, без предварително обучение. Тук ще се просветим и приготвим за тежката борба.

Фронгът

Това е обширният живот. Място има много, случаи безброй. Да се борим със злото, греха и Сатана вън, където ги намерим. Да се борим със себе си. Вътрешните врагове да умъртвяваме. Пази духа, съвестта си, мира си, чистотата си, спасението си.

Службата

Тя е доживотна. Тук няма отпуски и уволнения. Тук няма почивка. Как може християнинът да остави честността, вярата, любовта настрана, за да си почине? Това би било противоречие. Винаги, навсякъде той си остава същият: войник Христов. Той не може да прави компромиси, не може да се отклонява.

Знамето

Това е кръст. То е символ на жертва и посвещение, готовност на всичко. Победа чрез жертва, жертва чрез смърт.

Оръжието

С какво ще победи? С огън, меч, отрова, газ, взрив? Не. „Побеждавай злото чрез добро” (Рим. 12:21). Чрез търпение, любов, прошка. В Еф. 6:13-17 е описано Божието всеоръжие.

Наградата.

„Блажени сте, когато ви хулят и ви гонят” (Матей 5:11). Имената ни биват записани не на паметник, но в книгата на живота.

Добър войник.

Има и лоши. Минават за войници, но никаква полза от тях, повече пречат. И ние сме войници, но какви? Това е важно. Нека се запита всеки: ако всички са като мен, какво ще стане с делото Христово?

Кой е добър? Който притежава:

1. Обич.

Службата му не е ангария, не е наказание, не е принуждение. Душата му е спечелена.

2. Смелост.

Не се крие, не се свива, не трепери, но рискува: „Който изгуби живота си...”.

3. Послушание.

Своеволието няма място в Христовата служба, необуздаността е изключена. Желязна дисциплина.

4. Вярност.

Шпионажът, предателството, бягството са позор. Един може да стане причина фронтът да се пробие. Не само за себе си, но и за другите да мислим; което правим, е от значение и за тях.

5. Будност.

Готовност за нови атаки.

6. Въоръжение.

Дух и Слово.

7. Вярa в победата.

Служим не на пропаднала идея, но на нещо, което тепърва ще възкръсва.

„Съучаствай” – има други, не си сам. Имало е преди теб, продължи делото им. Има сега, нареди се до тях, присъедини се.

С това съзнание за живота аз съм Христов войник. Всеки нека се отдаде на тази служба!

Амин.

София, 5 ноември 1939 г.

София, 6 юли 1941 г., „Като добър войник”

Личната ти карта

„... Господ познава Своите Си...”

(2 Тим. 2:19)

Личната ти карта – нещо обикновено. Почти всеки трябва да я има от известна възраст. Кой не познава нейния вид? Тя се издава за осъществяване на контрол и за осигуряване на реда и сигурността.

И ние имаме същата цел днес. Освен личната карта, която носим в чантата си, има още една, която е забравена. Да я попълним! За нея ще говоря днес.

1. Царство Божие.

И там книги се водят. Лк. 10:20: „Имената ви са написани на небесата”. Откр. 20:12: „И едни книги се разгънаха”.

2. Религиозно отделение.

Вместо гражданско. И за твоето верско и духовно състояние се проявяват грижи и интереси.

3. Номер.

Мт. 22:14: „Защото мнозина са поканени”. Един от тях. Бог се грижи за нас. Включил ни е в плана Си.

4. Име.

Обикновеното ти име не ме интересува.

А. Собствено. Рим. 3:23: „всички съгрешиха”. Грешник. Собствено, т.е. истинско. Това е истината. Пък не е ли вярно? Нали познавам?

Б. Бащино: Йоан 8:44: „Ваш баща е дяволът”. Дявол; или Сатанински.

5. Занятие.

Бит. 4:10: „Какво си направил?”. Каин уби; Адам сгреша; Авел

принесе жертва; други: разрушават, градят, говорят, лъжат, крадат, лицемерничат.

6. Роден.

Йоан 3:3: „Истина, истина ти казвам: Ако не се роди някой отново, не може да види Божието царство”. Духовно рождение имаш ли? Веднъж роден, два пъти ще умреш, два пъти роден, веднъж ще умреш.

7. Месторождение.

Света. 1 Йоан 5:19: „Целият свят лежи в лукавия”. Това да знаеш. Ето родината ти.

8. Предишно местожителство.

Пс. 1:1: „съвета на нечестивите, пътя на грешните, събранието на присмивателите”. Това е било твоето общество.

9. Сегашно местожителство.

Лк. 5:10: „Отсега нататък ще ловиш човеци”.

Пс.23:6: „И аз ще живея завинаги в дома Господен”.

10. Народност.

Йер. 7:23: „Аз ще ви бъда Бог, и вие ще Ми бъдете народ”. Ние сме милиони, най-силното движение на земята.

11. Религия.

Мат. 7:21: „Не всеки, който Ми казва: Господи, Господи... но който върши волята на Моя Отец”. Действена.

12. Семейно положение.

Лука 19:5: „Днес трябва да отседна в дома ти”. Влязъл ли е Христос, както при Закхей?

Мат. 10:36: „Неприятели на човека ще бъдат домашните му”. Заради вярата му.

13. Снимката.

Исая 1:5:

- А. ”Всяка глава е болна”. Болни мисли и разбирания.
- Б. „Всяко сърце е изнемошяло”. Личи по лицето. Много мъки.
- В. „От стъпалото на крака дори до главата няма здраво място”.

Инвалид.

- Г. „Рани”. Нещастен.
- Д. „Не са почистени”. Не си давал да се докосне лекар до тях.
- Е. „Нито превързани”. С Христовата утеха.

14. Отличителни черти.

А. Ръст.

Кол. 2:19: „Расте с нарастване, дадено от Бога”. Великан или джудже: в благодатта или в греха.

Йоан 3:30: „Той трябва да расте, а пък аз да се смаявам”.

Б. Очи.

Пс.25:15: „Моите очи са винаги към Господа”.

Мат. 5:29: „Ако те съблазни окото ти, извади го”.

Мат. 13:13: „Гледат, а не виждат”.

В. Коса.

Мат. 10:30: „А на вас и космите на главата са всички преброени”.

Г. Особени белези.

Рим. 12:6: „Имаме дарби, които се различават”.

Йоан 13:35: „По това ще познаят всички, че сте Мои ученици, ако имате любов помежду си”.

15. Отпечатък на палеца.

Гал. 6:7: „Недейте се лъга... каквото посее човек, това и ще пожъне”. Къде са минали нозете ти, мислите ти; какво са сторили ръцете?

16. Записана в регистъра.

А. Том: Писанието.

Б. Страница: всяка.

17. Подпис.

2 Тим. 3:16: „Цялото Писание е боговдъхновено”.

18. Печат.

1 Йоан 5:7 : „Защото три са, които свидетелстват: Духът, водата и кръвта”.

19. Заверка.

Йоан 4:29: „Елате да видите един Човек, Който ми каза всичко, което съм направила”. Ето ви една заверка.

А. На: 12 октомври 1941г.

Б. Във: „Д-р Лонг”, София.

В. От: самия тебе.

Господ познава Своите Си. И тебе, и мене. Нали е вярно?

Амин.

София, 12 октомври 1941 г.

Хотанца, 8 март 1945 г.

Варна, 18 април 1945 г.

Бог говори

*„Бог, Който в многобройни частични откровения и по много начини е говорил... в края на тези дни говори на нас чрез Сина...”
(Евр. 1:1-2)*

Приятелю, тоя път ще се занимаем с предмета: „Бог говори”. Тия думи са поставени в началото на едно послание. Те са прости, но звучат мощно в нашите уши: „Бог по много начини е говорил”. Вярно ли е това? Чули ли сме ние някога Неговия глас? Разбрали ли сме какво иска Той да ни каже? Не сме ли отвикнали да даваме ухо на Неговите думи? Ние ги долавяме рядко в шума и залисията на този живот.

Как говори Бог? Какво ще рече Неговият говор? Това винаги ли става с думи? Когато става дума за говор Божий, за словото на Бога, което е било още в началото на света, ние разбираме нищо друго, освен откриването, изявяването, откровението Божие. По такъв начин днес ние имаме най-голямо право да се спрем и размислим върху това, което Бог говори. Днес ние трябва да се вслушаме в него, днес ние трябва да се помъчим да го разберем.

Днес, на Рождество, Бог говори най-ясно и най-мощно от всеки друг път. Той говори така, че всеки може да Го разбере: простият овчар, който прекарва живота си вълн, на полето, който не познава нищо друго, освен своите стада, а също така и беловласият мъдрец, чийто поглед кръстосва от звезда на звезда.

Чрез какво говори Бог?

1. Сътворението.

Тогава, когато земята е била един хаос, когато всичко е било пусто, когато е кипяла една гигантска борба на необузданите стихии,

тогава прокълтява над всичко мощното слово на Бога, онова, вечното, което твори и създава: „Да бъде”. И стана. Бог е проговорил чрез онзи първи творчески акт. Той е казал Своята дума. Той се изяви, преди ние да бъдем.

2. Самото творение.

То представлява нищо друго, освен един говор Божий. Той ни говори чрез грандиозните планини, които потапят своите върхове в небесните висини. Тяхната непристъпна гордост и тяхната девственост ни казват безмълвно, че Бог е същият вчера, днес и вовеки. Величието на морето, неговият покой и неговата луда игра ни говорят за силата на Бога. Натегналите от злато ниви ни говорят за Неговите несметни богатства. Блясъкът на слънцето ни говори за Неговата слава. Песента на птичките възпява Неговата красота. Бог говори чрез чудото на раждането, пред което ние немеем и мълчим; Той ни шепне чрез смъртта, пред която треперим.

3. Историята.

Когато се върнем назад в далечното минало на избрания народ, ние виждаме патриарха на вярата. Той е подвил колене под вечното звездно небе, съзнавайки своето нищожество. И Бог му говори. Той му дава обещания, които вълнуват и възпламеняват душата му: „Аз ще те вода, Аз ще ти бъда щит”. И тогава Авраам оставя имане, оставя скъпа родна земя и се впуска в неизвестното. Защото знае: „Бог ми е говорил, аз ще Го слушам”.

Пред очите на Моисей огън загорява и той чува глас. И в душата му загорява копнеж, който започва да го жили като огнен език и не престава като горящата къпина. Бог му говори да стане и да отиде във фараоновия двор, а сетне да поведе безстрашно народа си, влачил стотици години хомота на робството, към Обетованата земя. Бог му говори и на прибулената от мъгли Синайска планина. Бог говори и чрез пророците. По време на обща развала Той е призовавал мъже смели, които са изявявали Неговата воля. Безстрашни са били те. Отивали са при царе и с парливи думи са ги изобличавали. Тяхното „Горко вам” не се е спирало пред нищо. Те са били уста на Бога. Живели са със съзнанието, че Бог говори. Той прави това във всички народи,

говори всякога. Ту чрез радостите, които проблясват в живота ни, ту чрез страданията, които ни задушават. Чрез изкушенията и помощите, паденията и победите, безмълвието и гръмотевиците.

4. Сина.

Това е най-съвършеното Слово, проявление на Бога. Другото може да заглъхне, може да бъде криво разбрано, но има едно Негово вечно Слово, което стана плът. Днес ние празнуваме Неговото възплъщение. Затова и днес можем да говорим най-много и уместно, че Бог говори – чрез Своя Син, Който стана подобен нам, за да можем да Го разберем. По никой друг начин Бог не говори на човека тъй конкретно и тъй прямо, както чрез възплътения Син. Той се радваше като нас и плачеше; Той се бори и страда; Той даде живота Си. В Негово лице ние виждаме Отца, защото те бяха едно. Той ще задоволи копнежа ни по Бога, защото идва от Него; Той ще ни заведе при Бога, от Когото грехът ни дели, защото отива там. Христос е вечното възплътено Слово на Бога.

Какво ни говори?

1. „Аз ви обичам”.

„Виждате ли, че на този ден Аз правя най-голямото чудо? Аз жертвам Себе Си за вас, давам най-милото Си. А по-голяма любов от тази няма.”

2. „Аз ви прощavam”.

„Ето, благовестявам ви радост голяма: днес ви се роди Спасител. Престъпленията ви не ще паднат на вашите глави. Опетнените ви души ще бъдат умити с чужда кръв. Друг ще се натовари с вашите грехове.”

3. „Вие сте Мои чада”.

„Както Моят Единороден Син стана подобен вам, така и вие ставате като Него мои чада. Аз съм вашият Създател; Аз съм ви дал живота; Аз се грижа за вас ден и нощ; Аз бдя, когато вие се радвате и плачете; Аз чувам, когато вие Ме призовавате.”

4. „Върнете се”.

„Защо сте напуснали бащиния дом? Защо сте забравили своята родина? Защо се скитате немили-недраги по този пълен със зараза за вашите души свят? Защо се лутате по обърканите, оплетени и хлъзгави пътища на живота? Елате отново, станете господари на изгубения рай. Ето, аз хвърлям мост над пропастта, която ви дели от Мене: пращам ви Своя Син, Който е пътят към Отца. Само по Него ще дойдете при Мене. Защо да загинете? Побързайте. Елате в Моите обятия. Аз ви чакам.”

5. „Имайте мир”.

„Приемете Христос и Той ще ви даде мир, какъвто не можете да намерите никъде другаде. Душата ви ще стане спокойна, ще се почувствате щастливи. Аз ще ви утеша, тъй както само майката може да теши. Не бойте се, защото съм ви призовал. Престанете да проливате кръв. Изковете от ножовете си сърпове. Не се оставяйте да ви побеждава злото, но вие го побеждавайте чрез доброто. Да спрат топовните гърмежи, да пресекнат сълзите на майките, изгубили своите синове по бойните полета.”

6. „Имайте благоволение”.

„Живейте като братя – един другиму добро търсете. Не си завиждайте, нито потискайте слабите. Желайте им доброто, работете за него. Ето образаца в лицето на Христос: бъдете като Него. Раздайте себе си за другите. Както Аз ви желая доброто, така и вие търсете доброто на другите.”

Бог говори. Величави са Неговите думи. Благоговейно да застанем пред Него. Днес е Рождество, ден на нов живот, чист и многообещаващ като Младенеца от Витлеем. Ние чувстваме възплъщението на Словото в Сина и същевременно желаем Той да се превъплъти в нас.

Амин.

София, 7 януари 1934 г.

Цената на нашето „днес“

*„Днес, ако чуете гласа Му, не закоравявайте сърцата си...“
(Евр. 3:7-8)*

Приятелю, този път ще се занимаем с предмета: „Цената на нашето „днес““. Така поставеният предмет е от значение лично за всеки един от нас. Става дума как да се справим с живота, този най-голям дар, който имаме. Какво да правим със своето настояще, което не ни задоволява; какво да правим със своето бъдеще, което е несигурно? Не знам дали имаме този хубав обичай да се размисляме над настоящето си, което тъй бързо се изплъзва из ръцете, което тъй бързо отлита в ненаситната бездна на миналото. Не знам дали сме намерили характерното и много важно взаимодействие, което съществува между „моето днес“ и „мен““. И ако сме го намерили, дали сме могли да го използваме за свое добро. А такова взаимодействие съществува. То много ясно се откроява и в поставения за разглеждане стих. Ще се спрем на този въпрос в две насоки.

Подчини своето „днес“

Ние трябва да се спираме от време-навреме и да размисляме над своя живот. Не безогледно да се впускаме, не да се забравяме, не светкавично да обръщаме листите, търсейки нещо и винаги оставайки недоволни, докато един ден не изтръпнем пред факта, че пред нас е последната ни житейска страница.

Помисли само колко бързо минават дните, как бързо стареем. Днес не сме такива, не сме същите, каквито бяхме вчера, и никога не ще можем да станем такива. Дните летят безвъзвратно. Ти сам се чудиш как са минали толкова десетки години. Чувстваш с ужас може би как старостта протяга неумолимо ръка, за да боядиса коса-

та ти по свой вкус. А същевременно си спомняш, че си бил млад, че си бил буен, младенчески жар е проблясвал някога и в твоите, сега загасващи, очи; треперещата ти ръка е била някога силна и корава; ти не си познавал болестите; живот и енергия са кипели в жилите ти, като буен планински поток; ти си бил готов да се бориш с целия свят. Но какво смогна да направиш? Използва ли своите здрави младежки години? Използва ли благоприятните времена? Подчини ли своето „днес“, или го остави да мине край теб? И сега си запазил само един горчив спомен, който вътрешно те разяжда и не ти дава покой – че би могъл да сториш и постигнеш нещо.

Няма нищо по-тежко от това, да съзнаваш, че си пропуснал благоприятния случай. По-добре е да се разкайваш, че си направил нещо грешно, отколкото, че не си направил абсолютно нищо.

Нашето „днес“, т.е. настоящето е най-добрият талант, който Бог всекиму дава. И бихме могли да направим с него чудеса. Но мнозинството го заравя в черната земя. Бог го дава на твое разположение, то е твой капитал. Не можеш ли да извадиш печалби от него? Не знаеш колко още ти остава. Гледай на всяко „днес“ като на последно.

Освободи се от своето „вчера“. То е вече отминало и ти никога не ще се срещнеш с него. То не ще ти послужи. Не му позволявай да хвърля сянка на твоето настояще. А ние често му робуваме. Често сме под неговото тежко влияние, което ни парализира, та да не можем да се борим както трябва. Съжаляваме и мислим за него, а с това незабелязано губим и останалото.

Не живеи и със своето „утре“, защото не знаеш дали ще дойде то до теб. Къде е сигурността? Не отлагай.

„Днес“ – ето това ти е попрището и арената за подвизи. Докато се унасяш и залисваш със своето „вчера“ или „утре“, твоето „днес“ марширува край тебе и си отива безвъзвратно, отнасяйки със себе си богатите си дарове, за да останеш с празни ръце. Защо не го спреш? Вземи това, което то ти носи. То е за теб. Затова Бог ти го праща. Настоящото е суров материал, който трябва да ни послужи за бъдните ни постижения. То е едно градиво за нашето бъдеще.

Колко пъти сме пропусkali настоящето! То кипи от случаи, които може да не са изключителни и велики, но все пак са важни и от значение за онзи, който иска да се издигне. Будните очи ще открият

благоприятния случай. Внимателните уши ще чуят повелята на момента.

Безчет ябълки бяха падали по земята, пък и по главите на хората, но само Нютон се замисли върху това обикновено за обикновените хора явление и стана велик. Мнозина се бяха питали какво ли има зад Атлантическия океан, но само Колумб се впусна по непознати морета и обезсмърти името си.

Има моменти, които струват повече от години. Бързият живот ни налага да вземем бързо решения и бързо да се справяме със своето „днес“. Да гледаме на него като на глината, мека и послушна, от която ще създадем майсторското творение на своите ръце.

Послушай своето „днес“

И то има нещо да ни каже. То ни напомня задачите, с които трябва да се справим. То ни говори за нашия дълг, който трябва да изпълним. Действително, когато се ослушаме, ще чуем множество гласове, най-разнообразни и противоречиви. Те разпъват душата ни. Но да се потрудим да доловим между тях и гласа на Бога. Защото Той ни говори и чрез нашето „днес“. Ако чуеш гласа Му, не закоравявай сърцето си!

Колко благородни пориви сме убивали в себе си! Колко зародиши на добри дела и резултати сме умъртвявали! Колко пъти сме заглушавали гласа на Бога, не сме искали да го чуем, противопоставяли сме се! И макар само да отлагаме да чуем Бога, ние пак Го губим.

Един параход бил в опасност в открито море. Притичал му се друг на помощ и предложил да вземе пътниците. Но капитанът казал да почака до сутринта. Бурята се развихрила още повече и корабът потънал. Ето ви и още един пример. Наполеон твърдял, че е побеждавал, защото е започвал с 15 минути по-рано.

Божият глас ти казва: „Иди се помири“. В теб се поражда чувството на готовност да простиш. С това ще премахнеш стара вражда, която е тровила теб и твоя брат. Защо се бавиш? Веднага го стори. „Иди помогни“. Там има страдащи, те са твои братя, подай им ръка. Защо не се оставиш да те завладее това благородно чувство? „Иди утеши“. Там има хора с прекършени души, има хора със смазани сърца. Пред очите им е черно. Те губят вяра и надежда. Защо да не

сториш това? Нима не е похвално? „Върни се”. Бог те зове. Иска да те отклони от пътищата на греха. Иска да те избави от пропастта. Защо не Го послушаш? „Поправи се”. Вината е в теб. Не само в другите, както си я търсил досега. Защо го не сториш? „Спаси душата си”. Това е най-важното. Защо не помислиш за нея поне толкова, колкото мислиш и за други неща? Защо отлагаш? Откъде знаеш, че утре не ще бъде вече късно?

Колкото и да е грешна душата ни, все пак отвреме-навреме такива хубави желаниа ни обземат. Престъпното от наша страна е, че ги задушаваме и убиваме. Ако бихме решили да не закоравяваме сърцата си, колко бихме напреднали! Насилим ли се един път, вторият опит ще ни бъде по-лесен. Да оставим Бог да ни говори всеки ден. Но да бъдем не само слушатели, но и изпълнители на волята Му.

Нека занапред така да схващаме двоякото значение и цената на нашето „днес”: като стъпало, посредством което да се издигаме, и като глас, в който да се вслушваме.

Амин.

София, 24 февруари 1935 г.

За вярата

„А без вяра не е възможно да се угоди на Бога.”

(Евр. 11:6)

За вярата е говорено толкова много, колкото за хляба, за работата, за жилището, облеклото, болестите и здравето. И въпреки многото говорене, всички тия проблеми си остават вечно нови. Докато има хора, ще се говори за хляб... и за вяра. Защото не само с хляб се живее. И каквото е въздухът за живота, това е вярата за идеалите, за добродетелите, за духовните прояви, за душата. А без тях можете ли да си представите човека? Можете да си представите нещо, което е робот, животно, но не и човек.

Нейната важност

Тя е централното понятие в речника на религията. Тя е сърцето на самата Библия. И преди да се заловим с каквото и да било друго, трябва с нея да сме наясно.

Тя е единственото, на което Бог безусловно държи. Много други неща могат да не ни достигат или напълно липсват.

Марк 5:36: „Не бой се, само вярвай”. Това иска Христос от началника на синагогата.

Евреи 11:6: „А без вяра не е възможно да се угоди на Бога”. Ясно е, не търпи тълкувания.

Същината

Ако ви запитам що е вяра, мъчно ще ми се отговори, или, най-малко, различни отговори ще се дадат.

1. Признание.

Родено от вътрешно убеждение. Евреи 11:1: „убеждения за неща, които не се виждат”.

А. Да признаваме съществуването на Бог.

Б. Да признаваме делото на Бога. Всичко, което е сторил за нас; спасението чрез Христос. Едното и другото са неща невидими, духовни реалности.

2. Общение.

Вярата не е само признаване на известно учение за истинно, но преди всичко отношение с една личност. Тя е естественото и правилно отношение и връзка на човека с Бога, поглед нагоре. В Ефесяни 3:17 се казва: „Чрез вяра да се всели Христос във вашите сърца”. Галатяни 2:20 гласи: „Сега вече не аз живея, а Христос живее в мен”.

3. Упование.

Евреи 11:1: „А вярата е даване на твърда увереност в онези неща, за които се надяваме”.

Един пастир, при залез-слънце дочул разговора на две момиченца. „Какъв дълъг път направи слънцето!” казало едното. Другото отвърнало: „Татко казва, че не слънцето се движи, а ние”. Първото момиченце отвърнало: „Но аз го видях!”. „Да – казало второто, - но щом тате казва, трябва да му вярваме.” Тия две деца представляват човечеството. „Блажени онези, които, без да видят, са повярвали” (Йоан 20:29).

Ползите

1. Радост. Деяния 16:34: „И повярвал в Бога, зарадва се с целия си дом”.

2. Дръзновение. 2 Кор. 4:13: „И ние, понеже вярваме, затова и говорим”.

3. Здраве. Марк 10:52: „Твоята вяра те изцели”; Яков 5: 15: „И молитвата, която е с вяра, ще избави страдалеца”.

4. Щит. 1 Петр. 5:9: „Съпротивете му се, като стоите твърди във вярата”. В борба с дявола и злото.

5. Дела. Яков 2:26: „Както тялото, отделено от духа, е мъртво,

така и вярата, отделена от дела, е мъртва”.

6. Чудеса. Марк 16:17-18: „И тези знамения ще придружават повярвалите: в Мое име бесове ще изгонват; нови езици ще говорят; змии ще хващат; а ако изпият нещо смъртоносно, то никак няма да ги повреди; на болни ще полагат ръце и те ще оздравяват”.

7. Светлина. Йоан 12:46: „Аз дойдох като Светлина в света, за да не остане в тъмнина никой, който вярва в Мен”. С Бога всичко се решава.

8. Единство. Деян. 4:32: „А множеството на повярвалите имаше едно сърце и душа”.

9. Прощение. Деян. 10:43: „Всеки, който повярва в Него, ще получи чрез Неговото име прощение на греховете си”.

10. Спасение. Деян. 16:31: „Повярвай в Господ Исус Христос и ще се спасиш – ти и домът ти”; Марк 16:16: „Който не повярва, ще бъде осъден”.

11. Осиновление. Йоан 1:12: „А на онези, които Го приеха, даде право да станат Божии чада, т. е. на тези, които вярват в Неговото име”.

12. Вечен живот. Отвъд границите на настоящето. Йоан 3:16: „... за да не погине нито един, който вярва в Него, но да има вечен живот”.

Силата

Огромна е, велика сила.

Матей 17:20: „Ако имате вяра колкото синапово зърно ... нищо няма да е невъзможно за вас”. Йоан 14:12: „Който вярва в Мен, делата, които върша Аз, и той ще ги върши, и по-големи от тях ще върши”.

От какво се ражда

1. Лично въздействие. Деян. 9:5: „Аз съм Исус, Когото ти гониш”.

2. Чудеса. Йоан 2:23: „Мнозина повярваха в Неговото име, като виждаха знаменията, които вършеше”.

3. Слушането. Рим. 10:17: „И така, вярата е от слушане, а слушането – от Христовото слово”.

Примери

Римляни 10:11: „Никой, който вярва в Него, няма да се посрами”.

1. Ной – Евреи 11:7.
2. Авраам – Евреи 11:17.
3. Халев – Числа 13:31.
4. Йов 19:25.
5. Даниил 6:23.
6. Прокаженият – Матей 8:2.
7. Павел – 2 Тимотей 4:7.

Проверка

1. Имаме ли я? 2 Кор. 13:5: „Изпитвайте себе си дали сте във вярата”.

2. Истинска ли е? „Дали сте във вярата”. Не суеверия, не заблуждения.

3. Расте ли? 2 Сол. 1:3: „Вярата ви нараства твърде много”. А което расте, е наистина живо, здраво и надеждно.

След толкова неща, които сме чули за вярата, които са казани от Бога, да Му дадем възможност Той да завърши проповедта днес. Нека чуем заключителните Му думи: Йоан 20:27: „Не бъди невярващ, а вярващ”.

Дано всяка душа отговори: „Вярвам, Господи”!

Амин.

София, 17 март 1940 г.

Погледни на Исус

„... нека... насочваме своя взор към Исус...”

(Евр. 12:1-2)

Приятелю, този път ще вземем за основа на своето разглеждане думите: „Нека насочваме своя взор към Исус”. Това са думи, които проблясват пред всички други, думи, които по съдържание превъзхождат много, ако не всички ония напътствия, които бихме чули във, в света, от ония, чиито глави са побелели от тежки, богати опитности. Тия няколко думици само имат да ни кажат много неща, и то за нашия практически живот. Време е да се занимаем с тях, време е да си спомним, че трябва да отправяме поглед към Исус. Защото за мнозина от нас, за жалост, трябва да си признаем този печален факт, Христос е една забравена личност. За мнозина от нас Той е като една непотребна вещ, захвърлена там нейде, из купищата на миналото. За мнозина християни Христос е напълно изчезнал от обширния хоризонт на техния живот. За мнозина Той е една звезда (те са убедени в това и са готови даже да го засвидетелстват пред другите), но звезда погаснала, звезда без светлина, която не могат вече да виждат. Те са залисани в лабиринта на този живот, погълнати са напълно от неговите безкрайни ангажменти. Те са впили поглед само в черната земя, надолу, главата им отколе е отвикнала вече да се издига нагоре и очите им да се радват на безкрайното синьо небе. Те са готови и се опитват да обгърнат с алчен поглед целия кипещ на тая земя, наблюдават всичко, а не искат да видят само един, Исус. Сякаш Той не съществува за тях. Но ние нека гледаме на Него.

Кога и защо да гледаме на Исус

1. Не когато и защото другите ни наблюдават.

Ние трябва да откъсваме погледа си от тая земя и да го отправяме към Христос не заради това, че другите наблюдават какво вършим. Това не става по принуждение, но само по любов. Ако във в живота мамим и лъжем, то поне тук да бъдем искрени и да не се представяме пред другите такива, каквито не сме. Да не светотатстваме с чистото име и образ на Исус. С това поне да не трупаме грехове върху и без това претоварените си души. Всеки поглед, отправен към Исус, за да залъже и подмами другите, е едно мръсно петно за нас.

2. Не когато и защото нямаме друга работа.

Ако ще го вършиш тогава, за да попълниш своето случайно свободно време, да убиеш скуката си, ти, който си навикнал на безспирни лутания, по-добре е никак да не го правиш. Недей тъй нахално хвърля на Бога своите оскъдни остатъци, недей Го храни с трошиците на своето свободно време. Да гледаме на Исус, не е едно приятно занимание, не е лукс, не е украсение, не е само за разнообразие.

3. Когато сме изкушавани.

Когато гъмжилото на съблазните се натрупа около нас, когато блясъкът и примамките на тоя свят се изправят пред нас и започват да ухажват нашата неопитна и невинна още душа. Когато чувстваме как нашите нозе се хлъзгат, когато опасността става с всеки миг по-голяма.

Защото Той бе във всичко подобен нам, освен в грях. И до Него се докосваше изкусителят; и Той трябваше да отстоява геройски на неговите хитри и опасни атаки. Христос ще ни научи как да победим изкушението.

4. Когато сме ненавиждани.

Когато хората започнат да ни стрелкат със своите остри погледи, когато злоба и мъст се чете в техните очи. Когато те искат просто да ни удавят със своята злъч, да ни погубят само с едно движение на своите треперещи от ненавист ръце, заради Онзи, в Когото ние вярваме.

Защото сам Той бе презрян от обезумелия народ. След като бе

дошъл да им стори най-голямото добро, след като им даде най-големия дар, те се горчиво подиграха с Него. Той проля кръвта Си за тебе.

5. Когато сме заблудени.

Когато сме изгубили пред очите си святата и чиста цел, когато звездите са погаснали пред нас, когато тъмнина и мрак са ни обвили, когато напразно лутайки се в лабиринта на живота, не намираме смисъл, когато сме тръгнали по опасни и хлъзгави пътища.

Защото Той е абсолютната истина, която може да освободи човека и от най-тежкото и силно заблуждение. Той е светлината на света, Той има власт да отваря очите на слепите, Той води заблудените отново в бащин дом.

6. Когато сме безрадостни.

Когато хоризонтът на нашия живот е натегнал от черни, буреносни облаци, когато изворът на радостта е пресъхнал в сърцата ни, когато не можем вече да се смеем от сърце, когато мъка и скръб са вледенили душите ни.

Защото Той дойде да утешава наскърбените, Той изтриваше нежно техните сълзи, Той ги сгръвяше с благите Си и топли, изпълнени с голяма любов, думи. Той премахва онова, което ни притиска, та ние се чувстваме волни и свободни, душите ни започват да пеят нови песни.

7. Когато сме самотни.

Когато всички ни изоставят, залисани от своите идеали и в своите интереси, когато най-близките и обичните ни обърнат жестоко гръб, когато се почувстваме като в пустиня всред гъмжилото на тоя живот, когато нямаме нийде никого, който би ни подкрепил, комуто ние бихме могли да открием препълненото си от болки сърце.

Защото Той е дал тържествено обещание, че ще бъде със Своите Си до свършека на века, че ще слуша техните молби, че ще върви успоредно с тях като нежен брат и другар. Той никога не ще ни остави.

8. Когато сме малодушни.

Когато душите ни са отпаднали, немощни. Когато страх се е вгнездил в нас при вида на силния неприятел. Когато вярата ни е отслабнала, когато надеждата ни е напуснала, когато ни се струва, че всичко е изгубено.

Защото Той е мощен Господар над всичко. Той победи целия свят, издигна се и над смъртта. Под Неговата десница можем да намерим сигурно прибежище, закрила и покой.

Христос да стане нашето слънце и ние постоянно да вдигаме към Него молитвени погледи!

Амин.

София, 18 май 1933 г.

Защо има страдания?

„Никое наказание не се вижда на времето да е за радост, а е тежко; но после донася правда като мирен плод за тези, които са се обучавали чрез него.”

(Евр. 12:11)

Защо има страдания?

В момента не мога да си спомня за друг въпрос, по-мъчен от този. Колко сме слаби да отговорим! Как се препъваме, колко напразни опити! Никак не върви. Колко сме безсилни! И най-гордите се смиряват.

Но не знам и друг, по-наложителен въпрос. Кой не се запитва? В чия душа не е израствал той? Кой не го е повтарял през сълзи? Чия душа не е горяла от страдания, които не могат да се изкажат?

Ние искаме да търсим смислен отговор, не само да се залъгваме. Искаме той да послужи и на другите. Едно лекарство не трябва само в лекция да бъде описано, но в действителност да помогне на болния. А смислеността се изпитва така: кажи на хора без нозе защо страдат; кажи на слепите смисъла на тяхното нещастие; някой е загубил рожба или другар, смееш ли да му кажеш твоя отговор?

Вчера погребвах един датчанин – работник. А жена му не можа да дойде от Дания за погребението. Борби в душата, огнени болки, мъка безкрайна, съвестта тормози, неправди и жестокости в живота, цял ад!

Нямам претенции да мога да отговоря на този тежък въпрос, но ще направя само един опит за нетовото разрешение.

Нашият стих

1. *„Никое наказание не се вижда на времето да е за радост”*. Изглежда безсмислено, неоправдано. Грешката не е само в нас, но самата материя си е такава.

2. „... но после донася правда”.

А. Осмислянето идва после, късно се разбира; това „после” може много късно да дойде понякога.

Б. В страданието има нещо добро. Да го потърсим, да го дочакаме. „Блажени скърбящите” – се казва. Исус също страдаше.

Страданието е горчива кора, но със сладка ядка. Да стигнем до ядката. С тръни, но не без рози. Има и едно горчиво добро.

Оцетът, солта и пиперът поотделно са неприятни, но смесени имат вкус.

Нашият отговор

1. За наказание.

Докато човек бе в добри отношения с Бога, живееше в рай. Извърши грях и беше изпъден. Дойдоха сълзи, пот, тръни, убийства, даже пред олтара. Има грях, има и страдание, наказание. Ако отидеш против законите, следствието не може да е друго. Справедливостта не може безнаказано да бъде накърнена. Страданията са заслужени.

2. За предупреждение.

Случва ни се едно зло, за да бъдем предпазени от друго, по-голямо. Отдалече се засвятква и гърми. Да се прибереш, за да не те свари страшната буря. По-добре пръста си да загубиш, вместо ръката, окото, вместо душата.

3. За да се върнем при Бога.

Една мисъл гласи: „Страданието е овчарското куче на Бога; то плаши овците, но ги докарва до Овчаря”. Страданието разбива нашата гордост, то разрушава нашите опори, открива ни нуждата от вечния Бог.

4. За да познаем волята Божия.

Псалм 119:7: „Ще Те славя с правдиво сърце, когато науча справедливите Ти отсъждания”. Като бъде наказано детето няколко пъти, вече знае какво не трябва да прави и какво трябва.

5. За да ни развие в някои отношения.

Авраам стана още по-велик, след като трябваше на единствения си син да посегне. Йов стана по-твърд, след като изстрада. Бетховен,

гениалният музикант, е създал най-хубавите си произведения в последния период на живота си, когато глухотата го е измъчвала.

Във 2 Коринтяни 1:4 се казва: „... Който ни утешава... за да можем и ние да утешаваме тези, които се намират в каквато и да била скръб...”. Страдайки, ние ставаме съчувствителни и състрадателни, учим се на братска любов, ставаме по-благородни.

6. За да опитаме Бога.

2 Кор. 1:10 гласи: „И Той ни избави от толкова близка смърт, и още избавя, и се надяваме на Него, че пак ще ни избави”. Йоан 9:3 ни казва: „... за да се изявят в него Божиите дела”.

7. За полза на другите.

Не само за нас. Като видят усилията, търпението, геройството, те биват насърчени. Ставаме им пример.

8. По още една причина: неотгатната тайна.

„После”. Сега не можем да отговорим, после ще сме в състояние да намерим обяснението. Животът ще ни научи, времето ще отговори тепърва. Оставям недовършена проповедта си в тая част.

Нашето становище

Една стара мисъл гласи: „Аз трябва да страдам” – неприятна необходимост. „Аз искам да страдам” – безстрашие. „Аз мога да страдам” – каква самоувереност! „Аз смея да страдам” – привилегия е, подвиг е”.

Съществуват главно две становища:

1. Отвращение. Бунт. Оплакване.

2. Примирение. Христос пита: „Боже Мой, защо си Ме оставил” (Матей 27:46), но заявява: „Отче, ако желаеш, отмени Ме с тази чаша; обаче, не Моята воля, а Твоята да бъде” (Лука 22:42), а също: „Отче, в Твоите ръце предавам духа Си” (Лука 23:46).

Страданието е стихия. Нека така да го използваме, както лодкарят използва вятъра: да го отведе към по-честити брегове.

Амин.

София, 19 октомври 1941 г.

Помни Исус Христос

„Помни Исус Христос....”

(2 Тим. 2:8)

Приятели, този път ще се занимаем с предмета: „Помни Исус Христос”.

Ще разгледаме кратките, но съдържателни думи на апостол Павел.

Богат с най-разнообразни опитности, изживял много неща в своето християнско поприще, той застава пред своя любимец – младия, неопитен и неукрепнал още Тимотей – и му дава своите братски съвети. С това апостолът слага още една здрава опора под неговите нозе, които трябваше да прекосят много опасности.

В ранната и още млада християнска Църква започнаха да се появяват нови течения, които се стремяха по начин лек и незабелязан да откъснат новопосветените от истината и да ги поведат по тъмните и опасни пътища на прикрилата се в модерните си дрехи заблуда. Явиха се разногласия по някои въпроси, които бяха в състояние да озлобят сърцата на тия, които искаха да бъдат последователи на Онзи, Който проповядваше любовта.

Виждайки тия печални факти, преданият апостол дълбоко скърбял и искал да утеши и насърчи младия си съработник, да му припомни за онова, което единствено можело да го предпази от всичко: „Помни Исус Христос”.

Споменът по Христос ни липсва

Ако тогава, когато християнството бе още младо, изживяващо своето първо, светло утро, бе необходимо да се припомня Христос, и то на един, който от детинство знаеше Светото писание, то колко

повече днес! Ако тогава, когато християните се намираха под пресните впечатления на Христовия живот, се чувстваше голямата нужда те да бъдат подновявани, то колко повече днес, когато толкова години, цял низ от столетия ни делят от Христос; днес, когато толкова нещо се е напластило по нашите грешни души и когато злодейски ръце, ръцете на безверниците, искат да заличат от скрижалите на сърцата ни светлия Христов образ!

Времето и неприятелят действително са успели да постигнат много нещо. Ние сме забравили Онзи, с Чийто име се представяме. Ние сме Го пренебрегнали и сме Го оставили в своето минало; затворили сме жестоко вратите си пред Неговото лице, тъкмо когато Той иска да ни посети; прокудили сме Го из нашия жалък живот. А при това, имаме мисъл за другите. Не забравяме своите родители, които са ни дали най-скъпото – живота, които постоянно са полагали грижи за нас, които в дните на ранното детство, а също и по хлъзгавите пътища на юношеството зорко са бдели над нас, които са ни обливали със своята никога не пресекваща любов. Ние не забравяме и децата си, които са мили и незаменими за майчиното сърце, които стоят над всичко друго, които са плът от нашата плът и кръв от кръвта ни. Не забравяме своите приятели, които са ни били спътници през най-хубавите дни от живота ни, с които сме се веселили, с които сме се радвали на хубостите на тоя свят, с които сме споделяли първите трепети на своите буйни сърца. Не забравяме благодетелите си, които случайно или по нечия повеля са кръстосали пътеката на нашия живот, за да ни улеснят, за да сторят нещо за нас, за което сме копняли, а не сме могли сами да постигнем. Ние не забравяме великите мъже, които са създали нещо, което ги е надживяло, нещо, което е послужило за благо на трудещото се човечество. И всичко това с право.

Но по един съвсем недостоен начин сме забравили Онзи, Който се грижи най-много за нас и Който не очаква никаква награда за своята любов, забравили сме Онзи, Който бе тъй внимателен към по-слабите, Онзи, Който ни е най-добрият приятел и никога не ще ни остави, Онзи, Който стори най-великото дело на тая земя – спасението на човешкия род. Само към Него ние сме толкова неблагодарни. Впуснали сме се безогледно във водовъртежа на тоя живот, унесли сме се в неговото разнообразие и неговите безкрайни искания и при-

мамки, а сме забравили Онзи, Когото винаги би трябвало да помним. Когато сме във, в борбите на живота, едва ли ни навестява мисълта за Оногова, Който смогваше да се справи с тях. Та нали голямото безверие е едно блестящо доказателство за това! Когато се оттеглим насаме, и там ни преследват всекидневните мисли за печалби и измами. Даже по време на богослужението светското и низкото замъгляват образа на Христос, той чезне за нас, ние го забравяме. Други неща го заменят.

Какво да помним от Христос?

Аз зная, че често пъти се спираме по пътя на живота си, отдръпваме се в храма на самотата и там започваме да разгръщаме лист по лист книгата на миналото. И в нейните страници намираме много неща, които са скъпи и мили нам, които ние ревниво пазим само за себе си. Сладки трепети изпълват сърцето ни, блажено чувство ни гали и унесени с часове, си спомняме за някой хубав момент от живота си. Цялото минало възкръсва отново и го изживяваме още веднъж.

А нека, сега поне, хвърлим поглед към Онзи, Когото сме забравили, за да си спомним за Него, да Го възкресим в паметта си. Нека помним:

1. Живота Му.

Той е толкова разнообразен, че всеки един от нас може да намери нещо в него, което ще го ползва. Да си спомним за онзи с всемирно значение момент, когато нова звезда грейна на небосвода на грешното човечество. Звезда, която пръсна ярки лъчи в гъстия мрак на нощта, която прикова погледите на мнозина към себе си и която ги поведе към новородения Цар на земята, Цар на едно ново царство. Да си спомним за скромните ясли, където очите на онова чудесно Дете за пръв път видяха тая земя. А сетне, когато Исус тялом и духом закрепна, стана опора на Своите родители, десницата Му се приучи да работи с дърводелски инструменти.

Спомнете си как след години Той кръстосваше Своето мило отечество, отиваше по градове и села, да учи неукия народ. Той отиваше там, където има болни, за да им каже да станат и да си вдигнат сами леглата; там, където има слепи, за да им отвори очите за красо-

тите на този Божий свят и за истината; там, където има наскърбени, за да ги утеши.

Спомнете си за Неговите големи изкушения, които стръвно се хвърляха върху душата Му и искаха да я смъкнат и сринат от небесните висини. Спомнете си за омразата и ненавистта, които разтваряха уста, за да Го погълнат. Спомнете си как заблудата на цял един народ бе против Него. Спомнете си как силно обичаше Небесния Си Баща и това Му даваше мощ да се бори.

2. Смъртта Му.

Как незаслужено тя последва един такъв светъл живот и колко тежка бе тя! Да си спомним как Той сам трябваше да си носи тежкия кръст, та чак до Голгота, под ударите, присмехите и злобата на обезумелия народ. Как бе прикован от коравите и безмилостни ръце на римските войници, как желязото пробиваше Неговите меса, а кръвта оросяваше земята. Помнете Неговата смърт, която беше едновременно позорна и велика. Там, на Голгота се принесе в жертва един живот за чужди грехове. Там се завърши спасението на грешния човешки род. Короната на живота и делото на Христос е Неговата смърт. С нея Той сложи венец на всичко.

3. Възкресението Му.

И тогава имаше мнозина, които мислеха, че със смъртта е рухнало онова, което Христос тъй грижливо вършеше през живота Си. Мнозина мислеха, че всичко свършва в пръстта. Но Той не ни е оставил сами. Той не гние в черната земя. Христос не е един мъртвец за нас. Той е жив! Помнете отваления камък на гроба, Неговия разговор с учениците, големите Му обещания – че ще бъде със Своите Си през всичките дни до свършването на века.

Помнете, че Христос е жив и твори и днес. И днес има такива, на които Той се открива, на които говори, с които работи. Помнете, че крайната победа принадлежи винаги на Христос, възкръсналия Спасител.

Ползата от това

1. Споменът ще ни направлява.

Та има ли друг някой живот и друга нечия смърт, които биха били по-велики от тия? Нали в лицето на Христос ние имаме най-светлия пример? А около нас има толкова много грехове, толкова много съблазни и измами, че ние се намираме винаги в опасност да им се поддадем. Животът около нас е станал толкова черен, мракът е толкова дълбок и непрогледен, че ние се губим, отиваме към гибел. А в спомена за Христос ние намираме най-чистото и свящото. В Неговия живот и характер откриваме онова, което единствено е достойно за нас и към което ние сме призовани. Светлият образ на Христос е наша звезда и наша цел.

2. Споменът ще ни въодушевява.

Защото пред себе си ние имаме не един обикновен човек, който се прегъва под тежестите на живота, който изнемогва под тях, а Този, Който победи и живота, и смъртта. Има ли по-голям подвиг от Неговия? Има ли по-благороден характер от Неговия? Има ли по-светъл и възвишен живот от Неговия? Когато мислим за Него, ние ще станем като Него. Когато се сблъскаме с мъчнотии, когато хорската злоба ни дебне, когато всички ни отхвърлят и ни презират, когато даже са готови на кръст да ни приковат, ние ще възкръснем от всичко това, както Той възкръсна. Само ако помним Христос, християнската ни ревност никога няма да угасва.

Приятели, другите могат да се срамуват от Христос, да Го оставят настрана и да Го забравят съвсем, но ние никога. Как да Го забравим, когато сам Той никога не ни забравя? Нека винаги помним Исус Христос!

Амин.

София, 9 юли 1939 г.

Първата любов

*„Но имам това против теб, че си оставил първата си любов.”
(Откр. 2:4)*

Приятели, тоя път ще се занимаем с предмета: „Първата любов”, първата любов на християнина.

Отдавна, преди десетки столетия, на един малък и скалист остров на Егейското море, един от най-верните и любими ученици на Христос получава видение. Картината е великолепна. Той вижда пред себе си красивия образ на Един, Който прилича на Човешкия Син, облечен в бели дрехи, с очи като огнени пламъци и нозе като лъскава мед. А в ръцете Му блестят седем звезди. И лицето Му свети тъй, както свети слънцето на тъмносините небеса. И тогава той чува глас, глас мощен, глас подобен на бученето на много води, глас, който казва: „Но имам това против теб, че си оставил първата си любов.”.

Ах, да би прогърмял и тая сутрин този глас, който търси и зове поруганата и захвърлена първа любов!

Първата любов е изоставена

Има една голяма празнота в днешния духовен живот. Има нещо, което липсва на модерните ученици Христови. Има нещо, което ние сме загубили. Та откъде е тая завехналост в християнските среди? Защо не блика още онзи предишен живот, за който четем по страниците на Светото писание, в историята или пък си спомняме из своето минало? Защо има едно затихване, покой, мъртвило? Нали се правят толкова много усилия? Защо остават те безрезултатни? Нали условията, в които живеем днес, са много по-благоприятни? Нали днес няма вече гонения? Ние сме свободни като християни. Нашите храмове са големи и луксозни. Църковните ни организации

са спретнати, църковният апарат функционира. И при все това, няма я онази предишна топлина и онзи предишен плам, които са трептели в сърцата ни. Около нас е студено. Мрачно е, печално е. Няма радост и доволство, няма увлечение. Всеки от нас го чувства, понякога много, извънредно болезнено, че сърцата ни са празни. И от устата на този или онзи ще чуете само оплаквания, оплаквания от настоящето.

Приятели, днес ние имаме всичко, което са имали ония, които са били преди нас, ние имаме и нещо повече, само че ни липсва едно, и то най-важното и най-голямото: това е любовта, първата любов. Днес си спомняме с радост за ония блажени времена на първата любов, когато нещо бе кипнало в сърцата ни и бе ни напълно завладяло. Но тая първа любов е само един скъп спомен от миналото. Кой от нас е дошъл днес от любов? Но не обикновена, прозаична и недъгава. Любим ли Бога и Словото Божие поне колкото баща и майка? Любим ли го поне колкото жена и имот? А би трябвало много по-пламенно да го обичаме, над всичко друго.

Обектите на първата любов

Нека с благоговение разгърнем страниците на своето минало. Нека всеки от нас възкреси хубавите спомени от младостта на душата си. Нека още веднъж да се порадваме на тия мили нам образи. И кого ще намерим там?

1. Христос.

Та Него избра сърцето ни, Той бе центърът на нашата първа любов! Христос е бил Онзи, по Когото е очаквала нашата душа, тъй както еленът жадува по бистрите планински потоци. Ние сме Го обичали тъй, както изгубеният в нощта обича изгряващото слънце. Копнели сме по Него, както копнее само бедуинът в пустинята по хладния оазис. Докато сме работили – вървейки след бавно влачещото се рало, държейки в ръка тежкия чук и нагорещеното желязо, или рисувайки картина с четката, извайвайки нова своя скулптура, или пък пишейки нов роман – пред нас е бил винаги Неговият свят образ. Дали сме се оттегляли на почивка, в самотен, късен нощен час, все Него сме виждали. Винаги Той ни е вдъхновявал и е привличал душата като един огромен магнит.

2. Братята.

По техните лица ние сме намирали нещо от Христос, такъв, какъвто сме Го виждали с духовните си очи. В техните песни, в техните думи, в техните обноски ние сме чували гласа, приятния глас на Любимеца на сърцето си. В лицето на тия, които са сядали край нас, сме намирали Христос. Ние сме чувствали душата си сякаш прилепена към Него. Били сме близки, както са близки две капки в океана. Когато сме се срещали, усмивка е процъфтявала по устните ни, очите ни са отразявали пожара в сърцето.

Характерното на първата любов

1. Сила.

Тя е една стихия. Буйна е като водите, които прииждат напролет и завличат всичко по своя път. Нищо не може да устои пред нейния напор. Всичко пада и се руши, а тя е победителка. След периода на стаения кипеж, тя изригва като вулкан, който пропуква и раздробява гранитните скали, сякаш са били от картон.

2. Чистота.

Тя е чиста като бисерните росни капки, паднали от небесните висоти. Тя е девствена, както е девствен белият сняг по непристъпните алпийски върхове. Там няма още долни сметки. Там няма мръсни интереси. Тя не е засенчена нито от зли мисли, нито от долни желаниа. По нейния образ няма петна. Тя свети, както свети слънцето при изгрев, едро, голямо и свежо.

3. Всеотдайност.

Първата любов е любов на цялото сърце. Неговите най-последни и притулени кътчета биват обладани от нея. Не остава нищо резервирано. Тя не търпи никакво раздвоение. Тя иска или всичко, или нищо. Цялата душа изживява едно пълно посвещение.

4. Жертва.

Пред нейните свещени олтари човек нищо не жали. Той е готов да сложи пред нозете ѝ всичко, що има. За него няма нищо друго, което би било тъй скъпо и тъй мило, което той не би могъл да пожертва.

Той дава с радост времето си, колкото и ценно да е то, дава силата си, която му е нужна, дава черния си труд, а също така е готов да даде и живота си. Първата любов дава всичко за едно и получи ли го, не се интересува вече нито за небе, нито за земя.

5. Уеднаквяване.

Първата любов учи човека да се нагажда към онова, което е скъпо на душата му. Той започва да се приспособява към него, винаги да го съблюдава. Той става един неволен роб на онова, което люби. И след време, като естествена последица, се слива с него и става едно.

Как да възвърнем първата любов

1. Сравни.

Спомни си живо за онова блажено време. То бе пролет за душата. Тогава имаше слънце и песни. Тогава небесната радост изпълваше сърцето. Щастието сладко ни се усмихваше.

А сега? Къде отлетя то? Защо да е така студено? Защо да премръзват душите ни? Защо?

2. Разкай се.

Нека горещи сълзи потекат от очите. Нека сърцето да забие по-силно. Пожелай отново онова, което преди години си загубил.

3. Реши.

Реши, че ще отидеш при първия Избраник на сърцето си, че ще паднеш пред нозете Му. И Той тогава отново ще те плени. При тая нова среща ще стане голямото чудо: възкресение на първата любов.

Амин.

София, 5 ноември 1933 г.

Бленуващи души

„Ела, Господи Исусе!“

(Откр. 22:20)

Всичко край нас, пък и самите ние, се мени. В бързея на живота са ставали до днес хиляди промени. Но все пак, при всичката тая променливост, в душите на малцина е оставал винаги буден един блян. Това е вечният блян по един нов живот, когато Бог ще царува, а човекът ще изживява своето изобилно щастие. И тоя блян се е предавал от душа на душа през хилядолетията като скъпо съкровище. Той гори и до днес в душите на много вярващи.

По какво бленуват?

В Библията се преплитат много пророчества и изпълнения. Но има едно, което е централно. Прокарано е отначало и докрай. И последните думи на Библията прозвучават като последен негов акорд: „Ела, Господи Исусе!“. Това е надеждата за идването на Христос. Хубава е тая вяра. Може да е проста, но има нещо величествено и могъщо в нея. Също така величествени и могъщи са ония души, които имат тая вяра в себе си.

1. По първото идване.

Мощни са били словата на първите пророци, които са виждали духом идването на бъдещия Цар. И техните убедителни слова са подхранвали този блян столетия наред в душата на избрания народ. Дали неговите чада са изживявали робия черна, или радост светла, те са очаквали Месия. С тая надежда са лягали и ставали. Дали бич господарски е плющял по гол гръбнак, дали е падал в прахта пред римски крак, от устата на евреина се е откъсвало винаги едно име: „Месия“ – това е било и закана, и мъст, и утеха.

2. По второто идване.

Тая вяра бе будна особено в първата църква. При ония ужасни изпитания и невиджани мъчения само тя би могла да ги крепи. И тя изигра ролята си. С нея бихме могли да си обясним оная пожертвувателност, смелост и героизъм, ония безсмъртни дела. Докато при първото Си идване Христос е в унижение, при второто е във величие – да съди и владее. Идването Му означава крайна победа. Нека да запазим основната мисъл: Той скоро ще дойде отново. Да не изпадаме в подробности кога, а да помним, че ще дойде.

3. По всякогашното идване.

Всякога е адвент. Не само веднъж в годината идва, но всеки миг може да срещне и прероди човешката душа. Стане ли някой радостен, Христос е идвал при него; спре ли да говори, Христос е идвал. Той търси такива души и ги посещава. За личността това е най-важно.

Защо да дойде?

„Ела, Господи Исусе!“. Това е вик за помощ, едно велико недоволство и велика надежда.

1. Да има мир.

Той ще бъде общ владетел. Краищата на земята ще са граници на Неговото царство. Не ще се чува гръм и плач.

2. Да има любов.

Да престане омразата. Да се освободим от тайната завист. Да не притискаме слабия и да не грабим беззащитния.

3. Да има радост.

Скръбни сме днес, когато виждаме неправдата, че тържествува, че злото владее, че добродетелите се презират и тъпчат, че с Бога се гаврят. Край на стария свят, край на нощта, дълга и мъчителна, ще грейне ново слънце.

Къде да дойде?

1. В нас.

В душите ни. Там Той да се роди, а ние да се преродим. Да Му

дадем сърцето си в дар. Жалко за тия, които Го чакат само външно; не ще дойде, ако в сърцето не е дошъл.

2. В живота.

Да се прояви. Да имаме други отношения и обноси. А там Го няма. Всеки вижда това. Той е искал да влезе и да се намеси, но като във Витлеем, не е имало място за Него.

Още веднъж идва Рождество. Преди да приготвим каквото и да е друго нещо, да приготвим себе си и душите си. Витлеемската звезда огря бленуващите души на мъдреците и овчарите. Да Му кажем: „Ела, Господи Исусе!“. Само така ще има истинско рождество и идване.

Храним ли копнеж по Господа? Сега е време той да се разгори; за всяко рождество трябва да бленуващи души.

Амин.

София, 5 декември 1936 г.

София, 4 януари 1942 г., „Вековен блян“.

Бъди верен до смърт

*„Бъди верен до смърт и аз ще ти дам венец на живота.”
(Откр. 2:10)*

Приятели, този път ще разгледаме силните думи на Йоан: „Бъди верен до смърт”. За първи път тия думи са прозвучали към младата смирненска църква. Те са целели едно: нейното заздравяване и закрепване предвид изпитанията, които ще я настигнат. И до ден днешен, след толкова много години те не заглъхват. Тоя безсмъртен апел на апостола е готов да проникне всяко едно християнско сърце. Тоя повик иска да стресне всички, които са се отпуснали и отпаднали. „Бъди верен!”.

Влиянието на тия думи

1. Изобличават.

Та защо апостолът се обръща с тях към нас? Защо апелира? Не сме ли го принудили ние? Защо той ни напомня за нашата християнска вяроност и защо я изисква от нас? Нали затова, защото почти я нямаме? А трябва да я ценим най-много. Тя е едно съществено качество на християнина. Бог не може да търпи нашите колебания, които често пъти траят години наред. Ами какво да кажем за страховете си? Докъде е нараснало нашето непостоянство? Колко лека е вярата ни, тъй че и най-слабото подухване на ветровете я отнася. А тя би трябвало да бъде здраво закотвена, нищо да не може да я помръдне. „Бъди верен” – не ставай отстъпник. Не бягай от фронта. Има ли нещо по-долно и отвратително от това? Да се дърпаш назад, да бягаш, страховливо да се криеш? Допустима ли е мисълта, че един християнин може да бъде дезертьор? А всъщност колко пъти дезертираме ние в живота! Как отстъпваме! Как търсим начини да се оправдаем, как бягаме от трудностите! Но апостолът казва: „Бъди верен! Стой! Къде отиваш?

Защо така лесно продаваш своята вяра? Защо така лесно потъпкваш своите святи обещания? Защо така лесно си готов да обърнеш гръб на неприятностите? Бъди верен!”. Тия думи като мощна десница сграбчват душата ни тъкмо в момента, когато искаме страхливо и незабелязано да бягаме. Ако не си верен, ти си престъпник.

2. Насърчават.

Те ни откриват, че човек може да бъде верен, въпреки всичко. Те карат отпадналата ни душа да се възроди. Те вдигат повесената глава. Те засилват отслабналото сърце. Дават тласък, подтик, импулс. Откриват широк простор.

Срещу какво да бъдем верни?

Ние можем да черпим вдъхновение от онази безкрайна редица от герои на верността, която започва от Христос и достига и до настоящето.

Верни са били първите християни. Веднъж дали свещен обет, че ще следват Спасителя, нищо не е било в състояние да ги отлъчи от Него. Нито строгостта на закона, нито безсърдечието на въоръжения с желязо римлянин, нищо не е могло да изплаши сърцата им. Били са строго преследвани, безмилостно избивани, но все пак са умирали верни на своя избраник Христос. Верни са били и тогава, когато като живи факли са горели в градините на безсърдечния тиранин Нерон. И със своята вяроност за Господа са завладявали онзи силен и груб народ, непобеждаван още от никого.

Верни са мисионерите. Те оставят дом и родина, отказват се от почести и слава, за да отидат в далечни страни, между диви народи, да проповядват Евангелието. И там, или разкъсвани от людоеди, или пък убивани от отровни стрели, много от тях са намирали своите ранни гробове. Кой знае имената им? Били са сами, но пак са оставали верни.

Такива са милосърдните сестри. Вместо да се радват на пъстрия живот, те се затварят в някоя болница, да служат на страдалците. Ден и нощ те се навъртат около болничните легла. Не знаят покой. Често са изправени пред грозното лице на смъртта. Те са верни на Христовите думи: „Понеже сте направили това на един от тези най-малки Мои братя, на Мен сте го направили” (Матей 25:40).

Верни са родителите. Те никога не отстъпват от своите деца, пък били те и най-долните престъпници.

Ето кои са изпълнили искането на апостола.

1. Срещу безбожието.

То е най-големият враг. Идва при нас под най-различни форми. То може да ти се присмее, ще чуеш неговия ехиден кикот. Ще проникне ли той душата ти? Или пък ще хвърли в душата ти семената на съмнението? И те ще прораснат и ще почнат да разпъват душата ти, ще искат да разпукнат твоята гръд? Ще ги търпиш ли? Ще допуснеш ли да се доближи само до тебе? Не! Спри го отдалече. Защо да го приемаш? Отрова слага ли се в уста? Пази се. Цял свят да отрече Бога, ти остани верен докрай. Борба на живот и смърт.

2. Срещу заблудите.

Ще дойдат такива, които ще искат да смутят твоята намерила вече мир душа. Ще искат да те поведат по нови пътища. Ще ти обещаят по-големи успехи, ще ти гарантират слава. Ще искат да отклонят погледа ти от Христос върху неща второстепенни. Не отстъпвай! Ти знаеш в Кого си повярвал. Ти знаеш, че тук е истината. Не се оставяй на чужди ръце да те мъкнат от място на място и от църква на църква. Бъди твърд! Техните уговорки, обещания, опити да се разбиват о твоята вяра.

3. Срещу мъчнотиите.

А те са тъй много и тъй опасни в живота. Всеки ден ние се сблъскваме с тях. Ще дойде беднотията и ще ти пошепне да паднеш пред Сатана и да му се поклониш, и всичките царства да станат твои. Бъди верен на своя Цар, Комуто единствено трябва да се покланяш. Ще дойде гладът и ще подмами за парче хляб; стой! Къде ще отидеш? Не знаеш ли, че „не само с хляб ще живее човек” (Матей 4:4)? Ще се мерне пред теб и черната сянка на смъртта. Ще трепнеш ли? Ще избягаш ли? Ще се извият гонения. Как ще ги посрещнеш?

Поликарп, един от стълбовете на смирненската църква, бил принуден да се откаже от Христос, но отвърнал: „Цели 86 години съм бил с Него, как мога сега да се откажа от Него и да Му изневеря?”.

Лаврентий не се плашел и от огъня. Сложен на пещ, той казал: „Обърнете ме и на другата страна, тази се изпече”.

Така е било в миналото. С кръв е написана историята на християнството. Кой знае какво ни носи бъдещето? Може би още по-големи изпитания. Може би още по-страшни страдания. Ще се отречем ли, или ще останем верни на поста си? Ще бягаме ли, или ще се борим до смърт? Герои или дезертъори ще бъдем?

4. Срещу обезсърчението.

От него ние най-много страдаме. От него не можем да се освободим. Не можем да му се противопоставим. Ние гледаме на другите и отпадаме. Техните грешки ни карат да охладяваме. Техните думи ни разколебават. Техният живот ни препъва.

Защо да търсим ние сметка от тях? Защо да се влияем? Ако другите са несъвършени или пък лицемери, да тръгнем ли с тях?

В какво да бъдем верни?

1. Не само в изключителното.

Когато сме изправени на важни кръстопътища в живота, когато правим съдбоносни завои. Не само веднъж, при тържествени случаи да даваме клетва за вяност. Това е необходимо, но не е достатъчно. Войникът ще се закълне за вяност пред знамето, но на фронта трябва отново да бъде войник.

2. Но и в най-малкото.

Защото от такива дребни неща е изтъкан животът ни. Ежедневно да подновяваме обета си за вяност. Да му останем верни при всяка дума, мисъл, движение. „Хубаво, добър и верен слуга! Над малкото си бил верен, над многото ще те поставя. Влез в радостта на господаря си” (Матей 25:21).

Мнозина обещават да бъдат верни, но малцина остават такива. Нека винаги да бъдем верни. Когато другите ни виждат и когато не ни виждат; когато е лесно и когато е трудно. Нищо да не може да ни отклони и разколебае. Да бъдем като твърди скали. Здравно да държим своите позиции. Да живеем и да умрем като герои на верността.

Амин.

София, 4 ноември 1934 г.

Пред затворените врати

„Ето, стоя на вратата и хлопам; ако някой чуе гласа Ми и отвори вратата, ще влезе при него и ще вечерям с него...”
(Откр. 3:20)

„Пред затворените врати”. Че какво може да се каже по този предмет? Една обикновена картина от обикновения живот. И все пак, когато поставим пред затворените врати Христос и с това я оживим, положението става съвсем друго, изменя се и темата става интересна и оригинална.

При много и най-разнообразни положения сме срещали Христос: на полето, в храма, в частни домове, край езерото, пред съда, на Голгота. Но заслужава си, за да имаме пълна представа за Него, къде може да бъде, да го разгледаме и тогава, когато е пред затворените врати, както сам Той ни се открива: „Ето, стоя и хлопам”.

Какво е това положение?

1. Мило е.

При каквото положение и в който и момент да приемем Христос, все е мил и симпатичен. Дали отваря очите на слепите, които ликуват при вида на яркото слънце и хубавия Божий свят; дали повдига болните, които с радост после нарамват леглата си; дали възкресява мъртвите синове и дъщери и с това пресеква сълзите на безутешните майки; дали яде и дружи с грешници и митари като близък дългогодишен приятел; дали благославя къдрокосите палавници: Той винаги ни трогва и завладява. Но не по-малко мил и скъп ни е тогава, когато е застанал на вратата и хлопа, и стои, и чака да Му се отвори. Той, Синът на Бога, Който има целия свят в ръката Си, застанал пред людските врати, да хлопа, и да чака, и да се унижава, не за Себе Си,

но за щастието и доброто на тия, които са вътре; кой не ще каже, че това е великолепно?

2. Жалко е.

Едно от най-неудобните положения е да бъдеш пред затворени врати. Да хлопаш, а да не ти се отваря, да искаш, а да не ти се позволява. Да са ти затворени вратите в живота, това е най-голямото нещастие.

Има действително неща, които трябва да останат въвн. Но Христос никога. Та там ли е Неговото място? Не! Неговото заявление – че стои пред вратите и хлопа – говори много за поведението и любовта ни към Него. Не е толкова жалко за самия Него, защото Той ще отиде другаде и ще намери отворени врати и протегнати ръце, но жалкото е за нас, които Го не приемаме, защото с това отхвърляме и губим най-достойния си Доброжелател.

Кои врати?

1. На сърцето.

Той иска да влезе в центъра на нашия живот. За Него сърцето, от което идва и помисъл, и чувство, и воля, е по-ценно от всичко останало на света. Там ли е вече?

2. На църквата.

Като духовно огнище. „Аз искам да вляза там, та Мен да чуват, а не човешка мъдрост и залъгалки. Не Ме пускат, защото фарисеите държат дългите си молитви; не Ме пускат, защото се боят от изобличителното Ми слово; не Ме пускат, защото знаят, че заслужават Моя бич; не Ме пускат, защото не ще посегна към жертвите им, а към самите тях. Дома Ми го превърнаха на разбойнически вертеп” – ето това вероятно си казва Христос.

3. На живота.

„Не Ме пускат там, защото не било Мое място. Затворили са Ме в четирите стени на някой храм или между двете корици на Библията, или в краткия богослужебен час на неделния ден. Много малко място на проява са Ми дали. Ами останалото: дом, училище, търговия, наука? Във всичко искам да вляза.”

А зад тия затворени за Христос врати се вършат най-големите мизерии, причиняват се страдания, леят се сълзи, сеят се неправди. Не мислете, че там е добре. Където няма достъп Христос, там е страшен ад.

Какво прави там?

1. „*Стоя*”.

Той идва при нас, Той пръв ни възлюби. Ами ако трябваше ние да ходим и хлопаме на Неговата врата?

Той не иска да се наложи, Той не разбива насила людските врати, не се налага. Чака да Му се отвори, чака прием. Той иска да бъде любим гост, е не тиранин и натрапник. Докато не отвориш, Той няма да влезе, не бой се. И ако още не е влязъл, то е защото не си отворил.

2. „*Хлопам*”.

Не стои мълчешком, а дава сигнал. Оправдание за нас няма, че не сме знаели.

А това може да става по разни начини:

А. Чрез Словото – писано и живо. Ние познаваме вече Неговата воля. Той обвинява и кани. Кой не е чул? Под Неговото влияние колко пъти сме решавали, но не сме го изпълнявали?

Б. Чрез страдания. Когато не разбираме Словото, защото смятаме, че звучи празно, неубедително или безлично, тогава Бог и по други начини си служи. Понякога ни праща или взема неща, които причиняват болка.

В. Чрез любов. Прощава ни даже тогава, когато ние самите на себе си не бихме простили. С благата Си и безкрайните Си дарове иска да ни трогне.

Какво иска?

1. „*Ще вляза*”.

Какъвто и да е човекът, за Него няма недостойни; пред никого и нищо не би се спрял; и при най-падналия би влязъл.

2. „*Ще вечерям*”.

Трапезата е символ на общение и връзка; най-близките сядат

на трапеза. Той ще вземе участие в нашите неволи и скърби. За всяка грижа ще даде съвет и за всяка болка лек. Като наш брат ще споделя с нас.

Какво да правим?

1. Чуй.

„Ако някой чуе гласа Ми”. Вслушай се в живота; ако шумът е голям, оттегли се насаме. Бог не хлопа ли в живота ти? Нима не си Го чул? Какво направи? И днес Той говори.

2. Отвори.

„Ако някой отвори вратата”. Защото то е за твое добро. Защо да не Му отворим? Ами ако това е последното Му хлопане? После ще отmine, за да се не върне никога вече. „Ето, сега е благоприятно време, ето, сега е спасителен ден” (2 Коринтяни 6:2).

Един ден, когато застанем пред Него, Той ще ни каже: „Хлопам и не Ми отворихте, каних и не дойдохте”. Не ще ли бъде горчиво това?

Нека не само отдалеч да почитаме Христос.

Един войник стоял на пост в тъмната нощ. Покрай него на кон прелетял началникът му. Той му отдал чест, мирен като статуя. „Какво ме ползва твоята почест, по-добре ми отвори вратата” – рекъл началникът.

„Ето, стоя на вратата и хлопам”. За първи път ли Го чуваме? Кой знае от колко години. За първи път ли е там? Понякога е бил изпъждан и пак идва.

Пред затворени врати. Да не забравяме, че пред вратата е нашата радост, там е нашият живот, там е нашият Спасител.

Отвън се чува: „Ето, стоя на вратата и хлопам”. Да отговорим отвътре: „Господи, влез; да не живея аз, но Ти живеј в мен!”.

Амин.

София, 21 март 1937 г.

Пред отворената врата

„Ето, поставих пред теб отворени врати...”

(Откр. 3:8)

Приятели, тоя път ще се занимаем с предмета: „Пред отворената врата”.

Колко често страх завладява сърцата ни. Очите ни блуждаят, ръката трепери, лицето е бледо. Защото сме наплашени от жестокия живот. И сякаш по-грижливо и по-свежи пазим спомените от миналите мъчнотии, поражения и трудности. Ние сме склонни винаги да допуснем лошото; все него очакваме и предполагаме; стоим със скръстени ръце и много естествено, при едно такова положение, ние като магнит го привличаме и то ни сполетява. Колко пъти сме изпадали в притеснително положение, за нас не е имало никакъв изход, всичко е било затворено, пред очите ни се е издигала или някоя висока стена, или бездънна пропаст! Тъй гледаме ние на живота.

А как е всъщност? Може би съвсем другояче. Бог е промислил за нас. Начертал ни е път, дал ни е възможност. Положението е съвсем друго, от това, което ние си представяме. Онова, що е било за нас стена или пропаст, всъщност е било отворена врата. Трябвало е само да видим това, да го стигнем и да минем. „Ето, поставих отворени врати”. Пред тия отворени от Бога врати не бива да губим време, да хабим сили да ги отваряме отново; те са вече отворени. Не че не са заключени, но са готови за минаване. Как благотворно влияе това на обградената с трудности душа: да знаеш, че има отворена от Бога врата пред теб. Не е позволено лутането, страхът, обезсърчението. Има отворена врата, т.е. възможности.

1. На свободата.

От затвора в твоите мъки, страдания и постоянни грижи можеш да излезеш вън, на свобода и простор. Да скъсаш веригите на лошото настроение, да се отървеш от натегналата атмосфера на отпадналост и униние и да заживееш свободен като птичка. Предостави всичко на

Бога. Не се ли грижи Той за птиците и цветята? Не ражда ли земята достатъчно? Все ще се намери и за теб храна и облекло. Освободи се от всичко това, от робията на тия мисли. „Но и косъм от главата ви няма да загине” (Лука 21:18).

2. На себеиздигането.

Не се свършва с това. Това не е краят. Дълъг път те чака. Нови хоризонти се откриват. Пътеката на човека води чак до небесата. Мислил ли си да стигаш до там? Търсил ли си ги с поглед? Йоан ги видя на остров Патмос, мъченикът Стефан, Исус – също. Казват, че когато дойдат сетните минути на лебеда, той изпява своята песен, виждайки красотата на отгатышния свят. Вратата се открехва, небесна врата.

3. На работа.

Да отидеш там, където твоите братя с потта на челото си поят напуканата и жадна земя. Там, където душите са гладни и невежи, да кажеш за Бога, да научиш, да доведеш. Да въздействаш на останалия свят.

4. На успехите.

Как чудно Бог помага! Ние не започваме много неща само затова, защото не сме сигурни в крайния успех. Мислим ги за невъзможни. Колко често, повече от нашите очаквания, врати се отварят пред нас една след друга. Божията ръка ги открехва.

5. На молитвата.

Тя е може би най-важната. Защото когато минем през нея, отиваме там, където са скрити ключовете на всички други врати и съкровища. От тук можем да вземем това, което ни е необходимо.

Когато Бог отваря пред нас врати, никой не може да ги затвори и да ни задържи. Блажени са тия, които вървят с Бога напред: пред тях ще има винаги отворени врати.

Амин.

София, 20 юни 1935 г.

Проповеди, Том III – Нов Завет
п-р Цветан Литов
Първо българско издание
©2009 Евангелска Методистка Църква

Редактор: Суперинтendent Бедрос Алтунян
Предпечат и дизайн: п-р Самуел Алтунян
Печат: Хеликс Прес, Варна